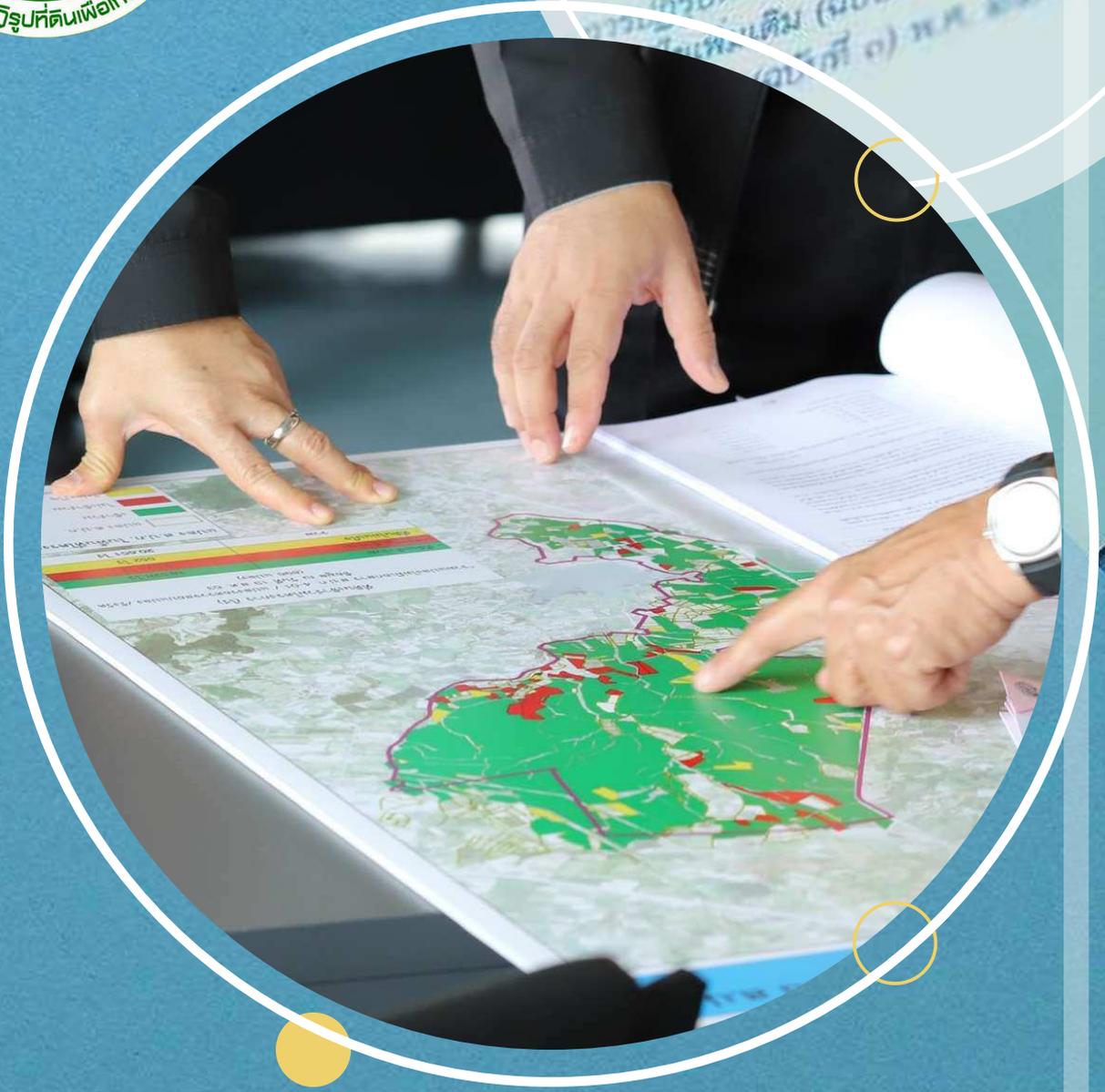

เอกสารเผยแพร่ฉบับที่ 640

คู่มือปฏิบัติงานการตรวจสอบที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน ประจำปี พ.ศ. 2565

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
สำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน

คำนำ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ดำเนินการจัดที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผู้ที่ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดิน จะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาท โดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกรหรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติ ตามระเบียบคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔ ทั้งนี้ เพื่อให้พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้รับการตรวจสอบการถือครองที่ดินและพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการคุ้มครองเพื่อเกษตรกรรม ส.ป.ก. ได้ดำเนินโครงการตรวจสอบที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อตรวจสอบการถือครองที่ดินและตรวจสอบ การใช้ประโยชน์ที่ดิน และจัดทำคู่มือปฏิบัติงานการตรวจสอบที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการด้านการตรวจสอบที่ดิน ซึ่งคู่มือฉบับนี้ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการและรายละเอียดการดำเนินงาน แนวทางปฏิบัติ และรวบรวม ระเบียบ หนังสือเวียน ตัวอย่างการดำเนินการที่เกี่ยวข้องไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานการตรวจสอบ การถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินฉบับนี้แล้ว

ขอให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายอย่างเคร่งครัด

สำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พฤษภาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
๑. ความเป็นมา	๑
๒. วัตถุประสงค์	๒
๓. แนวคิดในการดำเนินการตรวจสอบที่ดิน	๒
๔. แผนปฏิบัติการตรวจสอบที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	๕
๕. ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๖
๖. ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณี พบความผิดปกติ เกษตรกรกระทำผิดระเบียบและการครอบครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย	๑๑
๗. ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีพบว่า ด้วยภาพถ่ายทางอากาศและ/หรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง	๑๕
๘. ภาคผนวก	๑๘
๘.๑ ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน	
๘.๒ แบบตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณีแปลงที่ดินที่ได้มีการจัดที่ดินแล้ว (แบบตรวจสอบ ๑)	
๘.๓ ตัวอย่างแบบรายงานการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน	
๘.๔ ตัวอย่างหนังสือแจ้งให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม	
๘.๕ แบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน (แบบตรวจสอบ ๒)	
๘.๖ ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน	
๘.๗ ตัวอย่างแบบรายงานผลการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณี พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ เปลี่ยนการใช้ประโยชน์	
๘.๘ ตัวอย่างแบบรายงานผลการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่า ภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ ในที่ดินผิดปกติ	
๘.๙ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้เกษตรกรสิ้นสุดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.	

- ๘.๑๐ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐
- ๘.๑๑ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔
- ๘.๑๒ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔
- ๘.๑๓ หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๓๔๔๒ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย
- ๘.๑๔ พระราชกำหนด ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓

คู่มือปฏิบัติงานการตรวจสอบที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

๑. ความเป็นมา

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ข้อ ๔.๑.๓ กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร โดยแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งระหว่างเขตพื้นที่ป่าทับซ้อนพื้นที่ทำกินของประชาชน รับรองสิทธิชุมชนในการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน กำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์อย่างเป็นธรรม และกระจายการถือครองที่ดินในขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน ปรับระบบเอกสารสิทธิ์การถือครองที่ดินประเภทต่าง ๆ ให้ผู้มีรายได้น้อยและผู้ที่ไม่มียุทธศาสตร์ชาติเป็นกรรมสิทธิ์ใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอพิจารณาสินเชื่อกับสถาบันการเงินได้ รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับประชาชน เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเป็นธรรมและมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๖๑) สอดคล้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่กำหนดยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ในข้อที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ๒๕๖๐) ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในการสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำทุกมิติ สำหรับการกระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจหลักในการปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึงการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น โดยนำที่ดินของรัฐ หรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดิน เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพและสถาบันเกษตรกรได้เช่าซื้อ เช่าหรือเข้าทำประโยชน์โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพเกษตรกร การปรับปรุงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ตลอดจนการผลิตและการจำหน่ายให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ปัจจุบัน ส.ป.ก. ดำเนินการจัดที่ดินโดยการอนุญาตให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว ประมาณ ๓๖ ล้านไร่ เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินประมาณ ๒.๙ ล้านครัวเรือน ซึ่งเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อ

เกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยหลักให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ต้องประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้วยตนเอง ห้ามจำหน่าย จ่าย โอน ไปยังบุคคลอื่น ยกเว้นการตกทอดทางมรดก ปัญหาสำคัญของการดำเนินการงานในช่วง ๑๐ ปี นี้คือการซื้อขายเปลี่ยนมือของเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินไปแล้ว การละทิ้งที่ดิน การไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน รวมทั้งการนำที่ดินที่ได้รับการจัดสรรไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ (โพสต์ทูเดย์, ๒๕๕๙) ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวถือว่าเป็นเกษตรกรหรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ได้กระทำความผิดฝ่าฝืนระเบียบดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น ส.ป.ก. จึงจำเป็นต้องดำเนินการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างต่อเนื่อง โดยมีการตรวจสอบผู้ถือครองและผู้ทำประโยชน์ในแปลงที่ดินของ ส.ป.ก. และลักษณะการใช้ที่ดินว่าเป็นไปตามระเบียบและเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินหรือไม่ อย่างไร

๒. วัตถุประสงค์

คู่มือฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน การตรวจสอบการถือครองและการทำประโยชน์ในที่ดินได้อย่างถูกต้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมุ่งหวังการสร้างมาตรฐานการดำเนินงานการตรวจสอบการที่ดิน อันจะนำไปสู่การได้มาซึ่งข้อเท็จจริงการถือครองที่ดินด้านสิทธิ

๓. แนวคิดในการดำเนินการตรวจสอบที่ดิน

ในการตรวจสอบที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน มีแนวคิดหลักเพื่อให้พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการตรวจสอบการถือครองที่ดินตามตัวชี้วัด โดยพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินได้รับการคุ้มครองเพื่อเกษตรกรรม โดยมีวิธีการหลักในการตรวจสอบดังนี้

๑. การตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดย ส.ป.ก. ดำเนินการเปรียบเทียบข้อมูล ๓ ฐาน ได้แก่ ฐานข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ฐานข้อมูลการกู้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน และฐานข้อมูลการขอสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการตรวจสอบการถือครองและทำประโยชน์ในที่ดิน และการหาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่น่าเชื่อถือได้ในท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองท้องที่/ผู้แทนท้องถิ่น และเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน โดยคณะกรรมการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด โดยให้เพิ่มบุคคลภายนอก ซึ่งได้แก่ สมาชิกสภาเกษตรกรอาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน (อ.ส.ป.ก.) เพื่อพิจารณา ความเห็นการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และสรุปผลการถือครองและทำประโยชน์ในที่ดิน กรณีที่คณะกรรมการฯ พบว่า สงสัยว่ากระทำความผิดระเบียบ

ให้นำหมายผู้ได้รับการจัดที่ดินเพื่อมาชี้แจง หากไม่มาชี้แจงให้ดำเนินการจัดทำหนังสือแจ้งให้มาชี้แจง
 ข้อเท็จจริง หากผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงตามหนังสือแจ้ง
 ให้มาชี้แจงข้อเท็จจริง ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและ
 ตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน โดยให้ลงพื้นที่เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม หากปรากฏ
 ข้อเท็จจริงว่ามีบุคคลภายนอกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน ให้ ส.ป.ก.
 จังหวัด แจ้งให้บุคคลนั้นและบริวารออกจากที่ดิน และดำเนินการกับผู้ได้รับการจัดที่ดินตามระเบียบ
 และกฎหมายต่อไป

๒. การตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศ
 และหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ โดยดำเนินการ
 ตรวจสอบพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีความเสี่ยงการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์จากพื้นที่เกษตรกรรม
 ซึ่งมีความเสี่ยงที่อาจจะเปลี่ยนผู้ถือครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น พื้นที่ที่เป็น
 เส้นการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือมีศักยภาพในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ทาง
 หลวง (มอเตอร์เวย์) ด้านชายแดนต่าง ๆ และเข้าไปพื้นที่การใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ การขุดดิน รีสอร์ท
 ปลูกพืชติดกันเป็นผืนใหญ่ และพื้นที่เปลี่ยนสภาพการทำประโยชน์ จากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่อื่น
 รวมทั้งพื้นที่ที่มีสภาพไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตร เช่น พื้นที่ลาดชันสูงเกิน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่
 ป่า เป็นต้น โดยให้มีการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง บันทึกถ้อยคำ ภาพถ่ายแปลงที่ดิน เป็นหลักฐาน
 เพื่อดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายต่อไป

นอกจากแผนการดำเนินการตรวจสอบในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามแผนงานและงบประมาณแล้ว
 ส.ป.ก. ยังมีช่องทางในการแจ้งเบาะแสการซื้อขาย เปลี่ยนมือ ในพื้นที่ ส.ป.ก. ผ่านทางเว็บไซต์
 ส.ป.ก. www.alro.go.th / การบริการออนไลน์/ร้องเรียนร้องทุกข์ และสายด่วน ส.ป.ก. (Call Center)
 ๑๗๖๔ ซึ่ง ส.ป.ก. จะได้เข้าไปตรวจสอบและส่งข้อมูลการร้องเรียนให้ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบ
 ข้อเท็จจริงและดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายต่อไป

สำหรับแผนปฏิบัติการตรวจสอบที่ดินในกิจกรรมตรวจสอบสิทธิและการทำประโยชน์ในเขต
 ปฏิรูปที่ดิน และการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่าย
 ทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ
 ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการและรายละเอียด
 การดำเนินงาน แนวทางปฏิบัติ และรวบรวมระเบียบฯ หนังสือเวียน ตัวอย่างการดำเนินการ

ที่เกี่ยวข้องไว้ในคู่มือปฏิบัติงานการตรวจสอบที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕
รายละเอียดปรากฏในเล่มคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้

๔. แผนปฏิบัติการตรวจสอบที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

กิจกรรม	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4		
	ค.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
กิจกรรมตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน												
1. ส.ป.ก. ส่งข้อมูลรายแปลงให้ ส.ป.ก.จังหวัด	← 100 % →											
2. ส.ป.ก.จังหวัด สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ให้หน่วยงานเข้าใจ เรื่องการตรวจสอบการถือครองที่ดินฯ และผู้ได้รับการจัดที่ดินทราบถึงสิทธิและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบ		← 100 % →										
3. ค.ปจ. แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรอง การใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน		← 100 % →										
4. ส.ป.ก.จังหวัด ลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้น จากผู้ที่น่าเชื่อถือได้			30%	60%	85%	100%						
5. ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อมูลนำเสนอ คณะกรรมการกลั่นกรองฯ ให้ความเห็นชอบ			15%	40%	80%	100%						
6. ส.ป.ก. จังหวัด แสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยนัดหมายเกษตรกรให้มาชี้แจงข้อเท็จจริง ตามจุดนัดหมายในท้องถิ่น ๆ					30%	45%	60%	75%	90%	100%		
7. ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำหนังสือแจ้งให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม บันทึกผล ตามแบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ และเจ้าหน้าที่ลงนามรับรอง							20%	40%	55%	75%	90%	100%
กิจกรรมตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณีพบความผิดปกติ												
1. ส.ป.ก. ส่งข้อมูลรายแปลงให้ ส.ป.ก.จังหวัด	← 100 % →											
2. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด เป็นคณะทำงานติดตามและตรวจสอบ ข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน		15%	30%	45%	60%	75%	90%	100%				
3. ส.ป.ก.จังหวัด ลงพื้นที่ตรวจสอบ การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง เพื่อรวบรวม พยาน หลักฐาน และสรุปข้อเท็จจริง												
4. ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำหนังสือแจ้งเตือน แจ้งสิทธิ/แจ้งข้อเท็จจริง					15%	30%	45%	60%	75%	90%	100%	
5. สรุปรายชื่อผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตาม หนังสือแจ้งเตือน/แจ้งสิทธิ เสนอ ค.ปจ. สั่งให้สิ้นสิทธิเข้าทำประโยชน์								20%	40%	60%	80%	100%
กิจกรรมตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดิน รายแปลงฯ ด้วยภาพถ่ายทางอากาศ												
1. ส.ป.ก. ส่งข้อมูลรายแปลงให้ ส.ป.ก.จังหวัด	← 100 % →											
2. ส.ป.ก.จังหวัด ลงพื้นที่ตรวจสอบ การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง เพื่อรวบรวม พยาน หลักฐาน และสรุปข้อเท็จจริง												
4. ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำหนังสือแจ้งเตือน แจ้งสิทธิ/แจ้งข้อเท็จจริง												
5. สรุปรายชื่อผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตาม หนังสือแจ้งเตือน/แจ้งสิทธิ เสนอ ค.ปจ. สั่งให้สิ้นสิทธิเข้าทำประโยชน์												

หมายเหตุ : กรณีการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริงฯ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด เริ่มดำเนินการโดยใช้ระยะเวลาไม่เกิน ๓ เดือน ซึ่ง ส.ป.ก. จะนำผลการดำเนินงาน ของ ส.ป.ก.จังหวัด มาพิจารณาในแต่ละรอบการประเมิน (รอบ ๖ เดือน)

งานการตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๕. ขั้นตอนการดำเนินงานการตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

เพื่อให้กระบวนการตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดินมีประสิทธิภาพ ส.ป.ก. ได้กำหนดกระบวนการตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ส.ป.ก.จังหวัดสร้างการรับรู้ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่

๑.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล เข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ประชาสัมพันธ์ในภาพรวมทั้งจังหวัดไม่ใช่เฉพาะอำเภอที่มีแผนงานในปีนั้น ๆ) โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ที่ประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านประจำเดือนของอำเภอหรือหมู่บ้าน

๑.๒ ผู้ได้รับการจัดที่ดินได้ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔

ขั้นตอนที่ ๒ การตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๒.๑ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน โดยมีองค์ประกอบดังนี้ นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง/ผู้ปกครองท้องที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำเกษตรกร/อ.ส.ป.ก./ปราชญ์เกษตร/ผู้นำกลุ่มเกษตรกร/ผู้นำสถาบันเกษตรกร/ผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานตามที่ได้รับมอบหมาย (การแต่งตั้งให้เป็นไปตามความเหมาะสมของ ส.ป.ก.จังหวัด จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน) ให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

๒.๒ ส.ป.ก. ส่งข้อมูลรายละเอียดจากฐาน ALRO LAND (ตารางที่ ๘.๓ : ข้อมูลรายละเอียดที่เปรียบเทียบฐานข้อมูลการขอสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. หรือฐานข้อมูลการกู้ยืมเงินจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือฐานข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดิน) ให้ ส.ป.ก.จังหวัด โดยกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายลงพื้นที่หาข้อมูลการทำประโยชน์ในที่ดินเบื้องต้นจากผู้ที่น่าเชื่อถือได้ เช่น สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่ ผู้นำเกษตรกร อ.ส.ป.ก. เป็นต้น โดยใช้แบบตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณีแปลงที่ดินที่ได้มีการจัดที่ดินแล้ว (แบบตรวจสอบ ๑) กล่าวคือการหาข้อมูลการทำประโยชน์ในที่ดินในแปลงเกษตรกรรม

แปลงชุมชน กิจกรรมสาธารณูปโภค กิจกรรมสนับสนุนเกี่ยวเนื่องๆ การไม่ใช้ประโยชน์ในที่ดิน เช่น ทิ้งร้าง ขยาย ให้เช่า ทำผิดวัตถุประสงค์ ไม่ทราบข้อมูล เป็นต้น หรือผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิต (กรณีเสียชีวิต จะต้องยืนยันได้ว่าเสียชีวิตแล้วจริง โดยมีหลักฐานที่ทางราชการออกให้ เช่น การแจ้งการ เสียชีวิต /ใบมรณบัตร หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง)

๒.๓ รวบรวมข้อมูลตามแบบรายงานการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เพื่อเสนอให้ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินพิจารณาว่าผู้ได้รับการจัดที่ดินแต่ละรายใช้ ประโยชน์ด้วยตนเอง หรือไม่ใช้ประโยชน์ด้วยตนเอง หรือผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิต จากมติ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ถือเป็นข้อยุติ ให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมาย รายงานผลการตรวจสอบรายละเอียดต่อปฏิรูปที่ดินจังหวัด รายงานผลการตรวจสอบการถือครองต่อ ส.ป.ก. ในระบบ PARA และมีหนังสือรายงานผลการตรวจสอบให้ ส.ป.ก. ทราบ ทุกวันที่ ๒๕ ของเดือน

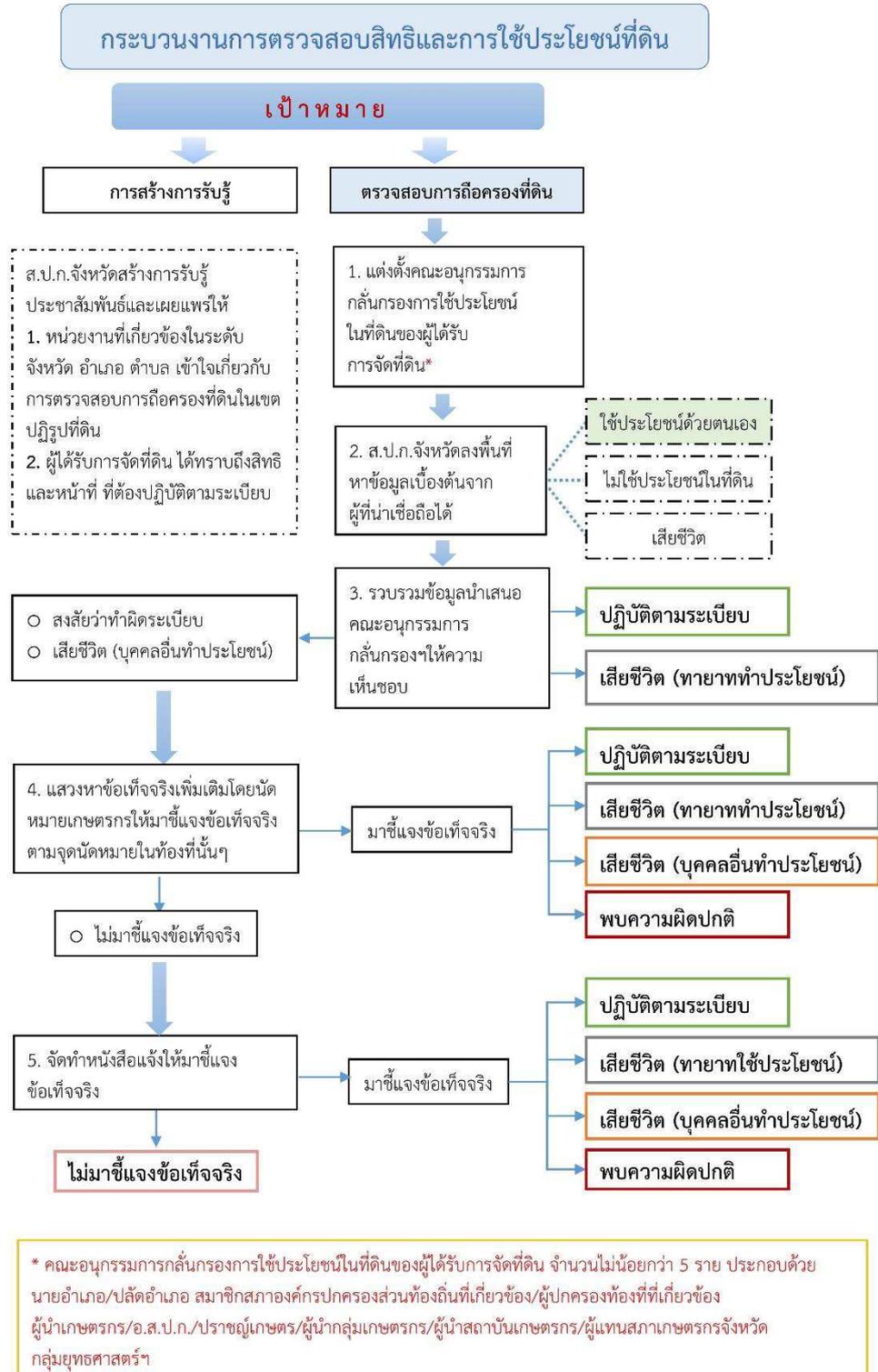
หมายเหตุ ในกรณีมีประกาศหรือคำสั่งเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจัดประชุม คณะอนุกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ตามปกติ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด จัดประชุมผ่าน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และดำเนินการเบิกจ่ายค่าตอบแทนในการประชุมกรณีการจัดประชุมผ่าน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกำหนด ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒.๔ เมื่อพบข้อสงสัยว่าผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หรือผู้ได้รับการจัดที่ดิน เสียชีวิตและมีบุคคลอื่นทำประโยชน์ในที่ดิน ให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมาย จัดทำแบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน (ภาคผนวก ๘.๕ แบบตรวจสอบ ๒) โดยบันทึกข้อมูล ในข้อที่ ๑ “ข้อมูลหลักจากฐานข้อมูลการจัดที่ดินของ ส.ป.ก.” พร้อมแนบบัญชีรายชื่อควบคุมงาน และส่งมอบงานให้กลุ่มกฎหมาย เพื่อกำหนดพื้นที่ที่จะดำเนินการตรวจสอบเป็นรายหมู่บ้าน โดยประสาน ผู้ปกครองท้องที่ นัดหมายผู้ได้รับการจัดที่ดินให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงตามจุดนัดหมาย ณ หมู่บ้านนั้น ๆ เพื่อให้ข้อมูลตามแบบตรวจสอบฯ เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและบันทึกข้อมูลแล้วให้ลงนามรับรองในแบบ ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

๒.๕ ผู้ได้รับการจัดที่ดิน หรือทายาทของผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงตามที่ นัดหมาย ให้กลุ่มกฎหมายจัดทำ “หนังสือขอให้ไปชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม” เพื่อมาแสดงตนว่า ผู้ได้รับการจัดที่ดินยังทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง หรือไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่ ตรวจสอบและบันทึกข้อมูลแล้วลงนามรับรองในแบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน หากผู้ได้รับ การจัดที่ดินไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือลงทะเบียนตอบรับ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบบันทึกในช่อง “พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ เปลี่ยนการใช้ประโยชน์ รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม” ในแบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

เมื่อสรุปผลการตรวจสอบการถือครองที่ดินฯ ตามข้อ ๒.๔ และข้อ ๒.๕ แล้ว ให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมาย รวบรวมผลการตรวจสอบรายแปลง และสรุปผลการตรวจสอบเสนอปฏิรูปที่ดินจังหวัดก่อนรายงานผลการตรวจสอบให้ ส.ป.ก. ทราบในระบบ PARA และมีหนังสือรายงานผลการตรวจสอบให้ ส.ป.ก. ทราบ ทุก ๆ เดือนพร้อมทั้งเก็บแบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่สรุปผลว่า “เกษตรกรถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง ไม่มีการเปลี่ยนมือ” ในแฟ้ม ส.ป.ก. ๔-๐๖ หากผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิต และทายาททำประโยชน์ในที่ดิน ให้กลุ่มกฎหมายแจ้งให้ทายาทมารับมรดกสิทธิ

แผนภาพแสดงกระบวนการตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

งานตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
กรณี พบความผิดปกติเกษตรกรทำผิดระเบียบ
และการครอบครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

๖. ขั้นตอนการดำเนินการงานตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณี พบความผิดปกติ เกษตรกรทำผิดระเบียบและการครอบครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ส.ป.ก.ส่วนกลางดำเนินการจัดทำแผนการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินกรณี พบความผิดปกติ โดยการรวบรวมข้อมูลแปลงที่ดินจากการตรวจสอบการถือครองที่ดินในปีงบประมาณที่ผ่านมา ซึ่งมีผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือลงทะเบียนตอบรับ รวมทั้งแปลงที่ดินที่ ส.ป.ก.จังหวัดยังมีได้ดำเนินการตรวจสอบ ส.ป.ก.ส่วนกลาง ส่งข้อมูลให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการดังนี้

๖.๑ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด เป็นคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน

๖.๒ ให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงของเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน

๖.๒.๑ หากพบว่าเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินยังมีชีวิตอยู่ เช่น ข้อมูลจากผู้ทำประโยชน์ร่วมกับเกษตรกร ข้อมูลแปลงข้างเคียง ข้อมูลจากผู้ปกครองท้องที่ รูปถ่ายแปลงที่ดิน เป็นต้น เพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน

๖.๒.๒ หากพบว่าเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิตแล้ว เช่น ข้อมูลจากผู้ทำประโยชน์ร่วมกับเกษตรกร ข้อมูลแปลงข้างเคียง ข้อมูลจากผู้ปกครองท้องที่ รูปถ่ายแปลงที่ดิน เป็นต้น เพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน

๖.๓ สรุปข้อเท็จจริงว่า ผู้ได้รับการจัดที่ดินมีชีวิตอยู่หรือไม่ ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด/ไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด และรายงานผลการตรวจสอบฯ ให้ ส.ป.ก. ทราบ

หมายเหตุ ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนด หมายถึง เกษตรกรปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๙ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

๖.๔ กรณีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินยังมีชีวิตอยู่ หากเกษตรกรไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ส.ป.ก.จังหวัด จะต้องดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการ

สั่งให้กับเกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๐๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

๖.๔.๑ กรณีต้องมีหนังสือเตือน ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘

- เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้วนำที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรม (ใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์)

- เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่า หรือเข้าทำประโยชน์หรือกระทำผิดระเบียบฯ ข้อ ๗ กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นกรณีซื้อขาย) และพบตัวเกษตรกร

๖.๔.๒ กรณีไม่ต้องมีหนังสือเตือน แต่ให้มีหนังสือแจ้งสิทธิ ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ ข้อ ๘

- ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำที่ดินไปขายให้แก่ผู้อื่น เช่น ปรากฏหลักฐานการซื้อขาย เป็นต้น

- เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน กระทำผิดตามระเบียบการเข้าทำประโยชน์ฯ ข้อ ๗ (๑) - (๙) กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นกรณีซื้อขาย) และหาตัวไม่พบ

- เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน ขาดคุณสมบัติการเป็นเกษตรกร ตามระเบียบการเข้าทำประโยชน์ฯ ข้อ ๑๑ (๓)

๖.๔.๓ กรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีบุคคลอื่นเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้กับเกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๐๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ ข้อ ๓ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ทำหนังสือแจ้งให้บุคคลนั้นและบริวารออกจากที่ดิน พร้อมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๖ เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าว หากไม่ปฏิบัติตาม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อไป

๖.๕ กรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิต และปรากฏข้อเท็จจริงว่าทายาททำประโยชน์ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ถึงแก่ความตายตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๓๔๔๒ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ข้อ ๒ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำหนังสือประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาในการยื่นคำขอรับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินเสียชีวิต โดยให้ปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ ส.ป.ก.จังหวัด ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน แห่งท้องที่อันเป็นที่ตั้งของที่ดินและท้องที่ตามภูมิลำเนาของเกษตรกรผู้เสียชีวิต ทั้งนี้ หากเห็นสมควร ส.ป.ก.จังหวัด จะดำเนินการปกป้องเพื่อประชาสัมพันธ์ประกาศดังกล่าวไว้ในที่ดินด้วยก็ได้ เพื่อให้ทายาทของ

เกษตรกรผู้เสียชีวิตได้รับทราบและปฏิบัติเพื่อดำเนินการยื่นคำขอตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังต่อไปนี้

๖.๕.๑ ให้ทายาทของเกษตรกรผู้ประสงค์จะขอรับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรม ต่อจากเกษตรกรผู้เสียชีวิตดังกล่าวยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่เกษตรกรเสียชีวิต

๖.๕.๒ ในกรณีที่เกษตรกรเสียชีวิตก่อนวันที่ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่า หรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ นี้มีผลใช้บังคับ (ก่อนวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔) ให้ทายาทของเกษตรกรผู้เสียชีวิตดังกล่าวยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทั้งนี้ คำขอที่ยื่นภายหลังระยะเวลาดังกล่าวแต่ไม่เกิน ๒ ปี นับแต่วันที่กำหนดข้างต้น หากปฏิรูปที่ดินจังหวัดในฐานะผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมายหน้าที่ และอำนาจในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรได้พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสม ควรจะรับไว้ พิจารณาก็ได้

๖.๕.๓ หากเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินได้เคยยื่นหนังสือเพื่อกำหนดลำดับทายาทผู้ที่จะ ได้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ หรือกำหนดลำดับทายาทผู้ที่จะได้รับการ จัดที่ดินแทนที่ไว้ก่อนเสียชีวิตนั้น ตามข้อ ๒๓ หรือข้อ ๓๑ ของระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิ การเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้ ทายาทผู้มีสิทธิตามหนังสือกำหนดลำดับทายาทดังกล่าวมายื่นคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจาก ส.ป.ก.จังหวัด อย่างไรก็ตาม หากมีทายาทอื่นประสงค์จะขอรับ การจัดที่ดินในกรณีที่ทายาทตามหนังสือกำหนดลำดับข้างต้นไม่ยื่นคำขอหรือไม่มีสิทธิได้รับการจัดที่ดิน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้ทายาทอื่นที่ประสงค์จะขอรับการจัดที่ดินนั้นยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่เกษตรกรเสียชีวิต ทั้งนี้ คำขอที่ยื่นภายหลังระยะเวลาดังกล่าวแต่ไม่เกิน ๒ ปี นับแต่วันที่เกษตรกรเสียชีวิต หากปฏิรูปที่ดินจังหวัดในฐานะผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมายได้ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสม ควรจะรับไว้พิจารณาก็ได้

หมายเหตุ กรณีได้มีการยื่นคำร้อง คำขอ และคำอุทธรณ์การโอนและการตกทอดทาง มรดกสิทธิการเช่าทำประโยชน์ก่อนวันที่ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขใน การคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรการโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และ การจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ ใช้บังคับ (ก่อนวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔) ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการพิจารณาคำร้อง คำขอ และอุทธรณ์ตามระเบียบนั้น หรือมติ คปก. ครั้งที่ ๗/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ต่อไปจนกว่าจะเสร็จกระบวนการ

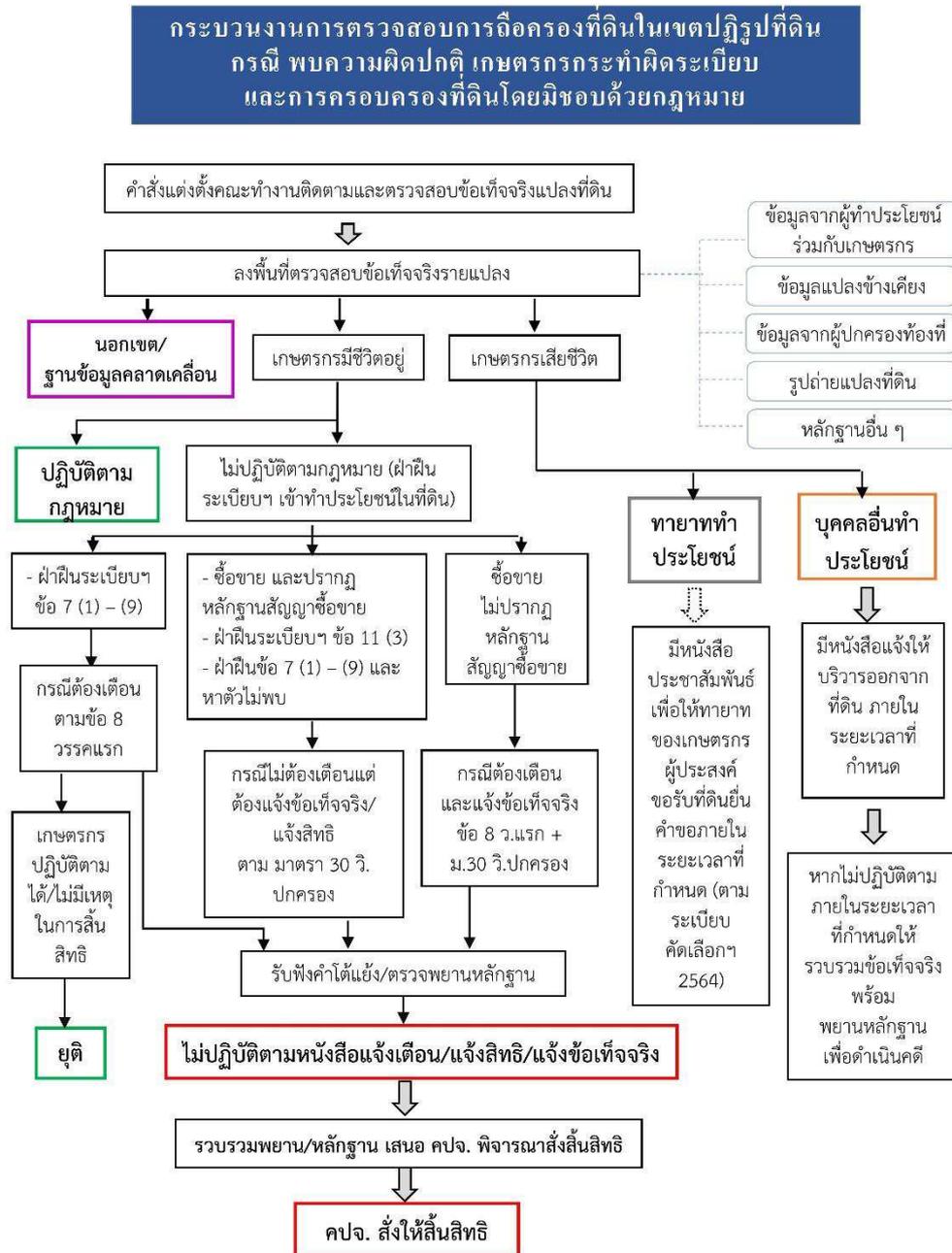
๖.๖ กรณีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลอื่นทำประโยชน์ ส.ป.ก.จังหวัด จะต้องดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้กับเกษตรกรสันติการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ ๖.๔.๓ ดังกล่าวข้างต้น

๖.๗ สรุปรายชื่อผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือน/แจ้งสิทธิ เสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) สั่งให้สันติการเข้าทำประโยชน์ ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ ข้อ ๑๑

เมื่อ คปจ. มีมติสั่งให้เกษตรกรรายใดสันติการเข้าทำประโยชน์ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป และแก้ไขฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการตามกระบวนการของระเบียบและกฎหมายแล้วเสร็จ ให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ เก็บแบบตรวจสอบ ๒ ในแฟ้ม ส.ป.ก. ๔-๐๖ พร้อมทั้งรวบรวมผลการตรวจสอบรายแปลง และสรุปผลการตรวจสอบเสนอปฏิรูปที่ดินจังหวัดก่อนรายงานผลการตรวจสอบให้ ส.ป.ก. ทราบในระบบ PARA และมีหนังสือรายงานผลการตรวจสอบให้ ส.ป.ก. ทราบ ทุก ๆ เดือน

แผนภาพแสดงกระบวนการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณี พบความผิดปกติ เกษตรกรทำผิดระเบียบและการครอบครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

งานตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง
ในเขตปฏิรูปที่ดินด้วยภาพถ่ายทางอากาศและ/
หรือภาพถ่ายเทียมรายละเอียดสูง

๗. ขั้นตอนการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ

เพื่อให้กระบวนการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ มีประสิทธิภาพ ส.ป.ก. ได้กำหนดกระบวนการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินฯ ดังนี้

๗.๑ สผส. ดำเนินการส่งแผนงานการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง

โดยดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีความเสี่ยงการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์จากพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งมีความเสี่ยงที่อาจจะเปลี่ยนผู้ถือครองและใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น พื้นที่ที่มีความเจริญ พื้นที่ที่เป็นเส้นการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือมีศักยภาพในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ทางหลวง (มอเตอร์เวย์) ด้านชายแดนต่าง ๆ โดยการตรวจสอบของ ส.ป.ก. จะนำพื้นที่ที่ปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติมีการเปลี่ยนสภาพจากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นการใช้ประโยชน์อื่น ๆ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด โดยระบุประเภทความผิดปกติ ดังนี้

๑) รีสอร์ท

๒) สิ่งปลูกสร้างเกินสมควร

๓) พื้นที่ขุดหน้าดิน

๔) ปลูกพืชชนิดเดียวกันเป็นผืน (ยางพารา/ยูคาลิปตัส/ปาล์ม/อ้อย)

๕) ผิดปกติประเภทอื่น ๆ เช่น เสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ แหล่งน้ำขนาดใหญ่ วัด เป็นต้น

โดยระบุตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่ตรวจสอบในพื้นที่

๖) พื้นที่ไม่มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรกรรม เช่น พื้นที่มีความลาดชันเกิน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ มีสภาพเป็นป่า

๗.๒ ส.ป.ก.จังหวัด ลงพื้นที่ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลง เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านสิทธิและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยการให้เกษตรกรผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้ถ้อยคำตามแบบที่กำหนด (แบบบันทึกถ้อยคำ) ในกรณีที่เกษตรกรไม่สามารถให้ถ้อยคำด้วยตนเองสามารถสอบถามข้อมูลจากบุคคลอื่นได้ เช่น บุคคลที่ทำประโยชน์ร่วม เกษตรกรในที่ดินแปลงข้างเคียง ผู้ปกครองท้องที่ เป็นต้น

๗.๓ เมื่อ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว พบว่ากรณีเกษตรกรใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติหรือไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาต ส.ป.ก.จังหวัด จะต้องดำเนินการตาม

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้กับเกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
เขตปฏิรูปที่ดิน ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๐๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

๗.๓.๑ กรณีต้องมีหนังสือเตือน ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘

- เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้วนำที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่าง
อื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรม (ใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์)

- เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่า หรือเข้าทำประโยชน์
หรือกระทำผิดระเบียบฯ ข้อ ๗ กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และพบตัวเกษตรกร

๗.๓.๒ กรณีไม่ต้องมีหนังสือเตือน แต่ให้มีหนังสือแจ้งสิทธิ ตามระเบียบเข้าทำ
ประโยชน์ฯ ข้อ ๘

- ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำที่ดินไปขายให้แก่
ผู้อื่น เช่น ปรากฏหลักฐานการซื้อขาย เป็นต้น

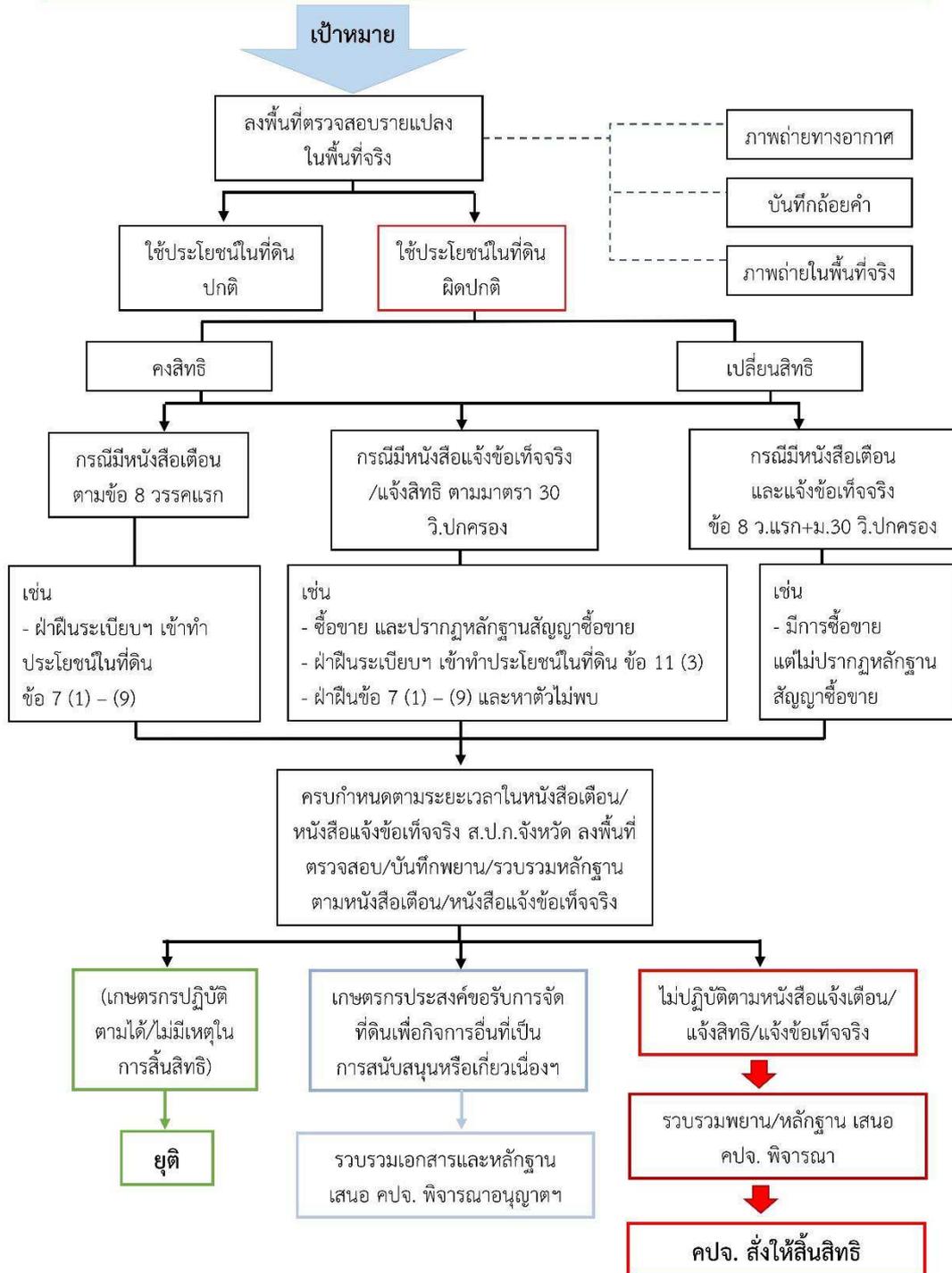
- เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน กระทำผิดตามระเบียบการเข้าทำประโยชน์ฯ
ข้อ ๗ (๑) - (๙) กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และหาตัวไม่พบ

- เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน ขาดคุณสมบัติการเป็นเกษตรกร ตามระเบียบ
การเข้าทำประโยชน์ฯ ข้อ ๑๑ (๓)

ภายหลังการแจ้งเตือน หากเกษตรกรประสงค์เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ไปเป็นกิจการอื่น
ที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการให้เป็นไป
ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตหรือ
ผู้ปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ สำหรับกิจการอื่นที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ และแก้ไขฐานข้อมูลที่ดินให้เป็นปัจจุบัน

๗.๔ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ให้ไว้ในหนังสือแจ้งเตือน ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบ
ผลของหนังสือแจ้งเตือน โดยการลงพื้นที่รายแปลง บันทึกภาพถ่าย บันทึกพยาน รวบรวมหลักฐาน
และรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าว ให้ ส.ป.ก. ทราบความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ จนได้ข้อยุติ
ตามแบบที่กำหนด พร้อมแนบบันทึกถ้อยคำ รูปภาพรายแปลง และแบบตารางรายงานผล
การตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือ
ภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ

กระบวนการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในเขตปฏิรูปที่ดิน
ด้วยภาพถ่ายทางอากาศและ/หรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง

๘. ภาคผนวก

- ๘.๑ ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน
- ๘.๒ แบบตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณีแปลงที่ดินที่ได้มีการจัดที่ดินแล้ว (แบบตรวจสอบ ๑)
- ๘.๓ ตัวอย่างแบบรายงานการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- ๘.๔ ตัวอย่างหนังสือแจ้งให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
- ๘.๕ แบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดิน (แบบตรวจสอบ ๒)
- ๘.๖ ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน
- ๘.๗ ตัวอย่างแบบรายงานผลการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณี พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ และกรณีเสียชีวิตบุคคลอื่นทำประโยชน์
- ๘.๘ ตัวอย่างแบบรายงานผลการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณี พบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏ การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดินผิดปกติ
- ๘.๙ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้เกษตรกรคืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.
- ๘.๑๐ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐
- ๘.๑๑ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔
- ๘.๑๒ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔
- ๘.๑๓ หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๓๔๔๒ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย
- ๘.๑๔ พระราชกำหนด ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓

ตัวอย่าง

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

ที่ /๒๕๖...

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

ตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดแผนงานการตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....ดำเนินการตรวจสอบการถือครองที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความถูกต้อง รวมทั้งเป็นการติดตามและตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้ประสานตำบลที่รับผิดชอบ	ประธานคณะกรรมการ
๒. สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง
หรือผู้ปกครองท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง	คณะกรรมการ
๓. ผู้นำเกษตรกรหรือ อ.ส.ป.ก. หรือปราชญ์เกษตรกร
หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด	คณะกรรมการ
๔. ผู้นำกลุ่มเกษตรกรหรือผู้นำสถาบันเกษตรกร	คณะกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ/เลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. พิจารณาให้ความเห็นในการใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน
 ๒. รายงานผลปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งเสนอแนวทางและให้ความเห็นในการแก้ไขปัญหาแต่ละกรณี
 ๓. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

(ประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....)

หมายเหตุ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ชุดนี้ให้เป็นไปตามความเหมาะสมของ ส.ป.ก.จังหวัด

แบบตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณีแปลงที่ดินที่ได้มีการจัดที่ดินแล้ว

แบบตรวจสอบ ๑

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑. ข้อมูลหลักจากฐานข้อมูลการจัดที่ดินของ ส.ป.ก.

๑.๑ ผู้ได้รับการจัดที่ดิน นาย / นาง / นางสาว / อื่นๆ

เลขประจำตัวประชาชน อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่

ซอย ถนน ตำบล อำเภอ

จังหวัด

๑.๒ ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน

 ที่ดินของรัฐ แปลงเกษตรกรรม หรือ แปลงชุมชน

แปลงเลขที่ กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.

 ที่ดินเอกชน สัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ เลขที่

โฉนดที่ดิน หรือ น.ส.๓ เลขที่

เนื้อที่ ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

๒. ข้อมูลการตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลของหน่วยงานภายนอก

 กรณี ตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูล ๓ ฐาน

 ข้อมูลการขอสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
แหล่งที่มา ส.ป.ก. หรือ ส.ป.ก.จังหวัด
 ข้อมูลการกู้ยืมเงินจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

 ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร
แหล่งที่มา ส.ป.ก. หรือ ส.ป.ก.จังหวัด
 อื่น ๆ ระบุ

๓. การลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่น่าเชื่อถือได้

 ถือครองและใช้ประโยชน์ด้วยตนเอง
 ไม่ใช่ประโยชน์ในที่ดิน
 ชาย
 ให้เช่า
 ทิ้งร้าง
 ยกเลิกสัญญาเช่า
 ใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ ระบุ
 ไม่ทราบข้อมูล
 เสียชีวิต
 ทายาททำประโยชน์
 บุคคลอื่นทำประโยชน์

ลงชื่อ ผู้ปกครองท้องที่/ผู้แทนท้องถิ่น
(.....)

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและบันทึก
(.....)

หมายเหตุ : เมื่อดำเนินการตามข้อ ๓ แล้ว ให้รวบรวมข้อมูลเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินฯ พิจารณา

หากสงสัยว่ากระทำผิดระเบียบให้ดำเนินการตามแบบตรวจ ๒ ต่อไป

: เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและบันทึกต้องเป็นข้าราชการเท่านั้น

: ผู้ปกครองท้องที่ประกอบด้วย กำนัน หรือสารวัตรกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

สรุปผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

 ปฏิบัติตามระเบียบ
 สงสัยว่าทำผิดระเบียบ
 เสียชีวิต ทายาททำประโยชน์
 เสียชีวิต บุคคลอื่นทำประโยชน์

คำอธิบายการกรอกข้อมูลในตารางภาคผนวก ที่ 8.3

ผลการลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้น จากผู้ที่น่าเชื่อถือได้	ผลการพิจารณาของ คณะอนุกรรมการฯ	สรุปผลการพิจารณาของ คณะอนุกรรมการฯ	ประสานผู้ปกครองท้องถิ่นตมหมายเหตุกรให้มาชี้แจง ข้อเท็จจริง		ทำหนังสือแจ้ง ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม	ผลการจัดทำหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง เพิ่มเติม	
			มาชี้แจง	ไม่มาชี้แจง			
1. ใช้ประโยชน์ด้วยตนเอง	เห็นด้วย	ปฏิบัติตามระเบียบ		-	-	-	
	ไม่เห็นด้วย	สงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	มาชี้แจง	ปฏิบัติตามระเบียบ			
				ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ			
				เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)			
				เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)			
	ไม่เห็นด้วย	สงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	ไม่มาชี้แจง	กรณี สงสัยว่าทำผิดระเบียบ	ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	ปฏิบัติตามระเบียบ	
						ไม่ทำประโยชน์ด้วยตนเอง	
						เปลี่ยนการทำประโยชน์	
						เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	
	ไม่เห็นด้วย	สงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	ไม่มาชี้แจง	กรณี สงสัยว่าทำผิดระเบียบ	ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	
						เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	
						ไม่มาชี้แจง	
ไม่มาชี้แจง							
เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)			-			
เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	มาชี้แจง	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)		-	-	
			เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)				
		ไม่มาชี้แจง	กรณี เสียชีวิต บุคคลอื่นทำประโยชน์	ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	

คำอธิบายการกรอกข้อมูลในตารางภาคผนวก ที่ 8.3

ผลการลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้น จากผู้ที่น่าเชื่อถือได้	ผลการพิจารณาของ คณะอนุกรรมการฯ	สรุปผลการพิจารณาของ คณะอนุกรรมการฯ	ประสานผู้ปกครองท้องถิ่นตมหมายเหตุกรให้มาชี้แจง ข้อเท็จจริง		ทำหนังสือแจ้ง ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม	ผลการจัดทำหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง เพิ่มเติม
			มาชี้แจง	ไม่มาชี้แจง		
2. ไม่ใช่ประโยชน์ในที่ดิน	เห็นด้วย	สงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	มาชี้แจง	ปฏิบัติตามระเบียบ	-	-
				ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ		
				เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)		
				เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)		
			ไม่มาชี้แจง	กรณี สงสัยว่าทำผิดระเบียบ		
						ไม่ทำประโยชน์ด้วยตนเอง
						เปลี่ยนการทำประโยชน์
						เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)
						เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)
						ไม่มาชี้แจง
ไม่เห็นด้วย	ปฏิบัติตามระเบียบ			-		
ไม่มีมติ	สงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	มาชี้แจง	ปฏิบัติตามระเบียบ	-	-	
			ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ			
			เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)			
			เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)			
		ไม่มาชี้แจง	กรณี สงสัยว่าทำผิดระเบียบ			ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง
					ไม่ทำประโยชน์ด้วยตนเอง	
					เปลี่ยนการทำประโยชน์	
					เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	
					เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	
					ไม่มาชี้แจง	
เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)			-		
เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	มาชี้แจง	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	-	-	
			เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)			
		ไม่มาชี้แจง	กรณี เสียชีวิต บุคคลอื่นทำประโยชน์	ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	
					เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	

คำอธิบายการกรอกข้อมูลในตารางภาคผนวก ที่ 8.3

ผลการลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้น จากผู้ที่น่าเชื่อถือได้	ผลการพิจารณาของ คณะอนุกรรมการฯ	สรุปผลการพิจารณาของ คณะอนุกรรมการฯ	ประสานผู้ปกครองท้องถิ่นตมหมายเหตุกรให้มาชี้แจง ข้อเท็จจริง		ทำหนังสือแจ้ง ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม	ผลการจัดทำหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง เพิ่มเติม
			มาชี้แจง	ไม่มาชี้แจง		
3. เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) (ไม่สามารถสืบข้อมูลในช่อง "เห็นด้วย" และ "ไม่เห็นด้วย")	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)		-	-	-
	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	มาชี้แจง	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)		
			ไม่มาชี้แจง	กรณี เสียชีวิต บุคคลอื่นทำประโยชน์	ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)
	ไม่มีมติ	สงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	มาชี้แจง	ปฏิบัติตามระเบียบ	-	-
				ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ		
				เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)		
				เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)		
			ไม่มาชี้แจง	กรณี สงสัยว่าทำผิดระเบียบ	ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	ปฏิบัติตามระเบียบ ไม่ทำประโยชน์ด้วยตนเอง เปลี่ยนการทำประโยชน์ เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) ไม่มาชี้แจง

คำอธิบายการกรอกข้อมูลในตารางภาคผนวก ที่ 8.3

ผลการลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่น่าเชื่อถือได้	ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ	สรุปผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ	ประสานผู้ปกครองท้องถิ่นตมหมายเกษตรกรให้มาชี้แจงข้อเท็จจริง		ทำหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงเพิ่มเติม	ผลการจัดทำหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
			มาชี้แจง	ไม่มาชี้แจง		
3. เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) (ไม่สามารถสืบข้อมูลในช่อง "เห็นด้วย" และ "ไม่เห็นด้วย")	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)		-	-	-
			มาชี้แจง	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)		
	ไม่มีมติ	สงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	มาชี้แจง	ปฏิบัติตามระเบียบ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	-	-
			ไม่มาชี้แจง	กรณี สงสัยว่าทำผิดระเบียบ	ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	

หมายเหตุ

- ผลการลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่น่าเชื่อถือได้ กรณี เสียชีวิต ต้องปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า เสียชีวิต (เช่น หลักฐานใบมรณะบัตร)
- เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) หมายถึง กรณีทายาททำประโยชน์ในที่ดินแปลงนั้นอยู่ แจ้งให้ทายาทมารับมรดก
- เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) หมายถึง พบว่า มีบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ทายาททำประโยชน์ในที่ดิน (ขาย/เปลี่ยนมือ/เช่า/ให้ทำประโยชน์)

ที่/.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอให้ไปชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

เรียน

ตามที่ท่านได้รับการจัดที่ดินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) กลุ่มที่/ ระบายแปลงเลขที่.....เนื้อที่.....ไร่ ตามหลักฐานหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) สารบัญทะเบียนเล่มที่.....หน้า.....ที่ดินตั้งอยู่ที่ตำบล..... อำเภอ.....จังหวัด.....นั้น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด..... (ส.ป.ก.จังหวัด.....) ได้ดำเนินการ ตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ..... ตามแผนงานที่ ส.ป.ก. กำหนด เพื่อตรวจสอบว่าเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองหรือ เปลี่ยนสิทธิ หรือโอนเปลี่ยนมือให้บุคคลอื่นหรือไม่ โดยวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลแวดล้อมที่มีความน่าเชื่อถือแล้ว ไม่ปรากฏข้อมูลว่าท่านเป็นผู้ถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง และได้มีหนังสือแจ้งให้ท่านมาชี้แจง ข้อเท็จจริง ปรากฏว่าท่านหรือทายาทมาชี้แจงข้อเท็จจริง แต่ฟังไม่ขึ้น หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงภายใน ระยะเวลาที่กำหนด

ดังนั้น จึงขอให้ท่านหรือทายาท มาพบเจ้าหน้าที่ ณ ส.ป.ก. เลขที่..... หมู่ที่ ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... เพื่อให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ภายในวันที่เดือน..... พ.ศ..... ในวันเวลาราชการ

หากท่านหรือทายาทไม่มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่กำหนด ส.ป.ก.จังหวัด..... จะเข้าไปตรวจสอบการประกอบอาชีพเกษตรกรหรือการทำประโยชน์หรือกิจการอื่นๆ ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

จึงเรียนมาเพื่อทราบและมาพบเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ตามวันเวลา ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่ม

โทร./โทรสาร

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาหนังสือได้ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก ๘.๕

แบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดิน (แบบตรวจสอบ ๒)

ผลการตรวจสอบของคณะกรรมการกัณฑ์กรองฯ ใช้ประโยชน์ ไม่เห็นด้วย ไม่ใช้ประโยชน์ เห็นด้วย อื่นๆ

แบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

๑. ข้อมูลหลักจากฐานข้อมูลการจัดที่ดินของ ส.ป.ก.

ผู้ได้รับการจัดที่ดิน นาย / นาง / นางสาว / อื่นๆ.....
 ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน
 ที่ดินของรัฐ แปลงเกษตรกรรม หรือ แปลงชุมชน
 แปลงเลขที่กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.
 ที่ดินเอกชน สัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ เลขที่.....
 โฉนดที่ดิน หรือ น.ส.๓ เลขที่.....
 เนื้อที่ ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

๒. การดำเนินการแจ้งสิทธิ/ข้อเท็จจริง

- ไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม เพื่อเสนอ คปจ. พิจารณาสั่งสันสิทธิตามระเบียบ
 มาชี้แจงข้อเท็จจริง
 ข้อโต้แย้งฟังขึ้น
 ข้อโต้แย้งฟังไม่ขึ้น รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม เพื่อเสนอ คปจ. พิจารณาสั่งสันสิทธิตามระเบียบ

๓. ข้อมูลการทำประโยชน์ในที่ดิน

๓.๑ ที่มาของข้อมูลจากการตรวจสอบ

พบเจ้าของที่ดินที่ได้รับการจัดที่ดิน

ทายาทให้ข้อมูล ระบุ

ผู้ให้ข้อมูลแทน นาย/นาง/นางสาว

เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล

อำเภอ จังหวัด โทรศัพท์.....

๓.๒ ใช้ประโยชน์ด้วยตนเอง

ทั้งแปลง บางส่วน จำนวนเนื้อที่ทำประโยชน์

๓.๒.๑ ส่วนที่ใช้ประโยชน์

เพื่อการเกษตร ระบุ

เพื่อการเกษตรและอื่นๆ ระบุ

เพื่อกิจการอื่นๆ เป็นหลัก ระบุ

ที่อยู่อาศัย

๓.๒.๒ ส่วนที่ไม่ใช้ประโยชน์ ทิ้งร้าง ขาย ให้เช่า ให้ทำฟรี

ผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน ระบุ

การใช้ประโยชน์ ระบุ

๓.๓ ไม่ใช้ประโยชน์ด้วยตนเองทั้งแปลง

ทิ้งร้าง ขาย ให้เช่า ให้ทำฟรี ไม่มีแปลงที่ดิน

ผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน ระบุ

การใช้ประโยชน์ ระบุ

เป็นเกษตรกร ไม่เป็นเกษตรกร (ระบุ)

บันทึก.....
.....
.....

ลงชื่อ เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินหรือทายาท

(.....)

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

๔. ความเห็นเจ้าหน้าที่

ถ้อยแถลงและทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง ไม่มีการเปลี่ยนมือ

พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม

บันทึก.....
.....
.....

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและบันทึก

(.....)

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

๕ ความเห็นเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงาน (ผู้อำนวยการกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย)

บันทึก.....
.....
.....

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงาน (ผอ.กลุ่ม)

(.....)

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

หมายเหตุ : ให้ใช้แบบตรวจสอบ ๑ ชุด ต่อ ๑ แปลงที่ดิน

: ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และ ตามฐานข้อมูลที่ตรวจสอบได้

: เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและบันทึกต้องเป็นข้าราชการเท่านั้น

: ผู้ปกครองท้องที่ประกอบด้วย กำนัน หรือสารวัตรกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

: การดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แนบพยานหลักฐานประกอบ

คำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่ /๒๕๖...

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน

ตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดแผนงานการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....ได้ดำเนินการแล้วปรากฏว่าผู้ได้รับการจัดที่ดินมาชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วฟังไม่ขึ้น หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งพบความผิดปกติอาจมีการเปลี่ยนมือ ต้องรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความถูกต้องรวดเร็ว รวมทั้งติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดินดังกล่าว ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการและเกิดประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ จึงแต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย หรือผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ ประธานคณะทำงาน
๒. ผู้อำนวยการกลุ่มการเงินบัญชีและจัดเก็บผลประโยชน์ คณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการกลุ่มงานช่างและแผนที่ คณะทำงาน
๔. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ คณะทำงาน
๕. ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย หรือผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ คณะทำงาน/เลขานุการ
๖. เจ้าหน้าที่กลุ่มกฎหมาย หรือกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ ที่รับมอบหมาย คณะทำงาน/
ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. จัดทำแผนงานให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงรายแปลง เป็นรายเดือน
๒. ติดตาม จำแนกผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงรายแปลง
๓. สรุปรวบรวมผลความก้าวหน้าการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่างๆ
๔. ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาแต่ละกรณี
๕. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

ภาคผนวก ๘.๙

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้เกษตรกรคืนสิทธิ
การเช่าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอก
ที่กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๕๓

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๗ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง การลักลอบขุดดิน และการมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๐๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗
๒. หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๐๖๓ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๗
๓. คำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ ๕๗๗/๒๕๕๔ สั่ง ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กรณีตรวจสอบพบว่าเกษตรกรปฏิบัติผิดระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ กรณีบุคคลภายนอกกระทำความผิดกฎหมาย ส.ป.ก. และกรณีผู้ได้รับการจัดที่ดินหรือบุคคลภายนอกขุดตักหน้าดินในที่ดินของ ส.ป.ก. โดยมิได้รับอนุญาตอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ เพื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ถือปฏิบัติ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ส.ป.ก. ขอเรียนเพิ่มเติมว่า กรณีผู้ได้รับการจัดที่ดินหรือบุคคลภายนอกขุดตักหน้าดินในที่ดินของ ส.ป.ก. ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ ประกอบด้วย ส่วนการมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานสอบสวนในการดำเนินคดีและเรียกร้องค่าเสียหายนั้น ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง ๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้ง ส.ป.ก.จังหวัด ทราบและถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๒๙๐๔

(นายวิระชัย นาควิบูลย์วงศ์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๐๗

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้กับเกษตรกรคืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
เขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๓๒ จังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๕๔๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. แบบหนังสือแจ้งเตือนให้ทำการ หรือละเว้น และแจ้งสิทธิโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน (ส.ป.ก.๔-๑๓๔)
 ๒. แบบหนังสือแจ้งสิทธิโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน (ส.ป.ก.๔-๑๓๕)
 ๓. แบบหนังสือขอให้ออกจากที่ดินของ ส.ป.ก. พร้อมรื้อถอนอาคารสิ่งปลูกสร้าง (ส.ป.ก.๔-๑๓๖)

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนด
แนวทางการดำเนินงาน กรณีตรวจสอบพบว่าเกษตรกรปฏิบัติผิดระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ (ระเบียบ
เข้าทำประโยชน์) และกรณีบุคคลภายนอกกระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก. พร้อมส่งแบบหนังสือที่ใช้ประกอบ
ในการปฏิบัติงาน เพื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ถือปฏิบัติ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ส.ป.ก.จังหวัดหลายจังหวัด ยังเข้าใจไม่ถูกต้องตรงกันในการดำเนินงานดังกล่าว ส.ป.ก. จึงขอ
ซักซ้อมความเข้าใจ ดังนี้

๑. กรณีต้องมีหนังสือเตือน ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘
 - ๑.๑ เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้วนำที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น
ที่ไม่ใช่เกษตรกรรม (ใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์)
 - ๑.๒ เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่า หรือเข้าทำประโยชน์
หรือกระทำผิดระเบียบฯ ข้อ ๗ กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และพบตัวเกษตรกร

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนให้เกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘ โดยต้องแจ้งข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและให้เกษตรกรมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้ทราบ ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๔ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

กรณีใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ตาม ๑.๑ ภายหลังการแจ้งเตือน หากเกษตรกรขอเจรจาแก้ไข ปัญหาโดยขอเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ที่ดินจากการประกอบเกษตรกรรมไปเป็นกิจการอื่นที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด พิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ และแก้ไขฐานข้อมูลที่ดินให้เป็นปัจจุบัน แต่หากการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวตามข้อ ๑.๑ ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก.จะอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน และเกษตรกรตามข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ ไม่ปฏิบัติตามคำเตือนตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) สั่งให้สิ้นสิทธิตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๑๑

๒. กรณีไม่ต้องมีหนังสือเตือน ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘

๒.๑ ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำที่ดินไปขายให้แก่ผู้อื่น เช่น ปรากฏหลักฐานการซื้อขาย เป็นต้น

๒.๒ เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน กระทำผิดระเบียบฯ ข้อ ๗ (๑) - (๙) กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และหาตัวไม่พบ

๒.๓ เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน ขาดคุณสมบัติการเป็นเกษตรกร ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๑๑ (๓)

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งสิทธิ (ไม่ใช่กรณีแจ้งเตือน) แจ้งข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอเพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้ทราบ ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ตามแบบ ส.ป.ก.๔-๑๓๔ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) แล้วให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐาน เสนอ คปจ. สั่งให้สิ้นสิทธิตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๑๑

อนึ่ง กรณีหาตัวไม่พบตามข้อ ๒.๒ ต้องได้กระทำการใดๆ ให้เห็นว่าได้พยายามในการหาตัวแล้ว เช่น ส่งจดหมายลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ที่แจ้ง บันทึกถ้อยคำผู้ปกครองท้องที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด เป็นต้น

๓. กรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีบุคคลภายนอกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ทำหนังสือแจ้งให้บุคคลนั้นและบริวารออกจากที่ดิน พร้อมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๖ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) หากไม่ปฏิบัติตาม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อไป

๔. กรณีผู้ได้รับการจัดที่ดิน หรือบุคคลภายนอกขุดตักหน้าดินในที่ดินของ ส.ป.ก.โดยมิได้รับอนุญาตอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ ซึ่ง ส.ป.ก.ได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติไว้ ตามหนังสือ ที่ กษ ๑๒๐๔/ว๗๘๖ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ นั้น ขอชักซ้อมความเข้าใจ ดังนี้

๔.๑ กรณีผู้ได้รับการจัดที่ดิน ได้ขุดตักหน้าดินของ ส.ป.ก.หรือมีส่วนร่วมใช้ หรือเป็นผู้สนับสนุน นอกจาก ส.ป.ก.จังหวัด จะพิจารณาดำเนินการตามระเบียบเข้าทำประโยชน์แล้ว หากเห็นควรดำเนินคดีอาญาด้วยให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบข้อเท็จจริง บันทึกปากคำพยานไว้เป็นหลักฐาน พร้อมถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุประกอบทุกราย แล้วรายงานให้ ส.ป.ก.ทราบโดยด่วน

(๒) ขอให้ ส.ป.ก.ดำเนินการมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด เพื่อดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานสอบสวนในการดำเนินคดีและเรียกร้องค่าเสียหาย

(๓) ในการเรียกร้องค่าเสียหาย ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบและประเมินค่าเสียหายในรูปของคณะกรรมการและจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดี

(๔) กรณีพบเห็นขณะกระทำผิด ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งความต่อพนักงานตำรวจเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดกรณีความผิดซึ่งหน้า

๔.๒ กรณีบุคคลภายนอกเป็นผู้กระทำความผิด ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการตาม (๑) - (๔) ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้ง ส.ป.ก.จังหวัด ทราบและถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิระชัย นาควิบูลย์วงศ์)
เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๒๙๐๔

ตัวอย่างกรณีต้องมีหนังสือเตือน (ที่ดินเกษตรกรรม)

ที่.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง ขอเตือนให้ดำเนินการและแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิ

เรียน

ตามที่ท่านได้รับการจัดที่ดินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กลุ่มที่/ระวาง แปลงเลขที่..... เนื้อที่.....ไร่ ตามหลักฐานหนังสืออนุญาตฯ (ส.ป.ก. ๔-๐๑) สารบัญญัติทะเบียนเลขที่.....เล่มที่.....หน้า.....ที่ดินตั้งอยู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....นั้น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....(ส.ป.ก.....) ได้ตรวจสอบการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินข้างต้นแล้วปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิของท่าน และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของท่าน ทั้งเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด จึงขอแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิให้ท่านทราบ ดังนี้

๑. ผลการตรวจสอบปรากฏว่าท่าน.....(๑).....ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ(๒).....โดยมีพยานหลักฐานคือ(๓)

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามข้อ ๘ แห่งระเบียบดังกล่าว จึงขอให้ท่านดำเนินการ.....(๔).....ภายใน.....(๕).....วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือเตือนนี้ แต่หากท่านไม่ดำเนินการภายในกำหนด สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....จะนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....เพื่อพิจารณามีมติให้ท่านสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามข้อ ๘ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบดังกล่าว

๒. ท่านสามารถจัดทำคำชี้แจงและข้อโต้แย้งข้อมูลข้อเท็จจริงดังกล่าว พร้อมทั้งพยานหลักฐานสนับสนุนคำชี้แจงและข้อโต้แย้งเพื่อยื่นต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....ได้ ภายใน.....(๖) วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้

๓. ท่านมีสิทธิแต่งตั้งผู้ทำการแทนโดยทำเป็นหนังสือแต่งตั้งให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วกระทำการแทนก็ได้ รวมทั้งสามารถนำพยานความหรือที่ปรึกษาเข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินการก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

.....

(.....)

ปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

โทร/โทรสาร.....

คำอธิบายการกรอกแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๔

๑. ระบุการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเกษตรกรตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ซึ่งถือว่าเป็นการฝ่าฝืนการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ ๗ ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
๒. ระบุข้อที่ถือว่าการกระทำหรือการละเว้นการกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืน ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องถูกสั่งให้สิ้นสิทธิตามข้อ ๘ และข้อ ๑๑ เช่นมีข้อเท็จจริงปรากฏว่าเอาที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่า หรือเข้าทำประโยชน์
๓. สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนว่ามีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุรายละเอียดพอสมควรที่จะทำให้เกษตรกรเข้าใจ เช่น สัญญาเช่าที่ดิน บันทึกถ้อยคำผู้ปกครองท้องที่ บันทึกถ้อยคำเกษตรกรแปลงข้างเคียง ภาพถ่ายแปลงที่ดิน
๔. ระบุให้ชัดเจนว่าให้ละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิม
๕. ระบุระยะเวลาตามความเหมาะสมแก่การนั้นๆ เพื่อการดำเนินการแก้ไข เช่น ให้กลับเข้าทำประโยชน์ภายใน วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้รื้อถอนอาคารให้แล้วเสร็จภายใน วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อ คปจ. ภายใน ... วัน นับแต่วันได้รับแจ้ง
๖. ระยะเวลาตามความเหมาะสมแก่การนั้น ตามมาตรา ๓๐ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔

ตัวอย่างกรณีไม่ต้องเตือน (ที่ดินเกษตรกรรม)

ที่.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง ขอแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิ

เรียน

ตามที่ท่านได้รับการจัดที่ดินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กลุ่มที่/ระวางแปลงเลขที่..... เนื้อที่.....ไร่ ตามหลักฐานหนังสืออนุญาตฯ (ส.ป.ก.๔-๐๑) สารบัญชีเบี่ยนเล่มที่หน้า.....ที่ดินตั้งอยู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....นั้น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....(ส.ป.ก.....) ได้ตรวจสอบการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินข้างต้นแล้วปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิของท่าน เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของท่าน และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดจึงขอแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิให้ทราบ ดังนี้

๑. ผลการตรวจสอบปรากฏว่า

○ ท่าน.....(๑).....ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ(๓).....

○ ท่าน..... (๒).....อันเป็นการขาดคุณสมบัติซึ่งจะสิ้นสิทธิตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ..... (๓).....

โดยมีพยานหลักฐานคือ.....(๔)

ดังนั้น ส.ป.ก.....จึงต้องนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....เพื่อพิจารณาสั่งให้ท่านสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ(๕)

○ ข้อ ๘ วรรคสอง

○ ข้อ ๑๑

๒. ท่านสามารถจัดทำคำชี้แจงและข้อโต้แย้งข้อเท็จจริงดังกล่าว พร้อมพยานหลักฐาน สนับสนุนคำชี้แจงและข้อโต้แย้งเพื่อยื่นต่อ ส.ป.ก.....ได้ ภายใน.....(๖)..... วัน นับจากวันที่ ได้รับหนังสือฉบับนี้

๓. ท่านมีสิทธิแต่งตั้งผู้ทำการแทนโดยทำเป็นหนังสือแต่งตั้งให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วกระทำการแทนก็ได้ รวมทั้งสามารถนำนายความหรือที่ปรึกษาเข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินการก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

.....

(.....)

ปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

โทร/โทรสาร.....

คำอธิบายการกรอกข้อมูลแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๕

๑. ระบุการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเกษตรกรซึ่งถือว่าเป็นการฝ่าฝืนระเบียบ โดยโอนการทำประโยชน์ไปยังบุคคลอื่นแล้ว ไม่ว่าจะหาตัวพบหรือไม่ก็ตาม หรือฝ่าฝืนการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ ๗ ว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์กำหนด และไม่สามารถหาตัวได้พบ (ต้องกระทำให้เห็นว่าได้พยายามแล้วและไม่สามารถหาตัวได้พบ) หรือ

๒. ขาดคุณสมบัติในข้อ ๑๑(๓) การมีสัญชาติไทย หรือการเป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกัน เพียงพอแก่การครองชีพอยู่แล้ว ตามระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๓๕

๓. ให้ระบุข้อที่ถือว่าการกระทำหรือการละเว้นการกระทำตามที่ข้อ ๗ กำหนดเป็นการฝ่าฝืนหรือเป็นการขาดคุณสมบัติตามระเบียบว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกร (ข้อ ๑๑(๓) ก.หรือ ข.หรือ ค.) ของระเบียบว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์

๔. สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนการกระทำอันเป็นเหตุที่จะสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุรายละเอียดพอสมควรที่จะทำให้เกษตรกรเข้าใจ เช่น สัญญาซื้อขายที่ดิน บันทึกถ้อยคำผู้ปกครองท้องที่ บันทึกถ้อยคำเกษตรกรแปลงข้างเคียง หลักฐานทางราชการ

๕. กรณีฝ่าฝืนข้อปฏิบัติตามข้อ ๗ ให้อ้างข้อ ๘ วรรคสอง ส่วนกรณีขาดคุณสมบัติ ให้อ้างเฉพาะข้อ ๑๑)

๖. ระยะเวลาตามความเหมาะสมแก่การนั้นตามมาตรา ๓๐ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นับจากวันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้

ที่

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง ขอให้ออกจากที่ดิน ส.ป.ก พร้อมรื้อถอนอาคารสิ่งปลูกสร้าง

เรียน

ด้วย มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ ตำบล..... อำเภอ

จังหวัดประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ตอนที่ลงวันที่

เดือน พ.ศ.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในฐานะเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์

ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๓๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ส.ป.ก.ได้จัดที่ดินและออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อ

เกษตรกรรม (ส.ป.ก.๔-๐๑) กลุ่มที่/ระวาง.....แปลงเลขที่เนื้อที่.....ไร่

ให้แก่ นาย/นาง.....แล้ว

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด..... (ส.ป.ก.)ได้ตรวจสอบ

การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า ท่านได้เข้ายึดถือครอบครอง และใช้ประโยชน์ที่ดิน

ส.ป.ก.๔-๐๑ กลุ่มที่/ระวาง.....แปลงเลขที่เนื้อที่.....ไร่

ที่ ส.ป.ก.ได้จัดให้แก่ นาย/นาง.....เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และตามมาตรา ๓๗

แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ห้ามมิให้ยกอายุความครอบครองขึ้นเป็นข้อต่อสู้

กับ ส.ป.ก. ในเรื่องที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ การยึดถือครอบครองที่ดินดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วย

กฎหมาย

ดังนั้น จึงขอให้ท่านพร้อมบริวารออกจากที่ดิน พร้อมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง (ถ้ามี) ภายใน วัน

นับแต่วันที่รับหนังสือฉบับนี้ หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวท่านยังไม่ดำเนินการประการใด ส.ป.ก. มีความจำเป็นต้อง

ดำเนินการตามกฎหมายกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

โทร.

โทรสาร

ขอให้ออกจากที่ดิน

๒๕ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับผู้กระทำผิดกรณีลักลอบขุดดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด **พ.ศ. กิรินทร์**

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแนบจำนวน ๑ ชุด

ด้วย ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขุดดินในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นจำนวนมาก ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการหลายจังหวัดทั่วประเทศ โดยผู้กระทำความผิดมีทั้งที่เป็นเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินให้ทำกินและบุคคลภายนอกซึ่งอาศัยโอกาสหรือช่องทางที่มีชอบด้วยกฎหมาย เช่น เข้ามาลักลอบขุดดิน ซื้อขายหน้าดิน หรือซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจากเกษตรกร ซึ่งปกติมักกระทำในพื้นที่ห่างไกล ยากแก่การตรวจสอบหรือไม่สามารถพบเห็นได้โดยง่าย ตลอดจนการไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ในการแจ้งเบาะแส หรือชี้ตัวผู้กระทำความผิด จึงทำให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้อย่างทันท่วงที ดังนั้น ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรการเชิงรุก เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดดังกล่าวขึ้นซ้ำอีก และเพื่อเป็นการชักจูงให้เกิดความเข้าใจทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) และประชาชนทั่วไป ในการใช้ประโยชน์และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมิให้ถูกทำลายจนเสื่อมสภาพไปและไม่สามารถใช้ประกอบเกษตรกรรมได้ ทั้งเป็นการสร้างมาตรการเพื่อให้สามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และดำเนินการทางปกครองเพื่อให้เกิดความยำเกรงและไม่กระทำความผิดอีกต่อไป โดย ส.ป.ก. เห็นควรกำหนดให้ ส.ป.ก.จังหวัด ถือปฏิบัติเป็นสองขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ มาตรการก่อนการกระทำความผิด

ข้อ ๑. นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด เพื่อกำหนดมาตรการป้องปรามโดยกำหนดสภาพบังคับอย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอนโดยให้นำระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๒ ข้อ ๗ ถึงข้อ ๙ และหมวด ๓ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ มาใช้บังคับอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๒. กำหนดมาตรการให้ปรากฏชัดเกี่ยวกับโทษและความรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และมาตรการบังคับทางปกครองแก่ผู้กระทำความผิดโดยแยกเป็นผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินและบุคคลภายนอกให้ชัดเจน ดังนี้

๒.๑ กรณีผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน

(๑) กำหนดความรับผิดชอบทางแพ่ง เช่น การเรียกค่าเสียหายโดยฐานละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๒) กำหนดความรับผิดชอบในทางอาญา เช่น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานลักทรัพย์ ทำให้เสียทรัพย์ รับของโจร หรือบุกรุก แล้วแต่กรณี

(๓) กำหนดมาตรการบังคับทางปกครอง เช่น การมีหนังสือแจ้งเตือนให้ละเว้นหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด สั่งให้สันนิษฐานกรณีเป็นผู้ที่ได้รับจัดการที่ดินให้ทำกิน ทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบ คปก.ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๒ ข้อ ๗ ถึงข้อ ๙ และหมวด ๓ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒

๒.๒ กรณีบุคคลภายนอก

กรณีบุคคลภายนอกเป็นผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่ง และทางอาญา ตามข้อ ๒.๑ (๑) และ (๒)

ข้อ ๓. ดำเนินการจัดทำประกาศแจ้งเตือนไว้บนที่ดินซึ่งเป็นเขตปฏิรูปที่ดินโดยติดตั้งให้พบเห็นได้โดยง่ายและจำนวนที่เพียงพอ และปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการกำนันในพื้นที่ซึ่งเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ประชาชนทราบโดยทั่วกันด้วย โดยกำหนดให้ประกาศแจ้งเตือนดังกล่าวอย่างน้อยต้องแสดงข้อความดังที่ปรากฏในตัวอย่างป้ายประกาศแจ้งเตือน (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

ขั้นตอนที่ ๒ มาตรการภายหลังเกิดการกระทำความผิด

ในกรณีที่เกิดการกระทำความผิดขึ้นแล้วให้ ส.ป.ก.จังหวัดเร่งดำเนินการให้เกิดผลทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยแยกผู้กระทำความผิดเป็น ๒ ประเภท ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. กรณีผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเป็นผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ ๑ ข้อ ๑ ถึง ข้อ ๓ แล้วแต่กรณี โดยให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษผู้กระทำความผิดต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนสอบสวน และมอบหมายให้ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายหรือนิติกร เป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐาน สรุปสำนวนเพื่อมอบสำนวนคดีให้แก่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ประสานงานคดีกับพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนแล้วแต่กรณี เพื่อให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ภายในกำหนดอายุความ

(๒) ในกรณีที่เกิดความเสียหายอันจะต้องเรียกชดเชยค่าสินไหมทดแทนราคาทรัพย์สิน หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดอันเกี่ยวเนื่องกับการทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด เสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อตรวจสอบและประเมินค่าเสียหายกรณีลักลอบขุดดินในเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าวด้วย

ข้อ ๒. กรณีผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเป็นผู้ที่ไม่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน หรือเป็นบุคคลภายนอก ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่ง และทางอาญา ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามข้อ ๑

ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งปวงให้ ส.ป.ก.จังหวัดยี่ดื้อแนวทางปฏิบัติ ตามหนังสือ ส.ป.ก. ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๒๙๙ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖, ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๖๒๓ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖, ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๗๖ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และ ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๙๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ โดยเคร่งครัดด้วย

ข้อ ๓. ติดตาม และรายงานผลการดำเนินการทุกขั้นตอนจนกว่าคดีจะเสร็จเด็ดขาด และ ส.ป.ก. ได้รับชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายอื่นใดอันเกี่ยวเนื่องกับการทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิม จนครบจำนวนหรือตามคำสั่งศาล แล้วแต่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัดยี่ดื้อปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์)
เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๖๗๖

ตัวอย่าง

ประกาศ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เรื่อง ห้ามซื้อขาย บุกรุก ขุดตัดดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ด้วย พื้นที่ดิน.... (ตำบล อำเภอ เนื้อที่ x-x-xx ไร่)....ซึ่งตั้งอยู่บริเวณนี้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ห้ามมิให้ทำการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือยกให้ และห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๑. บุกรุก หรือเข้าไปในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๒. แผ้วถาง ตัดต้นไม้ หรือเข้าไปในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๓. ขุดตัด ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๔. ซื้อขาย หรือรับซื้อดิน ในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อนึ่ง หากผู้กระทำความผิด ร่วมกระทำความผิด หรือสมรู้ร่วมคิดเป็นเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินให้ทำกิน จะถูกสั่งให้สิ้นสิทธิและเพิกถอน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ. ๒๕๕๗

ลงชื่อ

(นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำเนาคู่มือฉบับ

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๒๕๖

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติการดำเนินคดีกับผู้ลักลอบขุดดินของ ส.ป.ก.

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๑ จังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๒๓ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) แจ้งให้ ส.ป.ก.จังหวัด กำชับเจ้าหน้าที่ให้ถือปฏิบัติ กรณีการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจที่จะเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย ที่สูญหายไปเนื่องจากการกระทำความผิดคดี แต่เนื่องจากพนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมาย ในคดีแพ่งของ ส.ป.ก. ที่จะมีหน้าที่แจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาให้ผู้เสียหายในคดีอาญาทราบ ทำให้ ส.ป.ก. ในฐานะผู้เสียหายไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์หรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในศาลชั้นต้น หรือชั้นอุทธรณ์ได้ทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ส.ป.ก. จึงมีหนังสือเวียนแจ้งให้ ส.ป.ก. จังหวัด บรรณานากับพนักงานอัยการ เพื่อขอให้แยกฟ้องในส่วนความรับผิดชอบทางแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างหาก จากคดีอาญา ความละเอียดถี่ถ้วนแล้ว นั้น

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคดีอาญา เป็นการดำเนินคดีแพ่ง ที่สามารถฟ้องบังคับตามสิทธิเรียกร้องอันมีมูลฐานความรับผิดชอบจากการกระทำความผิดทางอาญา ดังนั้น อำนาจในการเรียกทรัพย์สินหรือราคาค่าเสียหายของพนักงานอัยการ กรณีการดำเนินคดีกับผู้ลักลอบขุดดินของ ส.ป.ก. ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ พนักงานอัยการ จึงมีอำนาจเรียกได้เฉพาะ ค่าเสียหายโดยตรงจากการขุดดินเท่านั้น ค่าเสียหายในส่วนอื่นๆ เช่น ค่าจ้างไถกลับเพื่อปรับสภาพดิน ค่าขนส่ง รวมทั้งดอกเบี้ยของราคาทรัพย์สินที่สูญหายไปจากการกระทำความผิดของจำเลย พนักงานอัยการไม่มีอำนาจ เรียกได้ เนื่องจากมิใช่ทรัพย์สินหรือราคา ส.ป.ก. สูญหายไปเนื่องจากการกระทำความผิด (ฎ.๘๓๙๒/๒๕๔๘, ฎ.๑๘๗๗/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่)) ดังนั้น เพื่อรักษาผลประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และบรรเทา ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นตลอดจนเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส.ป.ก. ในฐานะหน่วยงานของรัฐ จึงมีความจำเป็นต้องแยกฟ้องในส่วนความรับผิดชอบทางแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างหากจากคดีอาญา และเห็นสมควรมีการชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคดีอาญา ดังนี้

๑. เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ในการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งต่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบว่าประสงค์จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเรียกค่าเสียหาย ในทางแพ่งโดยตรง

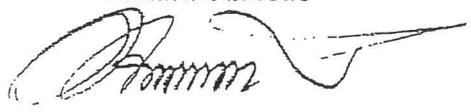
๒. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ประสานงานกับพนักงานอัยการเพื่อขอให้แยกฟ้องในสวนความรับผิดชอบ ทางแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างหากจากคดีอาญาเพื่อลดปัญหาการฟ้องซ้อนหรือการขอให้พนักงานอัยการ เรียกทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ดังกล่าว

๓. ในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา ก่อนที่ ส.ป.ก.จังหวัด จะได้ประสานให้ แยกฟ้องคดีแพ่งต่างหาก และพนักงานอัยการได้เรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินที่สูญเสียนองจากการกระทำผิดแทน ส.ป.ก. ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ แล้ว ความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำผิดของจำเลย ซึ่งพนักงานอัยการไม่สามารถ เรียกได้ตาม มาตรา ๔๓ ดังกล่าว เช่น ค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพดิน ค่าขนส่ง รวมทั้งดอกเบี้ยของราคาทรัพย์สิน ที่สูญเสียนอง ส.ป.ก. ยังคงได้รับความเสียหาย ดังนั้น เพื่อประโยชน์ของทางราชการ จึงขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหายในส่วนที่พนักงานอัยการไม่สามารถเรียกได้ ตามมาตรา ๔๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ดังนั้น เพื่อประโยชน์ของทางราชการและเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ในการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาของ ส.ป.ก. ทุกคดี จึงขอให้จังหวัด กำชับให้ ส.ป.ก.จังหวัด กำกับ ดูแลและติดตามเจ้าหน้าที่ให้แจ้งผลการดำเนินคดีให้ ส.ป.ก. ทราบเป็นระยะๆ อันเป็นการป้องกันความเสียหาย ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ขอให้แจ้งเหตุผลข้อขัดข้องว่า เพราะเหตุใด จึงไม่สามารถ ดำเนินการได้ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหในเรื่องดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางดังกล่าว ข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายพรพจน์ มะนิอม)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย
โทร/โทรสาร ๐ ๒๒๕๑ ๖๖๗๖

๐/เวียน.แนวทางปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก./ผู้ว่า

๑๘ พ.ย. ๒๕๕๖

รศ.ดร. รุ่ง/พิมพ์/ทาน.....

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๒๕๕๕

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง การดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๑ จังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๗๖ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำชับเจ้าหน้าที่ให้ถือปฏิบัติ กรณีการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ที่พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย แล้วเกิดปัญหาสำนักงานอัยการจังหวัดมิได้แจ้งหมายนัดพิจารณารื้อหมายนัดฟังคำพิพากษา หรือไม่แจ้งผลคำพิพากษาให้ ส.ป.ก. ทราบภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือฎีกา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาได้ เนื่องจากพนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมายในคดีแพ่งของ ส.ป.ก. จึงสั่งการให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องประสานงานกับพนักงานอัยการที่รับผิดชอบในคดีดำเนินคดีในส่วนแพ่งแทนเป็นรายคดีไปพร้อมแจ้งความประสงค์ให้ดำเนินคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหายกับผู้กระทำความผิดด้วยทุกคดี นั้น

เนื่องจากมีสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) บางจังหวัดมิได้ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึงอย่างเคร่งครัดเป็นเหตุให้เกิดปัญหากรณีเมื่อพนักงานอัยการมิได้แจ้งผลคำพิพากษาให้ ส.ป.ก.จังหวัด ทราบภายในระยะเวลาอุทธรณ์หรือฎีกา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในศาลชั้นต้นหรือชั้นอุทธรณ์ได้ และเกิดความเสียหายกับ ส.ป.ก. ขึ้นอีก ดังนั้น จึงขอให้จังหวัดแจ้งให้ ส.ป.ก.จังหวัด ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคดีอาญา โดยให้ประสานงานกับพนักงานอัยการเพื่อขอให้แยกฟ้องในส่วนความรับผิดชอบแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างจากคดีอาญาทุกคดีระดยเคร่งครัด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ ส.ป.ก.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพงษ์ อิ่มทอง)

รองเลขาธิการปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร.๐-๒๒๘๑-๖๖๗๖

โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๖๘๐๔

Food&C ไม้ฝน พิมพ์/ทานร่าง.....

รักษาการแทนผู้อำนวยการกลุ่มคดี

คำขอ

ที่ กษ ๑๒๐๔/วอ ๗๖

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง การดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๐ จังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(ปผ)/๑๑๗๒ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ด้วย ในการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ที่พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย สำนักงานอัยการจังหวัดมิได้แจ้ง หมายนัดพิจารณาหรือหมายนัดฟังคำพิพากษา หรือไม่แจ้งผลคำพิพากษาศาลให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ทราบภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือฎีกา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็น หรือคัดค้านคำพิพากษาในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาได้

ส.ป.ก. ขอเรียนว่า ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อขอให้ แจ้งหมายนัดพิจารณาหรือหมายนัดฟังคำพิพากษาทุกชั้นศาลหรือแจ้งผลคำพิพากษาให้ ส.ป.ก. ทราบ ปรากฏว่า สำนักงานอัยการสูงสุดได้แจ้งให้ทราบว่า พนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมายในคดีแพ่งของ ส.ป.ก. จึงไม่ อาจนำหลักเกณฑ์และวิธีการในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครองตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ มาใช้ในกรณีนี้ตามพระราชบัญญัติองค์การอัยการและ พนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ และในการแจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาให้ผู้เสียหาย ในคดีอาญาทราบนั้น พนักงานอัยการในทุก ๆ คดีได้มีการแจ้งในลักษณะดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา หาก ส.ป.ก. ประสงค์จะทราบกำหนดวันนัดพิจารณาหรือวันนัดฟังคำพิพากษาคดีใด ขอให้ ส.ป.ก. ประสานงานกับสำนักงานอัยการที่รับผิดชอบหรือดำเนินการเพื่อขอให้พนักงานอัยการที่รับผิดชอบในคดี ดำเนินการในส่วนแพ่งแทนเป็นรายคดีไป (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) ดังนั้น ในการดำเนินคดีแพ่ง เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาของ ส.ป.ก. เห็นควรให้จังหวัดแจ้งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) กำชับเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด ให้ประสานงานกับพนักงานอัยการ พร้อมแจ้งความประสงค์ให้ดำเนินคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหาย กับผู้กระทำความผิดด้วยทุกคดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสัมพันธ์ อินทร์ทอง)

รองเลขาธิการปฏิรูปที่ดินราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐-๒๖๘๑-๖๖๗๐

โทรสาร ๐-๒๖๘๑-๒๙๐๔

ที่ อล ๐๐๐๗(ปพ)/ 1172

สำนักงานอัยการสูงสุด

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

9940
วันที่ 10 ก.พ. 2555
เวลา 11.11 น. P

รชก. ตมปองฯ
เลขที่ 289
วันที่ 10 ก.พ. 55
เวลา

เลขที่ 865
วันที่ 9 ก.พ. ๒๕๕๕
เวลา 16.10

สำนักกฎหมาย
เลขที่ 507
วันที่ 9 ก.พ. 55
เวลา

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์เงินการแจ้งผลคดี

เรียน เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่าในการดำเนินคดีต่างๆ ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในฐานะผู้ความหรือพนักงานอัยการที่ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทน ส.ป.ก. ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากพนักงานอัยการในการแจ้งหมายนัดฟังคำพิพากษาทุกชั้นศาล หรือแจ้งผลคำพิพากษาให้ทราบภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายมาโดยตลอด แต่เนื่องจากได้เกิดปัญหาในบางคดีที่สำนักงานอัยการจังหวัดมิได้แจ้งหมายนัดพิจารณาคดีหรือหมายนัดฟังคำพิพากษาทุกชั้นศาล หรือไม่แจ้งผลคำพิพากษาให้ ส.ป.ก. ทราบภายในกำหนดเวลา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาตามแนวทางที่กระทรวงการคลังกำหนด จึงขอความร่วมมือจากสำนักงานอัยการสูงสุด ในกรณีดังกล่าว หากศาลได้มีหมายแจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาคดีหรือหมายนัดฟังคำพิพากษามาถึงสำนักงานอัยการ ขอให้แจ้งให้ ส.ป.ก. ทราบภายในกำหนดเวลา เพื่อจะได้ดำเนินการตามกฎหมายและแนวทางปฏิบัติของกระทรวงการคลังต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

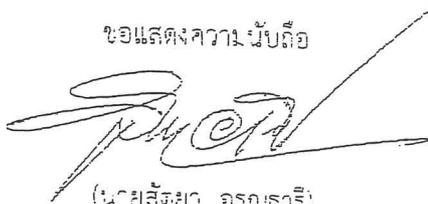
สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า อำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ กล่าวคือ ในคดีอาญา พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีวัตถุประสงค์ในเรื่องของการลงโทษในทางอาญา สำหรับในส่วนแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ กำหนดให้พนักงานอัยการเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย และตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง บัญญัติว่า คำพิพากษาในส่วนเรียกทรัพย์สินหรือราคาให้รวมเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีอาญา ดังนั้น พนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมายในคดีแพ่งของ ส.ป.ก. จึงไม่อาจนำหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครองตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ มาใช้. ในกรณีนี้ได้ การอุทธรณ์หรือฎีกาในส่วนของคำขอให้จำเลยคืนหรือชำระค่าทรัพย์สินแก่ผู้เสียหาย จึงต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับคดีอาญาโดยทั่วไป

/ส่วนกรณี...

ส่วนกรณีที ส.บ.ก. ขอความอนุเคราะห์ให้แจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษา ให้ทราบภายในกำหนดเวลา นั้น เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้บัญญัติให้พนักงาน อัยการมีหน้าที่แจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาให้ผู้เสียหายในคดีอาญาทราบ การดำเนินการ คดีอาญาของพนักงานอัยการในทุกๆ คดี จึงไม่มีการแจ้งในลักษณะดังกล่าว ดังนั้น หาก ส.บ.ก. ประสงค์ที่จะ ทราบกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาในคดีใด ขอให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการที่รับผิดชอบ หรือดำเนินการเพื่อขอให้พนักงานอัยการดำเนินการในส่วนแห่งนั้นเป็นรายคดีไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

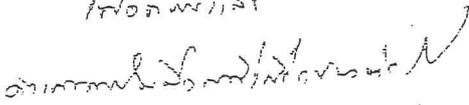

(นายสัตยา อรุณชารี)

รองอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน
อัยการสูงสุด

เรียน ผอ.ปคต.

เรื่อง ๑๗/๒๕๖๑

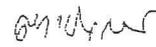

๑๖ กพ ๖๑

(นางพัชรีรัตน์ มณีวงศ์)

ผู้อำนวยการสำนักจัดการหนังสือและสารบรรณคดี
รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

๑๕ ก.พ. ๖๑

(นายสมบ่ง อิมศิริทอง)

รองเลขาธิการปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิบัติคดีแพ่งและอาญา

สำนักงานวิชาการ

โทร. ๐ ๒๑๔๒ ๑๔๐๐

โทร ๐ ๒๑๔๓ ๘๔๘๙

๑๕ ก.พ. ๖๑

โดยแจ้งคดี เพื่อสืบคดี
๑๕ ก.พ. ๖๑ ๑๕ ก.พ. ๖๑ ๑๕ ก.พ. ๖๑ ๑๕ ก.พ. ๖๑

๑๕ ก.พ. ๖๑ ๑๕ ก.พ. ๖๑

การใช้ประโยชน์ของเอกสารคดี

ที่ กษ ๑๒๐๘ (๑) ๒๒ ๓๖

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๖๐

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณค่าเสียหายในคดีลักลอบขุดที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด เพชรบูรณ์

ด้วยปรากฏว่าในการตรวจสอบค่าเสียหายสภาพพื้นที่ เพื่อเรียกอัตราแพงในคดีลักลอบขุดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่ผ่านมา มีกรณีที่ยังคิดคำนวณราคาค่าเสียหายไม่ครอบคลุมกับความเสียหายขอสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ด.) ที่มีตามความเป็นจริง ดังนั้น ส.ป.ด. จึงขอชักชวนแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการตรวจสอบความเสียหายในคดีลักลอบขุดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

๑. เมื่อพบการกระทำความผิด ขอให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินค่าเสียหาย โดยคณะกรรมการดังกล่าวขอให้หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้อง เช่น สำนักโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ให้ร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

๒. ในการคำนวณราคาค่าเสียหาย นอกจากคำนวณราคาของดินที่ถูกขุดเป็นฐานแล้ว ขอให้คำนวณค่าฐานรับสภาพที่ดิน อันได้แก่ ค่าจ้างไถกลบและเกลี่ยดิน ค่าขนส่ง หรืออื่นใด ที่เกิดมีหากผู้กระทำ ความผิดไม่สามารถปรับสภาพที่ดินให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นายธีระชัย นาคศิริกุลสุวรรณ์

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รักษาการแทนเลขาธิการ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๑๘๘๑ ๐๑๗๐

โทรสาร ๐ ๒๑๘๘๑ ๕๖๐๕

คำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่ ๕๙๓/๒๕๖๑

เรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินคดี

ตามที่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้มีคำสั่งที่ ๔๓๔/๒๕๖๑
สั่ง ณ วันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในการฟ้องคดี
และการดำเนินคดีทั้งปวงของ ส.ป.ก. ทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา คดีล้มละลาย และคดีปกครอง ที่เกิดขึ้นในพื้นที่
จังหวัดได้จนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด และให้มีอำนาจในการบังคับคดีได้จนเสร็จการ ตลอดจนมอบอำนาจในการ
ดำเนินการอื่นในขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านคดีด้วย นั้น

เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้แก้ไขเพิ่มเติม
บทบัญญัติบางประการในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ และเพื่อให้การดำเนินคดี
เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และกระจายอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานด้านคดีให้เจ้าหน้าที่
ผู้ปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นอันจะเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง
ที่ดีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงสมควรแก้ไข
ปรับปรุงคำสั่งมอบอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินคดี ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ และ
มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗)
พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๙ ส.ป.ก. โดยเลขาธิการ ส.ป.ก. จึงมีคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกคำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ ๔๓๔/๒๕๖๑ สั่ง ณ วันที่
๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินคดี
๒. มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ส.ป.ก. ในการดำเนินคดี
ทั้งปวงของ ส.ป.ก. ทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา คดีล้มละลาย และคดีปกครอง ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดได้จนกว่าคดี
นั้นจะถึงที่สุด และให้มีอำนาจในการบังคับคดีได้จนเสร็จการ ในคดีที่ ส.ป.ก. เป็นโจทก์หรือจำเลย หรือเป็น
ผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดี ไม่ว่าจะได้ยื่นฟ้องหรือถูกฟ้องในนาม ส.ป.ก. ในนามเลขาธิการ ส.ป.ก. หรือในนาม
เลขาธิการ ส.ป.ก. ที่ระบุชื่อมาด้วยรวมทั้งให้มีอำนาจจัดทำและลงนามในสัญญาผ่อนชำระหนี้ จัดทำสัญญา
รับสภาพหนี้ จัดทำสัญญาค้ำประกัน ตลอดจนมีอำนาจในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ

ในหนังสือ...

การใกล้เคียงข้อพิพาท การร้องทุกข์ กล่าวโทษ โดยอำนาจที่มอบดังกล่าวให้รวมถึงการมีอำนาจลงนามในหนังสือแต่งตั้งพนักงานอัยการเป็นทนายความว่าต่างหรือแตกต่างกันได้ทุกชั้นศาล หรือมีอำนาจลงนามในหนังสือมอบอำนาจหรือมอบฉันทะให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน ทั้งในศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุด รวมทั้งให้มีอำนาจรับเงินคืนจากศาล จ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีหรือค่าฤชาธรรมเนียมศาล รับหรือจ่ายค่าสินไหมทดแทนจากศาลหรือจากหน่วยงานสังกัดกรมบังคับคดี และรับเอกสารคืนจากศาล

สำหรับการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ไปในทางจำหน่ายสิทธิของ ส.ป.ก. เช่น การยอมรับตามที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง การถอนฟ้อง การถอนคำร้องทุกข์ การประนีประนอมยอมความ การสละสิทธิ หรือการใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือฎีกา หรือการขอให้พิจารณาคดีใหม่เป็นอำนาจของเลขาธิการ ส.ป.ก. ดังนั้น ให้ขอความเห็นชอบจากเลขาธิการ ส.ป.ก. ก่อนทุกครั้ง ยกเว้นกรณีดังต่อไปนี้ ให้ดำเนินการได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากเลขาธิการ ส.ป.ก. ก่อน

๒.๑. ประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งกับลูกหนี้ผู้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีทุนทรัพย์ที่ฟ้องไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หากลูกหนี้เสนอขอผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือนละไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท และกรณีทุนทรัพย์ที่ฟ้องเกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หากลูกหนี้เสนอขอผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือนๆละไม่น้อยกว่า ๔,๕๐๐ บาท หาก ส.ป.ก.จังหวัด และพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมีความเห็นสอดคล้องกันประการใด ให้มีอำนาจประนีประนอมยอมความได้ โดยให้คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้และผลประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

๒.๒. ถอนฟ้องในคดีแพ่งซึ่งจำเลยได้ชำระหนี้ให้กับ ส.ป.ก. ครบถ้วนตามคำขอท้ายฟ้อง รวมทั้งดอกเบี้ยตามกฎหมายและค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนที่ศาลไม่สั่งคืน

๒.๓. แจ้งความเห็นไม่อุทธรณ์หรือฎีกา หากพนักงานอัยการได้มีหนังสือสอบถามความประสงค์ในการอุทธรณ์หรือฎีกา ในคดีแพ่งซึ่งศาลมีคำพิพากษาให้ ส.ป.ก. ชนะคดีเต็มตามฟ้องในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์

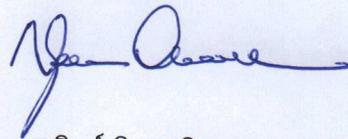
๓. หากผู้ว่าราชการจังหวัดผู้รับมอบอำนาจเห็นสมควรมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดปฏิบัติราชการแทนก็ให้มีอำนาจดำเนินการได้ โดยให้คำนึงถึงขีดความสามารถ ความรับผิดชอบและความเหมาะสมตามสภาพของตำแหน่ง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจช่วงนั้นด้วย

อนึ่ง หากปฏิรูปที่ดินจังหวัดเห็นสมควรมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน ในการดำเนินการขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินคดีตามคำสั่งนี้ ก็ให้มีอำนาจดำเนินการได้ โดยให้คำนึงถึงขีดความสามารถ ความรับผิดชอบและความเหมาะสมตามสภาพของตำแหน่ง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจช่วงนั้นด้วย โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔. บรรดาระเบียบ หลักเกณฑ์ คำสั่ง ตลอดจนหนังสือเวียนใดของ ส.ป.ก. ที่มีข้อความ
ส่วนใดขัดหรือแย้งกับคำสั่งฉบับนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์ตามคำสั่งฉบับนี้แทน

๕. เมื่อผู้รับมอบอำนาจได้ดำเนินการเกี่ยวกับคดีตามคำสั่งนี้แล้ว ให้รายงานผลการ
ดำเนินการให้ ส.ป.ก. ทราบเป็นระยะๆ ด้วย ถ้ามีปัญหาระดับนโยบาย ให้หารือรับนโยบายของ ส.ป.ก. ก่อนทุกครั้ง
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายสุรจิตต์ อินทรชิต)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ภาคผนวก ๘.๑๐

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกร
และสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติ
เกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๐

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ว่าด้วย

การให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

พ.ศ. ๒๕๓๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป.

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เกษตรกร” หมายความว่า เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“สถาบันเกษตรกร” หมายความว่า สถาบันเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“หนังสือรับมอบที่ดิน” หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร เพื่อแสดงให้ทราบถึงการได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

“สัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย” หมายความว่า สัญญาที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดทำกับเกษตรกรที่ได้รับที่ดินเพิ่มขึ้นจากการจัดให้เกินกว่าที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดตามมาตรา ๓๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ

เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยตกลงว่าจะโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้เมื่อเกษตรกรได้ชำระค่าชดเชยครบถ้วนแล้ว

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“ส.ป.ก.” หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวด ๑

การรับมอบที่ดิน

ข้อ ๕ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศรายชื่อเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมอบหนังสือรับมอบที่ดินให้ผู้ได้รับการคัดเลือกและให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

หากเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่ลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ได้รับการคัดเลือกมาลงลายมือชื่อรับมอบที่ดิน ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือเตือนหากผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่มาลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดิน ณ สถานที่ที่กำหนดภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

ข้อ ๖ ในกรณีที่ผู้ได้รับการคัดเลือกมิได้เป็นผู้ถือครองที่ดินหรือมิได้เป็นผู้เช่าที่ดินในที่ดินแปลงที่ได้รับการจัดให้อยู่เดิม ให้มีการนำชี้แนวเขตแปลงที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งกำหนดวันเวลานำชี้แนวเขตให้ผู้ได้รับการคัดเลือกทราบโดยให้ส่งหนังสือแจ้งก่อนถึงกำหนดนัดนำชี้แนวเขตไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน

เมื่อผู้ได้รับการคัดเลือกมาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานว่าเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจริงหรือไม่ เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วให้นำชี้แนวเขตแปลงที่ดินที่จัดให้ และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

ถ้าผู้ได้รับการคัดเลือกไม่มาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ หรือมาแสดงตนแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐานให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้นและให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจัดที่ดินนั้นให้แก่ผู้ได้รับการคัดเลือกผู้อื่นต่อไป

หมวด ๒

การทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ ๗ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เจ้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถและไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเจ้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใด ๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น

(๒) ยินยอมทำสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าเช่า และต้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว

(๓) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม

(๔) ไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินร้อยละห้าของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ

(๕) ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใด ๆ เว้นแต่การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับ โรงเรือนที่อยู่อาศัย ทุ่งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรนั้น

(๖) ดูแลรักษาหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบมิให้เกิดชำรุดเสียหายหรือเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม

(๗) ไม่กระทำการใด ๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นและสภาพแวดล้อม

(๘) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

(๙) ปฏิบัติตามสัญญาคุ้มภัยที่ทำกับ ส.ป.ก. และปฏิบัติตามพันธะกรณีที่มีอยู่กับสถาบันการเงิน หรือบุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก.

ข้อ ๘ หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรกระทำการฝ่าฝืน ข้อ ๗ ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุอันสมควรก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ต่อไป

ในกรณีที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้ออกรับทำประโยชน์ในที่ดินไม่ว่าทั้งหมดหรือ

บางส่วนไปยังบุคคลอื่นหรือกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกรณีหนึ่งกรณีใดในข้อ ๙ และไม่สามารถหาตัวได้พบให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ได้โดยมิต้องมีการเตือน

ข้อ ๘ การขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมที่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ (๔) หรือการปลูกสร้างโรงเรือน ที่อยู่อาศัย บึงฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรที่เกินสมควรตามข้อ ๙ (๕) ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรยื่นคำขอ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดและให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ในการอนุญาตนั้นให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาถึงผลดีผลเสียสภาพของที่ดินที่จะต้องเสียหาย ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและแปลงที่ดินข้างเคียง และความเป็นไปได้ในการประกอบกิจการนั้น ประกอบด้วย

ในกรณีการอนุญาตให้ดำเนินการขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ (๔) ถ้ามีการนำดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ออกไปนอกบริเวณที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ไม่ว่าเพื่อการใด ๆ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรต้องจ่ายเงินเท่ากับมูลค่าของดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ดังกล่าวเป็นรายได้ของ ส.ป.ก. เพื่อนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่เป็นการนำออกไปโดยได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

หากผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าว ไม่ดำเนินการตามที่ขออนุญาตหรือผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาตหรือไม่ชำระเงินตามวรรคสามภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดให้ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๙ และให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อไป ทั้งนี้ หากผู้ได้รับอนุญาตได้เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินไปแล้ว ให้ผู้ได้รับอนุญาตนั้นทำที่ดินให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

การพิจารณาอนุญาตตามข้อนี้ ในกรณีมีเหตุอันควรคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะมอบหมายให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตแทนก็ได้

ข้อ ๑๐ กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดประสงค์จะสละสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอสละสิทธิพร้อมกับคำขออนุญาตออกเล็กสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด

หมวด ๓

การสันติทิตีและผลของการสันติทิตีการทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ ๑๑ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันติทิตีหรือจะสันติทิตีการทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดทางมรดกตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๕

(๒) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้โดยมีค่าเช่าชดเชย ไปยังบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๕

(๓) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอแก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว ก่อนดำเนินการคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

(๔) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๗ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๘

การสันนิษฐานตาม (๑) และ (๒) ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดรายงานให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ และการสันนิษฐานย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น สำหรับกรณีตาม (๓) และ (๔) ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันนิษฐานและให้มีผลเป็นการสันนิษฐานหลังจากพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ เว้นแต่มีการอุทธรณ์ ให้การสันนิษฐานมีผลเมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยยืนยันตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งคำสั่งการสันนิษฐานให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรทราบภายในสิบห้าวันนับแต่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติ พร้อมทั้งแจ้งระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรไม่ยอมออกจากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินการคดีตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรทราบได้ ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ

ข้อ ๑๒ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดสันนิษฐานเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามข้อ ๑๑ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายมีหนังสือเรียกสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้ โดยมีค่าเช่าชดเชยหรือหนังสือรับมอบที่ดินคืนให้แก่ ส.ป.ก. ภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือหากไม่สามารถเรียกเอกสารดังกล่าวคืนภายในระยะเวลาที่กำหนดไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุใดก็ตาม ให้จัดทำเป็นประกาศของทางราชการเพื่อแสดงให้เห็นทราบว่าเอกสารดังกล่าวเป็นอันเลิกใช้ตั้งแต่นั้น

หน้า ๕๑

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๘๗

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ กันยายน ๒๕๓๕

วันที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรยื่นสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผย เห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ มีกำหนดสามสิบวัน

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินของเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร อันเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ทางราชการ ได้ลงทุนไปหรือให้กู้ยืมตามสัญญา ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๔

อุทธรณ์

ข้อ ๑๓ หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้สิ้นสิทธิตามข้อ ๑๑ เห็นว่าคำสั่งนั้น ไม่เป็นธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหรือวันที่ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบ

ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์ส่งไปยัง ส.ป.ก. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ ๑๔ ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่คณะกรรมการ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีคำสั่งให้สิ้นสิทธิ อาจอยู่ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัย

เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยแล้ว ให้ ส.ป.ก. แจ้งคำวินิจฉัยไปยังสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัย และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำวินิจฉัยจาก ส.ป.ก. ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยขึ้นตามคำสั่งของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้แจ้งระยะเวลา ให้ผู้อุทธรณ์พร้อมทั้งบริวารออกจากที่ดินตามระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดได้กำหนด ไปพร้อมกับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการด้วย

หมวด ๕

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในรายละเอียดได้ ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ

หน้า ๒๖

เล่ม ๑๑๔ ตอนพิเศษ ๕๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูป
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๔ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕

“หนังสือรับมอบที่ดิน” หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม มอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเพื่อแสดงให้ทราบถึง
การได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ตามแบบที่
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๑ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดทางมรดก ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒) โอนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้ โดยมีค่าชดเชยไปยังบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๓) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. เป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ค. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอแก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว

(๔) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๗ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๘

การสันสิทธิตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์
เช่นนั้นขึ้น

สำหรับการสันสิทธิตามวรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) นั้น ให้คณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันสิทธิ เว้นแต่ในกรณี
ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับพฤติการณ์ที่จะสั่งให้เกษตรกร
หรือสถาบันเกษตรกรรายใดสันสิทธิและไม่อาจวินิจฉัยได้ ก็ให้ขอความเห็นจาก
คณะกรรมการเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาสั่งให้สันสิทธิต่อไป

การสันสิทธิตามวรรคสามให้มีผลตั้งแต่เมื่อพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามข้อ ๑๓
แต่ถ้ามีการอุทธรณ์และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยยืนยันว่าผู้อุทธรณ์สันสิทธิการทำ
ประโยชน์แล้ว ให้การสันสิทธิมีผลตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งมติคณะกรรมการ

ในกรณีที่การสันสิทธิตามวรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) ปรากฏต่อคณะกรรมการ
คณะกรรมการจะมีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้นั้นสันสิทธิก็ได้

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งการสันสิทธิพร้อมทั้งระยะเวลาที่ให้เกษตรกร
หรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมออก
จากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งตามวรรคหกได้ ให้ปิดหนังสือแจ้งนั้นไว้ ณ สำนักงาน
การปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่
เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ ที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของข้อ ๑๓ ของระเบียบคณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน

หน้า ๒๕

เล่ม ๑๑๔ ตอนพิเศษ ๕๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๐

จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้สันสิทธิตามข้อ ๑๑ เห็นว่า
คำสั่งนั้นไม่เป็นธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่
ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหรือ วันที่ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐาน
อ้างอิงประกอบ เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการมีมติให้สันสิทธิ”

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๐

ชูชีพ หาญสวัสดิ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(สำเนา)
 ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 ว่าด้วย
 การให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน
 จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535
 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 (8) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535”

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2533

ข้อ 4. ในระเบียบนี้

“เกษตรกร” หมายความว่า เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“สถาบันเกษตรกร” หมายความว่า สถาบันเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(1) “หนังสือรับมอบที่ดิน” หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร เพื่อแสดงให้ทราบถึงการได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

“หนังสือรับมอบที่ดิน” หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร เพื่อแสดงให้ทราบถึงการได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ตามแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

“สัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย” หมายความว่า สัญญาที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จัดทำกับเกษตรกรที่ได้รับที่ดินเพิ่มขึ้นจากการจัดให้เกินกว่าที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กำหนดตามมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยตกลงว่าจะโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้เมื่อเกษตรกรได้ชำระค่าชดเชยครบถ้วนแล้ว

(1) เพิ่มเติมโดย ข้อ 3 ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 “ส.ป.ก.” หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 “เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวด 1 การรับมอบที่ดิน

ข้อ 5. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศรายชื่อเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมอบหนังสือรับมอบที่ดินให้ผู้ได้รับการคัดเลือก และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

หากเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่ลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ได้รับการคัดเลือกมาลงลายมือชื่อรับมอบที่ดิน ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือเตือน หากผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่มาลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดิน ณ สถานที่ที่กำหนดภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

ข้อ 6. ในกรณีผู้ได้รับการคัดเลือกมิได้เป็นผู้ถือครองที่ดิน หรือมิได้เป็นผู้เช่าที่ดินในที่ดินแปลงที่ได้รับการจัดให้อยู่เดิม ให้มีการนำชี้แนวเขตแปลงที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งกำหนดวันเวลานำชี้แนวเขตให้ผู้ได้รับการคัดเลือกทราบ โดยให้ส่งหนังสือแจ้งก่อนถึงกำหนดนัดชี้แนวเขตไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน

เมื่อผู้ได้รับการคัดเลือกมาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานว่าเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจริงหรือไม่ เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วให้นำชี้แนวเขตแปลงที่ดินที่จัดให้ และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

ถ้าผู้ได้รับการคัดเลือกไม่มาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ หรือมาแสดงตนแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐานให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น และให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจัดที่ดินนั้นให้แก่ผู้ได้รับการคัดเลือกผู้อื่นต่อไป

หมวด 2 การทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ 7. เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถ และไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใดๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น

- (2) ยินยอมทำสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าเช่าและต้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว
- (3) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม
- (4) ไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินร้อยละห้าของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ
- (5) ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆ เว้นแต่การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับโรงเรียนที่อยู่อาศัยยุงฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรรมนั้น
- (6) ดูแลรักษาหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบมิให้เกิดชำรุดเสียหายหรือเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม
- (7) ไม่กระทำการใดๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นและสภาพแวดล้อม
- (8) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด
- (9) ปฏิบัติตามสัญญาคุ้มภัยที่ทำกับ ส.ป.ก. และปฏิบัติตามพันธะกรณีที่มีอยู่กับสถาบันการเงินหรือบุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก.

ข้อ 8. หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรกระทำการฝ่าฝืนข้อ 7 ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม โดยไม่มีเหตุอันสมควรก็ให้ดำเนินการตามข้อ 11 ต่อไป

ในกรณีที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้ออกรายการประโยชน์ในที่ดินไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังบุคคลอื่น หรือกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกรณีหนึ่งกรณีใดในข้อ 7 และไม่สามารถหาตัวได้พบให้ดำเนินการตามข้อ 11 ได้โดยมิต้องมีการเตือน

ข้อ 9. การขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมที่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 7(4) หรือการปลูกสร้างโรงเรียน ที่อยู่อาศัย ยุงฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรที่เกินสมควรตามข้อ 7(5) ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรยื่นคำขอ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ในการอนุญาตนั้นให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาถึงผลดีผลเสียสภาพของดินที่จะต้องเสียหาย ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและแปลงที่ดินข้างเคียง และความเป็นไปได้ในการประกอบกิจการนั้น ประกอบด้วย

ในกรณีการอนุญาตให้ดำเนินการขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 7(4) ถ้ามีการนำดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ออกไปนอกบริเวณที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ไม่ว่าเพื่อการใด ๆ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรต้องจ่ายเงินเท่ามูลค่าของดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ดังกล่าวเป็นรายได้ของ ส.ป.ก. เพื่อนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่เป็นการนำออกไปโดยได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

หากผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าว ไม่ดำเนินการตามที่ขออนุญาตหรือผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาตหรือไม่ชำระเงินตามวรรคสามภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดให้ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ 7 และให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อไป ทั้งนี้ หากผู้ได้รับอนุญาตได้เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินไปแล้ว ให้ผู้ได้รับอนุญาตนั้นทำที่ดินให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

การพิจารณาอนุญาตตามข้อนี้ ในกรณีมีเหตุอันควรคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะมอบหมายให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตแทนก็ได้

ข้อ 10. กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดประสงค์จะสละสิทธิการทำประโยชน์ที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอสละสิทธิพร้อมกับคำขอบอกเลิกสัญญาเช่า หรือ สัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้ โดยมีคำชัดเจน ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด

หมวด 3

การสิ้นสุดและผลของการสิ้นสุดการทำประโยชน์ที่ดิน

(²)ข้อ 11. เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสุดการทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดจากทางมรดกตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

(2) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้โดยมีคำชัดเจนไปยังบุคคลอื่น ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

(3) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. เป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ค. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอ

แก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว

(4) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ 7 และไม่ปฏิบัติตามค่าเดือนในข้อ 8

การสิ้นสุดตามวรรคหนึ่ง (1) และ (2) ย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น

สำหรับการสิ้นสุดตามวรรคหนึ่ง (3) และ (4) นั้น ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสุดสิทธิ เว้นแต่ในกรณีที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับพฤติการณ์ที่จะสั่งให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรรายใดสิ้นสุดสิทธิและไม่อาจวินิจฉัยได้ ก็ให้ขอความเห็นจากคณะกรรมการเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาสั่งให้สิ้นสุดต่อไป

(²) ความเดิมในข้อ 11 ถูกยกเลิกโดยข้อ 4 ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่เกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

การลั่นสิทธิตามวรรคสามให้มีผลตั้งแต่เมื่อพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามข้อ 13 แต่ถ้ามีการอุทธรณ์และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยยืนยันว่าผู้อุทธรณ์ลั่นสิทธิการทำประโยชน์แล้ว ให้การลั่นสิทธิมีผลตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งมติคณะกรรมการ

ในกรณีที่มีการลั่นสิทธิตามวรรคหนึ่ง (3) และ (4) ปราบฎต่อคณะกรรมการคณะกรรมการจะมีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้นั้นลั่นสิทธิก็ได้

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งการลั่นสิทธิพร้อมทั้งระยะเวลาที่ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมออกจากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีการตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งตามวรรคหกได้ ให้ปิดหนังสือแจ้งนั้นไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ

ข้อ 12. เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดลั่นสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามข้อ 11 ให้เลขานุการหรือผู้ซึ่งเลขานุการมอบหมายมีหนังสือเรียกสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้ โดยมีค่าเช่าหรือหนังสือรับมอบที่ดินคืนให้แก่ ส.ป.ก. ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากไม่สามารถเรียกเอกสารดังกล่าวคืนภายในระยะเวลาที่กำหนด ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม ให้จัดทำเป็นประกาศของทางราชการเพื่อแสดงให้ทราบว่าเป็นอันเลิกใช้ตั้งแต่วันที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรลั่นสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่แห่งละหนึ่งฉบับ มีกำหนดสามสิบวัน

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้เลขานุการหรือผู้ซึ่งเลขานุการมอบหมายดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินของเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร อันเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ทางราชการได้ลงทุนไปหรือให้กู้ยืมตามสัญญา ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด 4

อุทธรณ์

⁽³⁾ข้อ 13. หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้ลั่นสิทธิตามข้อ 11 เห็นว่าคำสั่งนั้นไม่เป็นธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง หรือวันที่ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบ เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการมีมติให้ลั่นสิทธิ

⁽³⁾ ความเดิมในข้อ 13 วรรคหนึ่งถูกยกเลิกโดยข้อ 5 ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ว่าด้วยการให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์ส่งไปยัง ส.ป.ก. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เพื่อนำเสนอกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ 14. ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีคำสั่งให้สันลสิทธิ อาจอยู่ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัย

เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยแล้ว ให้ ส.ป.ก. แจ้งคำวินิจฉัยไปยังสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัย และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำวินิจฉัยจาก ส.ป.ก. ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยยืนตามคำสั่งของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้แจ้งระยะเวลาให้ผู้อุทธรณ์พร้อมทั้งบริวารออกจากที่ดินตามระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดได้กำหนด ไปพร้อมกับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการด้วย

หมวด 5

ข้อ 15. ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในรายละเอียดได้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ และในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบนี้ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ 13 สิงหาคม 2535

ลงชื่อ **อำพล เสนาณรงค์**

(นายอำพล เสนาณรงค์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรัตนา มะก้าแดง)

นิติกร 7 ว

ภาคผนวก ๘.๑๑

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกร และสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติ เกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย
การให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับ
การเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ และข้อ ๖ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๔ ให้ถือว่าเกษตรกรผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน
หรือสัญญาเช่าที่ดิน หรือสัญญาเช่าซื้อที่ดิน หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ตามระเบียบคณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดิน
ให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สิน
และหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน เป็นเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ภาคผนวก ๘.๑๒

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อและการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน

พ.ศ. ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๓) (๖) (๗) (๑๐) (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และวรรคหก แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

(๓) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๘

(๔) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๘

(๕) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

(๖) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕

(๗) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๖

(๘) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาหรือยกเว้นการเก็บค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๖

(๙) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการออก แก้ไขเพิ่มเติมเพิกถอนและออกใบแทนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หรือผู้ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

“ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก” หมายความว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่แล้วตามความเป็นจริงและใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบปีเพื่อประกอบเกษตรกรรมแห่งท้องถิ่นนั้น

“ผู้ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก” หมายความว่า ผู้ยากจน ผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม หรือผู้เป็นบุตรของเกษตรกร ตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม บรรดาซึ่งไม่มีอาชีพอันมีรายได้ประจำเพียงพอแก่การยังชีพไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่ตามความเป็นจริง และไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเอง แต่มาขอรับการจัดที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามระเบียบนี้โดยมีความประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

“รายได้ประจำเพียงพอแก่การยังชีพ” หมายความว่า รายได้ประจำในรอบปีเฉลี่ยแล้ว มีจำนวนเกินกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน โดยพิจารณาจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในท้องถิ่นที่ขอรับการคัดเลือกและจัดที่ดินตามระเบียบนี้

“ผู้ถือครองที่ดิน” หมายความว่า ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินบริเวณที่ไม่เคยจัดให้แก่บุคคลใดตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“เกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน” หมายความว่า เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยการจัดให้เข้าทำประโยชน์ สิทธิการเช่า สิทธิการเช่าซื้อ หรือการจัดให้โดยมีค่าชดเชย

“การจัดให้เข้าทำประโยชน์” หมายความว่า การจัดให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ ส.ป.ก. ออกให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน

“สิทธิการเช่า” หมายความว่า สิทธิตามสัญญาเช่าที่ดิน ระหว่าง เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินในฐานะผู้เช่า กับ ส.ป.ก. ในฐานะผู้ให้เช่า

“สิทธิการเช่าซื้อ” หมายความว่า สิทธิตามสัญญาเช่าซื้อที่ดิน ระหว่าง เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินในฐานะผู้เช่าซื้อ กับ ส.ป.ก. ในฐานะผู้ให้เช่าซื้อ

“การจัดให้โดยมีค่าชดเชย” หมายความว่า สิทธิตามสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชยที่ ส.ป.ก. จัดทำกับเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินตามมาตรา ๓๐ วรรคสาม โดยตกลงว่าจะโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้เมื่อเกษตรกรได้ชำระค่าชดเชยครบถ้วนแล้ว

“คู่สมรส” หมายความว่า ชายหรือหญิงที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้ถือครองที่ดินหรือเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินโดยมิได้จดทะเบียนสมรส

“บุตร” หมายความว่า บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วของผู้ถือครองที่ดินหรือเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน และบุคคลที่ผู้ถือครองที่ดินหรือเกษตรกรดังกล่าวได้รับเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี หรือบุตรบุญธรรมที่ผู้ถือครองที่ดินหรือเกษตรกรผู้รับบุตรบุญธรรมนั้นตายก่อนครบกำหนดสิบปีและมีเหตุอันสมควรให้ได้รับการพิจารณาคัดเลือกและจัดที่ดิน

“เครือญาติ” หมายความว่า บุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับผู้ถือครองที่ดินหรือเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินหรือคู่สมรสซึ่งอยู่ในฐานะ ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้สืบสันดาน
- (๒) บิดาหรือมารดา
- (๓) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
- (๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน
- (๕) ปู่ ย่า ตา ยาย
- (๖) ลุง ป้า น้า อา
- (๗) หลานซึ่งเป็นลูกของบุคคลตาม (๓) หรือ (๔)
- (๘) ลูกพี่ลูกน้องซึ่งเป็นลูกของบุคคลตาม (๖)

“ทายาท” หมายความว่า ทายาทโดยธรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของผู้ถือครองที่ดินหรือเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการ ส.ป.ก.

“ส.ป.ก.” หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“ส.ป.ก.จังหวัด” หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

ข้อ ๕ ให้เลขาธิการเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจออกคำสั่ง กำหนดแบบ ขั้นตอน และแนวทางปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบดังกล่าว

ให้คณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน เป็นผู้ที่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งตามระเบียบนี้ รวมถึงกรณีการเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เว้นแต่ได้มีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการให้ถือเป็นที่สุด

ในกรณีที่มีปัญหาหรือไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบ ให้คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดหรือพิจารณาสั่งการ

หมวด ๑

การคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดิน จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ข้อ ๖ ให้ ส.ป.ก. ดำเนินงานเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในที่ดินและ อสังหาริมทรัพย์ที่ ส.ป.ก. ได้มาตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

- (๑) ที่ดินของรัฐที่นำมาเพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- (๒) ที่ดินที่ได้มานอกเหนือจาก (๑) เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ให้นำที่ดินตามวรรคก่อนมาจัดให้แก่เกษตรกรตามระเบียบนี้หรือระเบียบเกี่ยวกับการจัดที่ดิน ให้สถาบันเกษตรกรตามความเหมาะสมเป็นลำดับแรก กรณีที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้นำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการตามระเบียบอื่นเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับกิจการสาธารณูปโภค และกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อจัดให้แก่บุคคลใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุน หรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น

ข้อ ๗ เมื่อ ส.ป.ก.จังหวัด มีแผนงานคัดเลือกและจัดที่ดินให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน รวมตลอดถึงที่อยู่อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น ตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมท้องที่ใด ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แห่งท้องที่นั้นประกาศให้บุคคลยื่นคำขอรับการคัดเลือกและจัดที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ตามแบบของ ส.ป.ก. ภายในระยะเวลาและสถานที่ตามวิธีการที่กำหนด ทั้งนี้ ระยะเวลาดังกล่าวจะต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในกรณีที่มีเหตุผลอันสมควร ส.ป.ก.จังหวัด อาจประกาศให้ขยายระยะเวลาได้ตามความจำเป็น แต่กำหนดระยะเวลายื่นคำขอนี้เมื่อรวมกันแล้ว ต้องไม่เกินเก้าสิบวัน โดยปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด ส.ป.ก.จังหวัด ที่ว่าการอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำการกำนันแห่งท้องที่ และที่ชุมชนในท้องที่ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินนั้นแห่งหนึ่งฉบับ หรือจะประกาศทางสื่อมวลชนอื่นด้วยก็ได้

ประกาศตามวรรคหนึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ตามความในข้อ ๘ และกำหนดให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานประกอบคำขอ โดยให้ประกาศดังกล่าว มีแผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งที่ดินที่นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามผลการสำรวจรังวัดเบื้องต้นพร้อมข้อมูลประกอบ ดังนี้

(๑) กรณีเป็นที่ดินที่ไม่เคยจัดให้แก่บุคคลใดตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งมีผู้ถือครองที่ดิน หรือมีผู้เช่าอยู่ขณะโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองเป็นของ ส.ป.ก. ให้ระบุรายชื่อ

ของผู้ถือครองที่ดินหรือผู้เช่าดังกล่าวและแผนผังแสดงขอบเขตการถือครองหรือการเช่าในแปลงที่ดินนั้นประกอบด้วย

(๒) หากเป็นที่ดินนอกเหนือจาก (๑) ให้แสดงแผนผัง การจัดแบ่งแปลงที่ดิน วิธีการจัดลำดับ และจำนวนของเกษตรกรที่คาดว่าจะได้รับการคัดเลือกและจัดที่ดินตามแผนงานจัดที่ดินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ทั้งนี้ ส.ป.ก. อาจกำหนดให้มีสัดส่วนของแปลงที่ดินในแผนงานจัดที่ดินไว้สำหรับจัดให้แก่เกษตรกรซึ่งผ่านการประเมินหลักสูตรเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นทะเบียนแล้วตามข้อ ๑๗ ด้วยก็ได้

วิธีการยื่นคำขอและการปิดประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงการยื่นคำขอและปิดประกาศผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ ส.ป.ก. ด้วย

ข้อ ๘ ในกรณีที่ผู้ถือครองที่ดิน หรือคู่สมรส บุตร เครือญาติ หรือทายาทของผู้ถือครองที่ดินดังกล่าว ได้ยื่นคำขอรับการคัดเลือกและจัดที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นการเฉพาะรายต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ไม่ว่าจะได้มีประกาศตามข้อ ๗ หรือไม่ก็ตาม เมื่อพิจารณาเห็นสมควรให้ดำเนินการได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ระเบียบนี้กำหนด

การยื่นคำขอเป็นการเฉพาะรายตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการยื่นคำขอล่วงหน้าเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและขึ้นทะเบียนไว้ในบัญชีตามข้อ ๑๗

ข้อ ๙ บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอรับการคัดเลือกและจัดที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นบุคคลธรรมดา

(๒) เป็นเกษตรกร

(๓) มีสัญชาติไทย

(๔) บรรลุนิติภาวะ หรือยังไม่บรรลุนิติภาวะแต่จำเป็นต้องประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพื่อการยังชีพและมีความสามารถหรือประสบการณ์ในการประกอบอาชีพดังกล่าว

(๕) ไม่เป็นคนทุพพลภาพหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบจนไม่สามารถประกอบการเกษตรได้

(๖) ไม่มีที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกัน หรือมีที่ดินเพียงเล็กน้อย แต่ไม่เพียงพอแก่การประกอบเกษตรกรรมเพื่อเลี้ยงชีพ

(๗) ไม่เคยเป็นผู้ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐซึ่งสิทธิดังกล่าวสิ้นสุดลงเพราะได้สละสิทธิหรือโอนสิทธิในที่ดินทั้งหมดหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลาห้าปีก่อนวันยื่นคำขอรับการจัดที่ดินตามระเบียบนี้ เว้นแต่ในกรณีที่การสิ้นสิทธินั้นเกิดจากเหตุที่จำเป็นและสมควรหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ

(๘) เป็นผู้ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนด

ข้อ ๑๐ ผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๙ ซึ่งจะได้รับการพิจารณาคัดเลือก และจัดที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ถือครองที่ดินตามข้อ ๖ (๑)

(๒) เป็นผู้ถือครองที่ดินตามข้อ ๖ (๒) ที่อยู่ในฐานะผู้เช่าที่ดินจากเจ้าของที่ดินเดิม ในขณะที่โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินนั้นเป็นของ ส.ป.ก.

(๓) เป็นคู่สมรส บุตร หรือเครือญาติของบุคคลตาม (๑) หรือเป็นทายาทของบุคคลดังกล่าว

(๔) เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ขึ้นทะเบียนไว้ตามข้อ ๑๓

(๕) เป็นผู้มิได้สิทธิได้รับการโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อตามหมวด ๒

(๖) เป็นผู้มิได้สิทธิได้รับการจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ ตามหมวด ๓

สำหรับบุคคลตาม (๑) ซึ่งเป็นผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบกิจการเกษตร ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ผู้นั้นจะได้รับการคัดเลือกและจัดที่ดินตามระเบียบนี้ต่อเมื่อได้ทำหนังสือยินยอมสละสิทธิ ในหนังสืออนุญาตนั้น หนังสือยินยอมดังกล่าวต้องกำหนดเงื่อนไขเวลาให้เกิดผลตั้งแต่วันที่ผู้นั้นได้รับการจัดที่ดิน ตามระเบียบนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๑๑ การคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรตามระเบียบนี้เป็นอำนาจของเลขาธิการ หรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย เว้นแต่เป็นกรณีการจัดที่ดินส่วนที่เกินกว่าขนาดที่กำหนดในข้อ ๑๓ (๑) ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒ คำขอที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือเกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ถ้าเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไข หรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ถ้าเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ในขณะนั้นให้บันทึก ความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องยื่นเพิ่มเติม พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอ จะต้องดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมในบันทึกดังกล่าวด้วย และให้ ส.ป.ก.จังหวัด และผู้ยื่นคำขอ ลงนามไว้ในบันทึกนั้นและมอบสำเนาบันทึกให้ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอ ไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าคำขอนั้น เป็นอันยกเลิกนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวและให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบ แต่ในกรณีที่คำขอนั้นไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือเกินระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่อาจแก้ไข หรือเพิ่มเติมได้ ให้ออกคำสั่งปฏิเสธไม่รับคำขอโดยแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบ พร้อมด้วยเหตุผล และสิทธิอุทธรณ์ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิคำสั่งดังกล่าว

เมื่อได้รับคำขอพร้อมเอกสารหลักฐานที่ถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้ดำเนินการคัดเลือกและจัดที่ดิน ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอพร้อมเอกสารหลักฐานดังกล่าว ในกรณี

มีเหตุผลอันสมควร เลขธิการหรือผู้ซึ่งเลขธิการมอบหมายอาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปได้ตามความจำเป็น

ในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อ ๙ และข้อ ๑๐ รวมถึงแนวเขตและสถานะของที่ดิน โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานในระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของ ส.ป.ก. และระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบกับพยานหลักฐานที่เห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง ในกรณีที่ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศยังไม่แล้วเสร็จหรือมีเหตุขัดข้อง ให้ตรวจสอบจากพยานหลักฐานที่เห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าว

ข้อ ๑๓ การคัดเลือกผู้ยื่นคำขอรับการคัดเลือกและจัดที่ดินตามประกาศข้อ ๗ (๑) และข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ให้พิจารณาคัดเลือกเกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๑) หรือ (๒) เพื่อให้ได้รับการจัดที่ดินในพื้นที่ที่ถือครองหรือเช่าอยู่เป็นลำดับแรก หากเกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๑) ไม่ยื่นคำขอ หรือยื่นคำขอรับการคัดเลือกและจัดที่ดินในพื้นที่ที่ตนได้ถือครองอยู่เพียงบางส่วน ให้เกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๓) เป็นผู้มิสิทธิได้รับการคัดเลือกและจัดที่ดินดังกล่าวหรือที่ดินส่วนที่เหลือนั้นเป็นลำดับถัดไป ด้วยวิธีการจัดที่ดิน ดังนี้

(๑) ให้เกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๑) ได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ เว้นแต่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเห็นสมควรให้จัดที่ดินโดยวิธีการให้สิทธิการเช่า ถ้าเป็นที่ดินที่เกษตรกรถือครองอยู่แล้ว ก่อนเวลาที่คณะกรรมการกำหนดและได้ใช้ที่ดินดังกล่าวประกอบเกษตรกรนอกจากการเลี้ยงสัตว์ใหญ่ เกินขนาดห้าสิบไร่ เมื่อเกษตรกรดังกล่าวยื่นคำขอและยินยอมชำระค่าเช่าหรือค่าชดเชยที่ดินในอัตราหรือจำนวนที่เพิ่มขึ้นตามที่คณะกรรมการกำหนด ให้เลขธิการหรือผู้ซึ่งเลขธิการมอบหมายเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาจัดที่ดินส่วนที่เกินกว่าขนาดดังกล่าวให้เกษตรกรนั้นได้รับสิทธิการเช่าหรือได้รับการจัดให้โดยมีค่าชดเชย แล้วแต่กรณี แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินหนึ่งร้อยไร่

(๒) ให้เกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๒) ได้รับสิทธิการเช่า ในกรณีที่ดินนั้นได้รับความเห็นชอบจาก ส.ป.ก. ให้จัดที่ดินด้วยวิธีการเช่าซื้อแล้ว หากเห็นสมควร ให้จัดที่ดินให้แก่เกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๒) ผู้มีความประสงค์ขอรับสิทธิการเช่าซื้อและมีรายได้เพียงพอที่จะสามารถชำระค่าเช่าซื้อที่ดินได้ด้วยวิธีการให้สิทธิการเช่าซื้อ เว้นแต่เป็นที่ดินที่คณะกรรมการกำหนดมิให้มีการโอนสิทธิในที่ดินดังกล่าว

(๓) ให้เกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๓) ได้รับสิทธิเช่นเดียวกับบุคคลตาม (๑) ซึ่งตนเป็นคู่สมรส บุตร เครือญาติ หรือทายาทนั้น

ข้อ ๑๔ ที่ดินตามข้อ ๗ (๑) บริเวณที่ไม่มีผู้ยื่นคำขอรับการคัดเลือกและจัดที่ดิน หรือผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิได้รับการจัดที่ดินตามข้อ ๑๓ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงเช่นว่านั้นและรู้ตัวผู้ครอบครองที่ดินดังกล่าว ให้ ส.ป.ก.จังหวัด มีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้นั้นออกจากที่ดินภายในระยะเวลาที่กำหนด หากฝ่าฝืนให้ดำเนินการตามกฎหมายกับบุคคลดังกล่าวเพื่อนำที่ดินมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรต่อไป ในกรณีที่ที่ดินมีสภาพและขนาดเหมาะสมต่อการจัดให้แก่เกษตรกรเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกร ให้นำเสนอ

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานจัดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อจัดทำประกาศตามข้อ ๗ (๒)

ข้อ ๑๕ การคัดเลือกผู้ยื่นคำขอรับการคัดเลือกและจัดที่ดินในพื้นที่ตามประกาศข้อ ๗ (๒) ถ้าเป็นที่ดินที่ไม่เคยจัดให้แก่บุคคลใดตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและมีเกษตรกรผู้ยื่นคำขออยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑๐ (๑) (๒) หรือ (๓) ให้พิจารณาคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรดังกล่าว โดยนำหลักเกณฑ์และวิธีการจัดที่ดินตามข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หากไม่มีเกษตรกรตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการคัดเลือกผู้ยื่นคำขอที่เป็นเกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๔) เพื่อให้ได้รับการจัดที่ดินโดยวิธีการให้สิทธิการเช่า ในกรณีที่ดินนั้นได้รับความเห็นชอบจาก ส.ป.ก. ให้จัดที่ดินด้วยวิธีการเช่าซื้อแล้ว หากเห็นสมควร ให้จัดที่ดินให้แก่เกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๔) ผู้มีความประสงค์ขอรับสิทธิการเช่าซื้อและมีรายได้เพียงพอที่จะสามารถชำระค่าเช่าซื้อที่ดินได้ ด้วยวิธีการให้สิทธิการเช่าซื้อ วันแต่เป็นที่ดินที่คณะกรรมการกำหนดมิให้มีการโอนสิทธิในที่ดินดังกล่าว

ข้อ ๑๖ เมื่อเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายหรือคณะกรรมการได้มีคำสั่งอนุญาตให้เกษตรกรได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ หรือคำสั่งอนุมัติให้เกษตรกรได้รับสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ หรือได้รับการจัดให้โดยมีค่าชดเชย ตามข้อ ๑๓ และข้อ ๑๕ หรือคำสั่งไม่อนุญาตหรืออนุมัติตามคำขอดังกล่าวแล้วแต่กรณี ให้จัดทำคำสั่งเป็นหนังสือโดยออกประกาศผลการคัดเลือกและจัดที่ดิน พร้อมแนบบัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกและจัดที่ดินซึ่งระบุวิธีการจัดที่ดินและแผนผังแปลงที่ดิน รวมทั้งบัญชีรายชื่อของผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตหรืออนุมัติตามคำขอนั้นประกอบด้วย ทั้งนี้ เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายมีอำนาจเปลี่ยนแปลงขอบเขตและขนาดที่ดินที่จัดให้แก่เกษตรกรตามแผนผังแปลงที่ดินดังกล่าว ให้แตกต่างไปจากแผนผังตามประกาศในข้อ ๗ (๑) และ (๒) ได้เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามความเหมาะสมและจำเป็น

ประกาศดังกล่าวให้ระบุ วัน เดือน ปีที่ทำคำสั่ง และตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งตามข้อ ๑๑ โดยมีลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้น พร้อมแจ้งให้เกษตรกรผู้ซึ่งได้รับคำสั่งอนุญาตเข้ารับมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเป็นหลักฐานการยืนยันคำสั่งดังกล่าว หรือแจ้งให้เกษตรกรผู้ซึ่งได้รับคำสั่งอนุมัติเข้าทำสัญญาเช่าหรือสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย กับเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย ตามแบบ วันเวลา และสถานที่ที่กำหนด รวมทั้งแจ้งสิทธิอุทธรณ์โดยปิดประกาศไว้ตามสถานที่ที่กำหนดในข้อ ๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม อนึ่ง หากเป็นการอนุมัติให้ได้รับสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อหรือได้รับการจัดให้โดยมีค่าชดเชย ให้มีหนังสือแจ้งกำหนดวันเวลา และสถานที่ดังกล่าวพร้อมให้นำหลักฐานตามข้อ ๔๐ มาแสดงต่อ ส.ป.ก.จังหวัด โดยจัดส่งไปยังเกษตรกรผู้ได้รับอนุมัติเพื่อเข้าทำสัญญาภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันมีหนังสือบอกกล่าวด้วย

การอุทธรณ์ตามวรรคสอง ให้ยื่นต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ

ข้อ ๑๗ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด นำรายชื่อกษัตริกรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ซึ่งได้รับการตรวจสอบแล้วแต่ยังไม่ได้รับการจัดที่ดินมาขึ้นทะเบียนไว้เป็นกษัตริกรตามข้อ ๑๐ (๔) โดยจัดทำเป็นบัญชีกษัตริกรผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน เพื่อกษัตริกรตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และลงประกาศไว้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของ ส.ป.ก.

กษัตริกรที่ขึ้นบัญชีไว้แล้วเกินกว่าสองปี ให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามหลักเกณฑ์ ในข้อ ๑๒ วรรคสาม อีกครั้งก่อนจัดที่ดินตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๘ ภายใต้บังคับข้อ ๓๘ ที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้รับคืนจากบุคคลผู้ได้รับการจัดที่ดิน ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อกษัตริกรเพราะเหตุที่บุคคลนั้นสละสิทธิหรือโอนสิทธิหรือสิ้นสิทธิ เพราะเหตุอื่นใดตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อกษัตริกรและระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และไม่อาจจัดที่ดินดังกล่าวได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในหมวด ๒ และหมวด ๓ ให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อกษัตริกรในที่ดินดังกล่าวตามข้อ ๖ วรรคสอง

กรณีนำที่ดินมาจัดให้แก่กษัตริกร ให้ดำเนินการประกาศตามข้อ ๗ (๒) เพื่อคัดเลือกและจัดที่ดิน ให้แก่กษัตริกรตามข้อ ๑๐ (๔) โดยวิธีการให้สิทธิการเช่า ในกรณีเป็นที่ดินตามข้อ ๖ (๒) ที่ ส.ป.ก. เห็นชอบ ให้จัดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวด้วยวิธีการให้สิทธิการเช่าซื้อแล้ว ให้ดำเนินการคัดเลือกกษัตริกรที่ขึ้นทะเบียน ซึ่งมีความประสงค์ขอรับสิทธิการเช่าซื้อและมีรายได้เพียงพอที่จะสามารถชำระค่าเช่าซื้อที่ดินเพื่อจัดที่ดิน โดยวิธีการให้สิทธิการเช่าซื้อได้ เว้นแต่เป็นที่ดินที่คณะกรรมการกำหนดมิให้มีการโอนสิทธิในที่ดินดังกล่าว

การจัดที่ดินและการประกาศผลการจัดที่ดิน ให้นำข้อ ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ ที่ดินในการปฏิรูปที่ดินเพื่อกษัตริกร

ข้อ ๑๙ ผู้รับโอนและผู้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อซึ่งจะได้รับการคัดเลือก และจัดที่ดินตามหมวดนี้ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๙

ข้อ ๒๐ เมื่อมีเหตุผลอันสมควร กษัตริกรผู้ได้รับที่ดินโดยวิธีการให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ อาจยื่นคำขอโอนสิทธิของตนให้แก่ผู้รับโอนซึ่งเป็นคู่สมรส บุตร หรือเครือญาติ ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้รับโอนได้แสดงความประสงค์โดยยื่นคำขอรับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ มาพร้อมกับคำขอโอนสิทธิของกษัตริกรผู้ได้รับที่ดิน

(๒) เป็นการโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อให้แก่ผู้รับโอนเพียงรายเดียว เว้นแต่การโอนสิทธิ การเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อให้แก่ผู้รับโอนเกินกว่าหนึ่งรายนั้นไม่เป็นเหตุให้ผู้รับโอนรายใดรายหนึ่ง

มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ และไม่ใช่อุปสรรคแก่การประกอบเกษตรกรรม ทั้งนี้ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจกำหนดเนื้อที่ขั้นต่ำของขนาดการถือครองที่ดินที่เพียงพอแก่การครองชีพในการประกอบเกษตรกรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ

(๓) ในกรณีที่ผู้รับโอนมิใช่คู่สมรส การโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อให้แก่ผู้รับโอน จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความยินยอมจากคู่สมรส

(๔) ผู้รับโอนยอมรับโอนสิทธิและหน้าที่ของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งมีอยู่กับ ส.ป.ก. หรือสถาบันการเงินที่ร่วมโครงการกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

(๕) ผู้รับโอนซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะจะได้รับการโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อได้เฉพาะกรณี ที่ได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม แต่ในกรณีที่สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อของเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินยังมีเงื่อนไขหรือค่าภาระติดพันอยู่ หรือเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินนั้นยังมีหนี้สินค้างชำระกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันการเงินที่ร่วมโครงการกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินอยู่ ห้ามมิให้ ทำการโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อนั้นให้แก่เกษตรกรที่เป็นผู้รับโอนซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ เว้นแต่ เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจะได้นำเงื่อนไขหรือค่าภาระติดพันหรือหนี้สินที่ค้างชำระนั้นหมดไปเสียก่อน หรือผู้รับโอนดังกล่าวได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมและได้รับอนุญาตจากศาลแล้ว

คำขอโอนที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินได้ยื่นไว้แล้วตามหลักเกณฑ์ในวรรคหนึ่งไม่สิ้นผลลง เพราะเหตุแห่งความตายของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินนั้น

ข้อ ๒๑ กรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ มีเหตุจำเป็นต้องจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้รับที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมตามข้อ ๓๖ อาจยื่นคำขอโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อให้แก่เกษตรกรอื่น นอกเหนือจากผู้รับโอนตามข้อ ๒๐ ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ได้ หากเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินนั้นอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งชราภาพ หรือทุพพลภาพ หรือเจ็บป่วยเรื้อรัง หรือประสงค์จะประกอบอาชีพอื่น

(๒) เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินนั้นอีกต่อไป โดยไม่มีคู่สมรสและบุตร หรือมีแต่บุคคลดังกล่าวไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในที่ดินนั้น

(๓) เป็นการขอโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อในที่ดินทั้งหมดที่ตนได้รับจัดที่ดิน จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หลักเกณฑ์ตาม (๓) ไม่ใช้กับกรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งชราภาพ หรือทุพพลภาพ หรือเจ็บป่วยเรื้อรังที่ยังมีความประสงค์จะประกอบเกษตรกรรมในที่ดินบางส่วนและมีความสามารถเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในที่ดินส่วนนั้นได้

เมื่อได้คำขอรับการโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อจากเกษตรกรอื่นตามความประสงค์ของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งขอโอนสิทธิตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พิจารณาการโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อโดยนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๒ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อถึงแก่ความตาย เมื่อทายาทของเกษตรกรดังกล่าวได้ยื่นคำขอรับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ให้พิจารณาการตกทอดทางมรดกโดยนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีทายาทที่ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อเกินกว่าหนึ่งรายและเป็นกรณีที่ไม่อาจตกลงกันได้ในระหว่างทายาทด้วยกัน ให้พิจารณาตามลำดับ ดังนี้

(๑) ให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตกทอดแก่คู่สมรสเป็นลำดับแรก

(๒) กรณีไม่มีคู่สมรส หรือมีแต่ไม่ขอรับสิทธิดังกล่าว หรือคู่สมรสนั้นไม่ต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตกทอดแก่ทายาทชั้นบุตรซึ่งหมายรวมถึงผู้สืบสันดานของทายาทชั้นบุตรที่ตายก่อนเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน โดยให้เป็นไปตามลำดับ ดังนี้

ก. ให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตกทอดแก่บุตรเพียงรายเดียว เว้นแต่เป็นกรณีที่อาจให้สิทธิแก่บุตรได้เกินกว่าหนึ่งรายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๒๐ (๒) ให้พิจารณาตามข้อตกลงระหว่างบุตรดังกล่าว หากไม่อาจตกลงกันได้ให้บุตรผู้มีสิทธิแต่ละรายได้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อที่ดินตามส่วนที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน

ข. กรณีที่ดินนั้นไม่สามารถให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อแก่บุตรตามจำนวนของผู้มีสิทธิทั้งหมดและไม่อาจตกลงกันได้ในระหว่างบุตรผู้มีสิทธิด้วยกัน ให้คัดเลือกผู้ที่เหมาะสมจากบุตรเหล่านั้นเท่ากับจำนวนแปลงที่อาจแบ่งได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๒๐ (๒) เป็นผู้ได้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตามจำนวนแปลงที่ดินที่อาจให้สิทธิได้ ทั้งนี้ การคัดเลือกดังกล่าวให้คำนึงถึงความเกี่ยวพันระหว่างทายาทนั้นกับเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน เช่น เป็นผู้ร่วมประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นผู้อุปการะหรือได้รับอุปการะ โดยพิจารณาประกอบกับความสามารถในการรับไปซึ่งสิทธิและหน้าที่ของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินที่ถึงแก่ความตายเป็นสำคัญ

(๓) หากไม่มีทายาทตาม (๑) และ (๒) หรือมีแต่ไม่ขอรับสิทธิดังกล่าว หรือทายาทนั้นไม่ต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตกทอดแก่ทายาทอื่นของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินได้ ถ้าทายาทอื่นผู้มีสิทธิได้รับการพิจารณานั้นมีจำนวนเกินกว่าหนึ่งรายให้นำความใน (๒) ก. และ ข. ตลอดจนการจัดลำดับและชั้นของทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำขอที่ยื่นภายหลังระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง หากเห็นว่ามีเหตุสมควรจะรับไว้พิจารณาก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินถึงแก่ความตาย

ข้อ ๒๓ เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อจะกำหนดลำดับทายาท ผู้ที่จะได้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ ในกรณีที่ตนเองถึงแก่ความตายไว้ เพื่อมิให้เป็นไปตามลำดับในข้อ ๒๒ ก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนดยื่นต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่เกษตรกรมีคู่สมรส การแสดงความประสงค์ตามหนังสือดังกล่าว จะต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสด้วย

เมื่อความปรากฏแก่ ส.ป.ก.จังหวัด ว่าเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินที่ยื่นหนังสือไว้ตามวรรคหนึ่งถึงแก่ความตาย ให้ ส.ป.ก.จังหวัด มีหนังสือแจ้งให้ทายาทผู้มีสิทธิตามหนังสือนั้นเข้ายื่นคำขอรับการตกทอดทางมรดก สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อภายในหนึ่งปีนับแต่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว

ให้พิจารณาคำขอโดยคำนึงถึงความประสงค์ของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินตามที่ระบุไว้ในหนังสือ ประกอบกับคุณสมบัติของทายาท โดยนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่ทายาทดังกล่าวไม่ยื่นคำขอภายในกำหนดเวลาหรือทายาทนั้นไม่อาจได้รับการตกทอดทางมรดก สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้พิจารณาจัดที่ดินให้แก่ทายาทอื่นตามข้อ ๒๒

ข้อ ๒๔ กรณีที่ปรากฏว่าก่อนถึงแก่ความตาย เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินได้กระทำผิดสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ โดยที่ ส.ป.ก. ยังมิได้บอกเลิกการเช่าหรือการเช่าซื้อไปยังเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินนั้น ห้ามมิให้มีการโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ เว้นแต่ผู้ขอรับโอนหรือผู้ขอรับ การตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อจะได้แก้ไขเยียวยาผลจากการกระทำผิดสัญญานั้น ให้ครบถ้วนและถูกต้องตามหนังสือเตือนของ ส.ป.ก.จังหวัด ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๒๕ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่น่าจออนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ หรือให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตกทอดทางมรดกได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในหมวดนี้ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายหรือคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกและจัดที่ดิน แก่เกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๕) โดยมีคำสั่งอนุมัติให้เกษตรกรผู้ขอรับโอนหรือผู้ขอรับการตกทอด ทางมรดกได้รับสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อที่ดิน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย มีอำนาจเปลี่ยนแปลงขอบเขตและขนาดที่ดินที่จัดให้แก่เกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๕) ให้แตกต่างไปจาก สิทธิของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินเดิมได้เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามความเหมาะสม และจำเป็น

ในกรณีโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ หากมีค่าใช้จ่ายในการรังวัดแบ่งแปลงให้ผู้โอนเป็นผู้ชำระ เว้นแต่ผู้โอนถึงแก่ความตายแล้วกรณีนี้ให้ผู้รับโอนเป็นผู้ชำระ ส่วนการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่า หรือสิทธิการเช่าซื้อนั้น ให้บรรดาทายาทผู้ได้รับมรดกสิทธิเป็นผู้ชำระ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ส.ป.ก. กำหนด

ให้ผู้รับโอนหรือผู้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน มีสิทธิและหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งโอนสิทธิหรือถึงแก่ความตายตามข้อ ๓๗

ข้อ ๒๖ ในกรณีมีที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดไว้สำหรับอยู่อาศัยนอกแปลงเกษตรกรรม ให้เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินตามข้อ ๒๕ ได้รับการพิจารณาจัดที่ดินสำหรับอยู่อาศัยตามไปด้วย และถ้าผู้ได้รับสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อที่ดินแปลงเกษตรกรรมมีหลายราย ให้แบ่งแยกที่ดินสำหรับอยู่อาศัยดังกล่าว ให้เกษตรกรเหล่านั้นได้เช่าหรือเช่าซื้อ ตามส่วนแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตหรือการให้ผู้ได้รับอนุญาตถือปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๒๗ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำประกาศและแจ้งผลการพิจารณาคำขอโดยนำหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หากเป็นการพิจารณาคำขอโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ ให้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาทั้งแก่ผู้ขอโอนและผู้ขอรับโอน เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ขอโอนได้ถึงแก่ความตายลงก่อนให้แจ้งไปยังผู้ขอรับโอนเพียงฝ่ายเดียว

ให้รายงานการโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อหรือการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อให้ ส.ป.ก. ทราบเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนต่อไป

หมวด ๓

การจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ ซึ่งสละสิทธิหรือถึงแก่ความตาย

ข้อ ๒๘ เมื่อมีเหตุผลอันสมควร เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินโดยการจัดให้เข้าทำประโยชน์อาจยื่นคำขอสละสิทธิของตนเพื่อให้คู่สมรส บุตร หรือเครือญาติ เป็นผู้ได้รับพิจารณาจัดที่ดินแทนที่ในแปลงที่ดินดังกล่าว ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ได้

เมื่อคู่สมรส บุตร หรือเครือญาติได้แสดงความประสงค์โดยยื่นคำขอรับการจัดที่ดินแทนที่ มาพร้อมกับคำขอของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินดังกล่าว ให้พิจารณาคัดเลือกและจัดที่ดินตามคำขอรับการจัดที่ดินแทนที่นั้นโดยนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๑๙ และข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้จัดที่ดินแทนที่แก่คู่สมรส บุตร หรือเครือญาติโดยการจัดให้เข้าทำประโยชน์

ข้อ ๒๙ กรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ มีเหตุจำเป็นต้องจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้รับที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามข้อ ๓๖ อาจยื่นคำขอสละสิทธิของตนต่อ ส.ป.ก.จังหวัด เพื่อให้เกษตรกรอื่นนอกเหนือจากเกษตรกรตามข้อ ๒๘ เป็นผู้ได้รับพิจารณาจัดที่ดินแทนที่ได้ หากเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินนั้นอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งชราภาพ หรือทุพพลภาพ หรือเจ็บป่วยเรื้อรัง หรือประสงค์จะประกอบอาชีพอื่น

(๒) เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินนั้นอีกต่อไป โดยไม่มีคู่สมรสและบุตร หรือมีแต่บุคคลดังกล่าวไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในที่ดินนั้น

(๓) เป็นการขอสละสิทธิในที่ดินทั้งหมดที่ตนได้รับจัดที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หลักเกณฑ์ตาม (๓) ไม่ใช้กับกรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งชราภาพ หรือทุพพลภาพ หรือเจ็บป่วยเรื้อรังที่ยังมีความประสงค์จะประกอบเกษตรกรรมในที่ดินบางส่วนและมีความสามารถเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในที่ดินส่วนนั้นได้

เมื่อได้คำขอรับการจัดที่ดินแทนที่จากเกษตรกรอื่นตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พิจารณาคัดเลือก และจัดที่ดินแทนที่โดยนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๑๙ และข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้จัดที่ดินแทนที่แก่เกษตรกรผู้ยื่นคำขอตามวรรคสาม โดยวิธีการให้สิทธิการเช่า

ข้อ ๓๐ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ถึงแก่ความตาย เมื่อทายาทของเกษตรกรดังกล่าวได้ยื่นคำขอรับการจัดที่ดินแทนที่ผู้ตายต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ให้พิจารณาการจัดที่ดินแทนที่โดยนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๑๙ และข้อ ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้จัดที่ดินแทนที่แก่ทายาทโดยการจัดให้เข้าทำประโยชน์

ข้อ ๓๑ เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์จะกำหนดลำดับทายาทผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดินแทนที่ตนในกรณีที่ดินตนเองถึงแก่ความตายไว้เพื่อมิให้เป็นไปตามข้อ ๓๐ ก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนดยื่นต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ ให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๑๙ และข้อ ๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้จัดที่ดินแทนที่แก่ทายาทโดยการจัดให้เข้าทำประโยชน์

ข้อ ๓๒ กรณีที่ปรากฏว่าก่อนถึงแก่ความตาย เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ได้กระทำการฝ่าฝืนหน้าที่ตามระเบียบการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ที่คณะกรรมการกำหนด โดยยังมีได้ดำเนินการให้เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินดังกล่าวสันสิทธิตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการนั้น ห้ามมิให้มีการจัดที่ดินแทนที่ตามหมวดนี้ เว้นแต่ผู้ขอรับการจัดที่ดินแทนที่จะได้แก้ไขเยียวยาผลจากการกระทำฝ่าฝืนหน้าที่ดังกล่าวให้ครบถ้วนและถูกต้องตามหนังสือเตือนของ ส.ป.ก.จังหวัด ภายในระยะเวลาที่กำหนด

หากเป็นกรณีโอนการทำประโยชน์ในที่ดินโดยฝ่าฝืนระเบียบในวรรคหนึ่งไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังบุคคลอื่น ห้ามมิให้มีการจัดที่ดินแทนที่

ข้อ ๓๓ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีนี้อาจจัดที่ดินแทนที่ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหมวดนี้ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายดำเนินการคัดเลือกและจัดที่ดินแก่เกษตรกร

ตามข้อ ๑๐ (๖) โดยมีคำสั่งอนุญาตให้เกษตรกรผู้ขอรับการจัดที่ดินแทนที่ได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ หรือคำสั่งอนุมัติให้เกษตรกรผู้ขอรับการจัดที่ดินแทนที่ได้รับสิทธิการเช่า แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เลขานุการ หรือผู้ซึ่งเลขานุการมอบหมายมีอำนาจเปลี่ยนแปลงขอบเขตและขนาดที่ดินที่จัดให้แก่เกษตรกรตามข้อ ๑๐ (๖) ให้แตกต่างไปจากสิทธิของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินเดิมได้เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามความเหมาะสมและจำเป็น

ให้ผู้ได้รับจัดที่ดินตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิและหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สินและหนี้สิน ของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งสละสิทธิหรือถึงแก่ความตายตามข้อ ๓๗

ข้อ ๓๔ ในกรณีมีที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดไว้สำหรับอยู่อาศัยนอกแปลงเกษตรกรรม ให้เกษตรกร ผู้ได้รับการจัดที่ดินตามข้อ ๓๓ ได้รับการพิจารณาจัดที่ดินสำหรับอยู่อาศัยตามไปด้วย และถ้าผู้ได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์หรือสิทธิการเช่าที่ดินแปลงเกษตรกรรมมีหลายราย ให้แบ่งแยกที่ดินสำหรับ อยู่อาศัยดังกล่าวให้เกษตรกรเหล่านั้นได้เข้าทำประโยชน์หรือเช่า ตามส่วนแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตหรือการให้ผู้ได้รับอนุญาตถือปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๓๕ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำประกาศและแจ้งผลการพิจารณาคำขอโดยนำหลักเกณฑ์ ตามข้อ ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หากเป็นการพิจารณาคำขอสละสิทธิเพื่อจัดที่ดินแทนที่ ให้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณา ทั้งแก่ผู้ขอสละสิทธิและผู้ขอรับการจัดที่ดินแทนที่ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ขอสละสิทธิได้ถึงแก่ความตายลงก่อน ให้แจ้งไปยังผู้ขอรับการจัดที่ดินแทนที่เพียงฝ่ายเดียว

ให้รายงานผลการจัดที่ดินแทนที่ให้ ส.ป.ก. ทราบ

หมวด ๔

การจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน

ข้อ ๓๖ เหตุจำเป็นต้องจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้รับที่ดินตามกฎหมาย ว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะมีได้เฉพาะในกรณีที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินมีทรัพย์สิน หรือหนี้สินจากการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ดังต่อไปนี้

(๑) เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินมีอสังหาริมทรัพย์ติดอยู่กับที่ดินในลักษณะถาวร เช่น ไม้ยืนต้น ทางการเกษตร โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือได้มีการปรับปรุงพัฒนาที่ดินเพื่อให้เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม

(๒) เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินยังมีเงื่อนไขหรือค่าภาระติดพันอยู่ หรือมีหนี้สินค้างชำระกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันการเงินที่ร่วมโครงการกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งมีความประสงค์ขอรับเงินค่าชดเชยอันเนื่องมาจากการสละสิทธิที่ดิน ให้แก่ ส.ป.ก. ไม่ถือว่ามีเหตุจำเป็นต้องจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้รับที่ดิน ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ข้อ ๓๗ เมื่อสิทธิการเช่า สิทธิการเช่าซื้อ หรือการจัดให้เช่าทำประโยชน์ของเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินสิ้นสุดลงเพราะ ส.ป.ก. ได้จัดที่ดินดังกล่าวให้แก่เกษตรกรตามหมวด ๒ หรือหมวด ๓ แล้ว ให้เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินนั้นรับโอนไปทั้งสิทธิและหน้าที่ในทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน ซึ่งตนรับโอนสิทธิหรือรับตกทอดทางมรดกหรือรับการจัดที่ดินแทนที่

หากปรากฏว่าผู้ได้รับการจัดที่ดินตามวรรคหนึ่งไม่ยอมรับไปซึ่งสิทธิและหน้าที่ดังกล่าว ให้ผู้นั้นหมดสิทธิ ได้รับโอนหรือรับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ หรือหมดสิทธิได้รับการจัดที่ดินแทนที่ และให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายสั่งให้ผู้รับโอนหรือผู้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่า หรือสิทธิการเช่าซื้อ หรือผู้รับการจัดที่ดินแทนที่ แล้วแต่กรณี สิ้นสิทธิในที่ดินและมีคำสั่งให้ออกจากที่ดิน ภายในเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ หรือเป็นการจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งถึงแก่ความตาย ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย พิจารณาจัดที่ดินให้แก่ทายาทอื่นที่มีสิทธิจะได้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน ซึ่งถึงแก่ความตายดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ในหมวด ๒ หรือที่มีสิทธิจะได้รับการจัดที่ดินแทนที่เกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินซึ่งถึงแก่ความตายตามหลักเกณฑ์ในหมวด ๓ ซึ่งทายาทอื่นนั้นจะต้องยินยอมรับสิทธิ และหน้าที่ในทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวด้วย

กรณีมีผู้รับโอนสิทธิและหน้าที่ในทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินเกินกว่าหนึ่งราย ผู้รับโอนแต่ละรายจะต้องรับโอนไปซึ่งสิทธิและหน้าที่ดังกล่าวตามส่วนแห่งทรัพย์สินและหนี้สิน ที่เกี่ยวเนื่องหรือที่ตั้งอยู่กับที่ดินซึ่งตนได้รับการจัดที่ดิน ส่วนหนี้สินอื่นนอกเหนือจากนี้ ให้ผู้รับโอนแต่ละราย มีหน้าที่ตามสัดส่วนแห่งที่ดินที่ตนได้รับ เว้นแต่จะมีข้อตกลงระหว่างผู้รับโอนทุกรายด้วยกันไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๓๘ ถ้าไม่มีผู้รับโอนสิทธิและหน้าที่ในทรัพย์สินและหนี้สินตามข้อ ๓๗ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งถึงแก่ความตายได้รับการจัดที่ดินโดยวิธีการให้สิทธิการเช่าซื้อ ให้ตรวจสอบจำนวนเงินตามมูลค่าของค่าเช่าที่ดินดังกล่าวและจำนวนหนี้สินที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินเดิมนั้น ค้างชำระอยู่กับ ส.ป.ก. รวมถึงจำนวนหนี้สินที่สถาบันการเงินที่ร่วมโครงการกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดินได้แจ้งให้ ส.ป.ก. ทราบ เพื่อหักเงินตามจำนวนดังกล่าวออกจากเงินที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินเดิม ได้ชำระเป็นค่าเช่าซื้อแล้ว และคืนเงินที่เหลือให้แก่ทายาทของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน โดยส่งมอบแก่ ผู้จัดการมรดก หรือในกรณีไม่มีผู้จัดการมรดกก็ให้ส่งมอบแก่ทายาทคนใดคนหนึ่งซึ่งมีสิทธิจะได้รับมรดก เพื่อแบ่งปันให้กับทายาทรายอื่นต่อไป

(๒) กรณีทรัพย์สินและหนี้สินอื่นนอกเหนือจาก (๑) เมื่อเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินถึงแก่ความตาย ให้ดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ผู้จัดการมรดก หรือทายาทซึ่งมีสิทธิจะได้รับมรดกของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน ดังกล่าวในกรณีที่ไม่มีผู้จัดการมรดก รับโอนสิทธิและหน้าที่ในทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ตาย

แต่การรับโอนทรัพย์สินที่ติดอยู่กับที่ดินนั้นจะต้องรื้อถอนไปพร้อมปรับสภาพที่ดินให้เหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรมด้วย

(๓) กรณีสิทธิของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินสิ้นสุดลงโดยมิใช่เหตุแห่งความตาย ให้ ส.ป.ก.จังหวัดดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้บุคคลดังกล่าวจัดการทรัพย์สินของตนโดยการรื้อถอนไปพร้อมปรับสภาพที่ดินให้เหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม และชดใช้หนี้สินที่ค้างชำระอยู่กับ ส.ป.ก.

หากมีทรัพย์สินที่ไม่ปรากฏเจ้าของติดอยู่กับที่ดินตามวรรคหนึ่ง และทรัพย์สินนั้นไม่เป็นอุปสรรคแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เมื่อได้ดำเนินการคัดเลือกและจัดที่ดินดังกล่าวให้แก่เกษตรกรตามระเบียบนี้แล้ว ให้เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินนั้นเป็นผู้รับไปซึ่งสิทธิในทรัพย์สินเพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

หมวด ๕

การออก แก้ไขเพิ่มเติม ยกเลิกเพิกถอน และออกใบแทน
หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน และสัญญา

ส่วนที่ ๑

การออกหลักฐานยืนยันคำสั่งอนุญาตให้ได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์
และการจัดทำสัญญา

ข้อ ๓๙ เมื่อเกษตรกรได้รับการคัดเลือกและจัดที่ดินตามระเบียบนี้ ให้ ส.ป.ก.จังหวัดดำเนินการ ดังนี้

(๑) ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์

(๒) จัดทำสัญญาเช่าที่ดิน ระหว่าง เกษตรกรผู้ได้รับอนุมัติให้ได้รับสิทธิการเช่าในฐานะผู้เช่า กับเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายในฐานะผู้ให้เช่า

(๓) จัดทำสัญญาเช่าซื้อที่ดิน ระหว่าง เกษตรกรผู้ได้รับอนุมัติให้ได้รับสิทธิการเช่าซื้อ ในฐานะผู้เช่าซื้อ กับเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายในฐานะผู้ให้เช่าซื้อ

(๔) จัดทำสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ระหว่าง เกษตรกรผู้ได้รับอนุมัติให้ได้รับการจัดให้ โดยมีค่าชดเชยในฐานะผู้รับการจัดให้ กับเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายในฐานะผู้จัดให้

หนังสืออนุญาตตาม (๑) ให้จัดทำขึ้นสองฉบับ โดยมีข้อความตรงกันและให้เก็บไว้ ณ ส.ป.ก.จังหวัด และเกษตรกร ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

สัญญาตาม (๒) (๓) และ (๔) ให้จัดทำขึ้นเป็นสามฉบับ โดยมีข้อความตรงกันและให้เก็บไว้ ณ ส.ป.ก. ส.ป.ก.จังหวัด และเกษตรกร ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

ในกรณีที่เกษตรกรยื่นคำร้องขอให้นำชี้แนวเขตแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดตามวรรคหนึ่ง ให้ ส.ป.ก.จังหวัด มีหนังสือแจ้งกำหนดวันเวลานำชี้แนวเขตแปลงที่ดินให้เกษตรกรดังกล่าวทราบก่อนถึงกำหนดนำชี้แนวเขต ไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ทั้งนี้ เมื่อนำชี้แนวเขตแปลงที่ดินแล้ว ให้เกษตรกรลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๔๐ การจัดทำสัญญาเช่าที่ดินหรือสัญญาเช่าซื้อที่ดินหรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ให้กระทำภายในระยะเวลาที่กำหนดให้เข้าทำสัญญาตามหนังสือบอกกล่าว โดยเกษตรกรจะต้องนำหลักฐาน ต่อไปนี้มาแสดงต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ในวันทำสัญญา

(๑) ทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชน

(๒) ในกรณีที่เกษตรกรมีคู่สมรส ต้องมีหนังสือแสดงความยินยอมของคู่สมรสด้วย

ถ้าเกษตรกรผู้ซึ่งได้รับอนุมัติให้ได้รับสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อหรือได้รับการจัดให้โดยมีค่าชดเชย ไม่มาแสดงตนเพื่อทำสัญญาตามระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนด โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง อันสมควรเป็นหนังสือให้ ส.ป.ก.จังหวัด ทราบ ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิที่ได้รับอนุมัติในคราวนั้น หรือถ้าเกษตรกรได้มาแสดงตนแต่สละสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อหรือการจัดให้โดยมีค่าชดเชยดังกล่าว ในกรณีเช่นนี้ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายดำเนินการคัดเลือกและจัดที่ดินนั้น ให้แก่เกษตรกรอื่นตามที่กำหนดในระเบียบนี้ต่อไป

เกษตรกรซึ่งได้รับอนุมัติแต่มิได้มาทำสัญญาตามวรรคหนึ่งอาจยื่นคำร้องต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันครบกำหนดให้เข้าทำสัญญาตามวรรคหนึ่ง โดยแสดงเหตุผลอันสมควร หรือเหตุสุดวิสัยเพื่อขอม่อนผัน เมื่อเห็นว่าคำร้องดังกล่าวมีเหตุผลอันสมควร ให้ ส.ป.ก.จังหวัด พิจารณาผ่อนผันให้ผู้ยื่นคำร้องเข้าทำสัญญาภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือผ่อนผัน และรายงานให้ ส.ป.ก. ทราบโดยเร็ว

ข้อ ๔๑ สัญญาเช่า ให้กำหนดค่าเช่าตามอัตราที่ ส.ป.ก. ประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการ

สำหรับสัญญาเช่าซื้อ ให้กำหนดจำนวนค่าเช่าซื้อเท่ากับมูลค่าที่ดินตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการกำหนด กับดอกเบี้ยอัตราร้อยละหนึ่งต่อปีของยอดเงินมูลค่าที่ดินที่ยังมิได้ชำระ

ข้อ ๔๒ การเรียกเก็บค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ ให้เรียกเก็บตั้งแต่วันที่เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ ในที่ดินตามที่ระบุในสัญญาเช่าหรือสัญญาเช่าซื้อ และให้ชำระเงินค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อเป็นรายปีตามวันเวลา สถานที่ และวิธีการที่กำหนดไว้ในสัญญา ทั้งนี้ กรณีเป็นการจัดทำสัญญาเช่าที่ต่อเนื่องจากการยกเลิก สัญญาเช่าซื้อ หรือการจัดทำสัญญาเช่าซื้อที่ต่อเนื่องจากการยกเลิกสัญญาเช่า กับคู่สัญญารายเดิม ในที่ดินแปลงเดียวกัน ให้ถือว่าวันที่ครบกำหนดชำระค่าเช่าซื้อในปีสุดท้ายของสัญญาเช่าซื้อที่ถูกยกเลิก หรือวันครบกำหนดชำระค่าเช่าในปีสุดท้ายของสัญญาเช่าที่ถูกยกเลิก เป็นวันที่เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ ในที่ดินตามที่ระบุในสัญญาเช่าหรือสัญญาเช่าซื้อที่จัดทำขึ้นใหม่

กำหนดระยะเวลาในการเช่าซื้อตามสัญญา ต้องไม่เกินยี่สิบห้าปี

การเปลี่ยนแปลงสถานที่หรือวิธีการชำระค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด มีหนังสือแจ้งให้ผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนถึงกำหนดชำระเงินตามสัญญา

ข้อ ๔๓ การเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอันเกี่ยวเนื่องกับที่ดิน ให้เรียกเก็บตามสัญญา

ส่วนที่ ๒

การแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๔๔ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด มีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน สัญญาเช่า และสัญญาเช่าซื้อ ด้วยหมึกสีแดงและลงลายมือชื่อกำกับ ในกรณีมีการเขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด หรือในกรณีที่จำนวนเนื้อที่ดินหรือรูปแผนที่มีการเปลี่ยนแปลง และการแก้ไขใด ๆ ซึ่งเกิดขึ้นภายหลัง ทั้งนี้ ต้องมิใช่เป็นการเปลี่ยนตัวผู้ได้รับหนังสืออนุญาตหรือคู่สัญญาดังกล่าว หรือเปลี่ยนตำแหน่งที่ดินที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับสิทธิตามสัญญานั้น

ข้อ ๔๕ หากผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจชำระค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อได้ตามสัญญา เนื่องจากประสบภัยธรรมชาติหรือมีเหตุสมควรประการอื่นซึ่งมิใช่ความผิดของเกษตรกร อันทำให้การประกอบเกษตรกรรมไม่ได้ผลหรือได้ผลไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้ จะมีประกาศของคณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรว่าท้องที่ใดเป็นท้องที่ที่เสียหายหรือไม่ก็ตาม ให้ผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด พร้อมรายละเอียดและเงื่อนไขเกี่ยวกับการขอลดหรือยกเว้นการชำระค่าเช่าที่ดิน หรือการขอผ่อนผันการชำระค่าเช่าซื้อที่ดิน โดยชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลพร้อมกับหลักฐานอ้างอิงประกอบคำขอ

ให้ ส.ป.ก.จังหวัด มีอำนาจพิจารณาผ่อนผันการชำระค่าเช่าซื้อที่ดินตามผลแห่งความเสียหายสำหรับปีนั้น ๆ

ในกรณีที่เป็นการขอลดหรือยกเว้นการชำระค่าเช่าที่ดิน ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดและเงื่อนไขเกี่ยวกับการขอลดหรือยกเว้นการชำระค่าเช่าที่ดินพร้อมแสดงเหตุผลประกอบ ตลอดจนรายงานผลการตรวจสภาพความเสียหายของเกษตรกรดังกล่าว นำเสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อพิจารณาประกอบคำขอ หากเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุผลสมควรให้ลดหรือยกเว้นค่าเช่าที่ดินตามส่วนแห่งความเสียหายสำหรับปีนั้นได้

ข้อ ๔๖ การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาเช่าซื้อ กรณีที่ผู้เช่าซื้อประสงค์จะชำระค่าเช่าซื้อแตกต่างจากที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้เสนอคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบคำขอและแผนการชำระค่าเช่าซื้อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อในแต่ละปีเป็นจำนวนเงินมากกว่าที่ต้องชำระตามที่กำหนดไว้ในสัญญา จนมีผลให้ระยะเวลาที่ต้องชำระค่าเช่าซื้อน้อยลง ให้ ส.ป.ก.จังหวัด มีอำนาจพิจารณา

ให้ความเห็นชอบลดระยะเวลาเช่าซื้อได้ในที่สุดท้ายที่จ่ายค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้วให้แก่ไขสัญญา และแจ้งให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ

(๒) ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อเป็นจำนวนเงินน้อยกว่าที่ต้องชำระในแต่ละปีตามที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้ ส.ป.ก.จังหวัด เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติให้แก่ไขสัญญา ซึ่งอาจอนุมัติให้ชำระค่าเช่าซื้อในกรณี ดังนี้

ก. การชำระค่าเช่าซื้อน้อยกว่าแต่ไม่เป็นการขยายระยะเวลาไปจากที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้ ส.ป.ก. เรียกเก็บเงินต้นค่าเช่าซื้อที่ถึงกำหนดชำระซึ่งผู้เช่าซื้อค้างชำระทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนดในข้อ ๔๑ วรรคสอง ในปีถัดไป

ข. การชำระค่าเช่าซื้อน้อยกว่าแต่เป็นการขยายระยะเวลาไปจากที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้พิจารณาตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๔๗ ส.ป.ก. จะโอนสิทธิในที่ดินให้ผู้เช่าซื้อต่อเมื่อครบกำหนดระยะเวลาการชำระค่าเช่าซื้อตามสัญญาเช่าซื้อ โดยผู้เช่าซื้อได้ชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนถูกต้อง และ ส.ป.ก. ได้รับหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว

ส่วนที่ ๓

การยกเลิก หรือเพิกถอน

ข้อ ๔๘ เมื่อเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินยื่นคำขอยกเลิกและปรับปรุงสิทธิที่ได้รับการจัดที่ดิน ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินขอยกเลิกสิทธิการเช่าเพื่อเปลี่ยนเป็นสิทธิการเช่าซื้อในที่ดินแปลงเดิม หากเห็นว่าผู้เช่ามีรายได้เพียงพอที่จะสามารถชำระค่าเช่าซื้อที่ดินได้ และไม่เป็นผู้ติดค้างชำระค่าเช่าที่ดินหรือค้างชำระหนี้สินกับ ส.ป.ก. และหนี้สินของสถาบันอื่น ๆ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้จัดทำสัญญาเช่าซื้อตามข้อ ๓๙ (๓) ให้ต่อเนื่องกับสัญญาเช่าที่ถูกยกเลิกต่อไป แต่ห้ามมิให้ดำเนินการดังกล่าวกับที่ดินตามข้อ ๖ (๑) หรือที่ดินที่คณะกรรมการกำหนดมิให้มีการโอนสิทธิในที่ดิน

(๒) กรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินขอยกเลิกสิทธิการเช่าซื้อเพื่อเปลี่ยนเป็นสิทธิการเช่าในที่ดินแปลงเดิม ให้จัดทำสัญญาเช่าตามข้อ ๓๙ (๒) ให้ต่อเนื่องกับสัญญาเช่าซื้อที่ถูกยกเลิกนั้น และให้ดำเนินการเรียกเก็บค่าเช่าและคืนค่าเช่าซื้อแก่เกษตรกรดังกล่าวตามความในข้อ ๕๑ (๒) ทั้งนี้ หากในระหว่างระยะเวลาตามสัญญาเช่าซื้อมีการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเช่าที่แตกต่างกันมากกว่าหนึ่งวิธีให้นำหลักเกณฑ์ที่ได้ผลการคำนวณอัตราค่าเช่าที่ดินที่ต่ำกว่ามาใช้ในการคำนวณตลอดระยะเวลาที่ให้เช่าซื้อ ในกรณีค่าเช่าที่คำนวณได้มีจำนวนมากกว่าค่าเช่าซื้อที่เกษตรกรได้ชำระไว้แล้ว ให้เกษตรกรทำหนังสือรับสภาพหนี้หรือรับสภาพความรับผิดชอบตามจำนวนมูลหนี้ที่ค้างชำระดังกล่าว แล้วแต่กรณี โดยกำหนดให้เกษตรกรผ่อนชำระให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี และให้ถือว่าหนังสือรับสภาพหนี้หรือรับสภาพความรับผิดชอบเป็นส่วนหนึ่ง

ของสัญญาเช่าที่ได้จัดทำขึ้นต่อเนื่องจากสัญญาเช่าซื้อที่ถูกยกเลิก อนึ่ง หากเกษตรกรได้รับยกเว้นผ่อนผัน งดหรือลดการจัดเก็บค่าเช่าซื้อตามมติคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการในช่วงระยะเวลาที่ได้ทำประโยชน์ตามสัญญาเช่าซื้อในรอบปีใด ให้เริ่มคำนวณค่าเช่านับแต่พ้นระยะเวลาดังกล่าว

(๓) กรณีเกษตรกรโครงการกองทุนที่ดินภายใต้แผนเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรีรายใดยังไม่ได้ทำการแปลงหนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดเนื่องจากขาดศักยภาพในการผ่อนชำระ ให้จัดทำสัญญาเช่ากับเกษตรกรรายนั้นตามข้อ ๓๙ (๒) ต่อไป และให้นำหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเช่าและการจัดทำหนังสือรับสภาพหนี้หรือรับสภาพความรับผิดชอบตามความใน (๒) มาใช้บังคับ โดยให้คำนวณค่าเช่าตลอดระยะเวลาที่เกษตรกรได้ทำประโยชน์ตามโครงการกองทุนที่ดินเริ่มนับตั้งแต่วันที่ถัดจากปีที่คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ให้แปลงหนี้ดังกล่าว

หากการคำนวณค่าเช่าตาม (๒) หรือ (๓) จะทำให้เกิดภาระต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรเกินความจำเป็น ให้คณะกรรมการมีอำนาจงดหรือลดค่าเช่า และให้เลขาธิการมีอำนาจขยายระยะเวลาการผ่อนชำระค่าเช่าดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ตามที่เห็นสมควรโดยคำนึงถึงประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นสำคัญ

ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รายงานผลการดำเนินงานให้ ส.ป.ก. ทราบด้วย

ข้อ ๔๙ ในกรณีที่ปรากฏเหตุแห่งการเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติแล้วแต่กรณีสั่งให้เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินสิ้นสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดิน ตามระเบียบการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกำหนด หรือเมื่อสิทธิของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินสิ้นสุดลงตามระเบียบนี้

(๒) เมื่อปรากฏว่าหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินออกโดยผิดพลาด

(๓) เมื่อปรากฏว่าแนวเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงไปทำให้ที่ดินแปลงนั้นไม่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

(๔) เมื่อได้จัดให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อหรือจัดให้โดยมีค่าชดเชยที่ดินแปลงนั้น

ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายและระเบียบว่าด้วยการนั้นกำหนดเสร็จสิ้นแล้ว ให้ ส.ป.ก.จังหวัด เพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งเป็นหลักฐานยืนยันคำสั่งที่ถูกเพิกถอนดังกล่าวด้วย

ข้อ ๕๐ เมื่อปรากฏเหตุแห่งการเลิกสัญญาเช่าหรือสัญญาเช่าซื้อ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อไม่สามารถรับภาระค่าเช่าซื้อหรือไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไป ให้ผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อมีหนังสือบอกเลิกสัญญาได้

(๒) กรณีผู้ได้รับสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตามข้อ ๒๕ มีหนังสือขอเลิกสัญญาในภายหลัง

(๓) กรณีที่ผู้เช่าผิดสัญญาเช่าหรือผู้เช่าซื้อผิดสัญญาเช่าซื้อ หรือไม่ชำระค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ เป็นเวลาสองปีติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือมีเหตุให้สิ้นสุดสิทธิตามระเบียบนี้ เมื่อได้ดำเนินการ สั่งให้สิทธิของเกษตรกรผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อสิ้นสุดลงตามข้อสัญญาและระเบียบว่าด้วยการนั้นแล้ว ให้เลขธิการหรือผู้ซึ่งเลขธิการมอบหมาย มีหนังสือบอกเลิกการเช่าหรือการเช่าซื้อไปยังผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อ ดังกล่าว

ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รายงานผลการดำเนินงานให้ ส.ป.ก. ทราบด้วย

ข้อ ๕๑ เมื่อได้บอกเลิกสัญญาเช่าหรือสัญญาเช่าซื้อแล้ว ให้ ส.ป.ก.จังหวัด มีหนังสือแจ้งให้ผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อและบริวารออกจากที่ดินภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าว หรือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนด เว้นแต่ผู้นั้นได้ใช้สิทธิยื่นคำร้องตามข้อ ๕๒ และให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีการบอกเลิกสัญญาเช่า ให้เรียกเก็บค่าเช่าและหนี้สินที่ผู้เช่าค้างชำระกับ ส.ป.ก. และในกรณีที่ได้รับชำระค่าเช่าไว้ล่วงหน้า ให้คืนเงินดังกล่าวภายหลังจากหักจำนวนเงินเท่ากับค่าเช่า และหนี้สินที่ค้างชำระดังกล่าวออกแล้ว แต่ถ้าเป็นเงินค่าเช่าล่วงหน้าที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินเดิมได้ชำระไว้ และการบอกเลิกสัญญาดังกล่าวมีทายาทอื่นได้รับการจัดที่ดินตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ห้ามมิให้คืนเงินส่วนนั้น แก่ผู้เช่า

(๒) กรณีการบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อ ให้คิดค่าเช่าจากผู้เช่าซื้อตลอดระยะเวลาที่ให้เช่าซื้อ และคืนค่าเช่าซื้อที่รับไว้แล้วเมื่อได้หักจำนวนเงินเป็นค่าเช่าเท่ากับระยะเวลาที่ได้ทำประโยชน์ตามสัญญาเช่าซื้อ และหนี้สินที่ค้างชำระกับ ส.ป.ก. ออก หากเป็นการบอกเลิกสัญญาตามข้อ ๕๐ (๒) ให้ผู้เช่าซื้อที่มีสิทธิ ได้รับคืนเงินค่าเช่าซื้อที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินเดิมและผู้นั้นได้ชำระไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับที่ดินที่ตนได้รับสิทธิ การเช่าซื้อ โดยให้นำวิธีการหักเงินตามความในข้อ ๓๘ (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าเป็นการบอกเลิกสัญญา โดยมีทายาทอื่นได้รับการจัดที่ดินนั้นตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ห้ามมิให้คืนเงินส่วนที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินเดิม ได้ชำระไว้แก่ผู้เช่าซื้อ

การคำนวณอัตราค่าเช่าตาม (๒) หากในระหว่างระยะเวลาตามสัญญาเช่าซื้อมีการกำหนด หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเช่าที่แตกต่างกันมากกว่าหนึ่งวิธี ให้นำหลักเกณฑ์ที่ได้ผลการคำนวณอัตรา ค่าเช่าที่ดินที่ต่ำกว่ามาใช้ในการคำนวณตลอดระยะเวลาที่ให้เช่าซื้อนั้น

ข้อ ๕๒ ถ้าผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อเห็นว่าค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ และค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง หรือไม่เป็นธรรม หรือมีข้อพิพาทอื่นเกี่ยวกับการเช่าหรือการเช่าซื้อหรือค่าใช้จ่าย หรือมีการกล่าวอ้างว่า ส.ป.ก. บอกเลิกสัญญา โดยไม่ชอบ ให้ผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อนั้นยื่นคำร้องต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายในสามสิบวันนับแต่วันชำระค่าเช่า หรือค่าเช่าซื้อ หรือค่าใช้จ่าย หรือวันที่ทราบหรือควรที่จะทราบมูลเหตุที่พิพาท หรือวันที่บอกเลิกสัญญา พร้อมทั้งแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบคำร้อง เมื่อได้สอบสวนแล้วให้ทำความเห็นพร้อมกับรายงาน เกี่ยวกับคำร้องนั้น เสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดต่อไป เมื่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

วินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งผลการวินิจฉัยแก่ผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อเป็นหนังสือโดยไม่ชักช้า คำวินิจฉัยของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดให้ถือเป็นที่สิ้นสุด

ในระหว่างที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาคำร้อง ให้สัญญาเช่าหรือสัญญาเช่าซื้อ ยังคงมีผลบังคับใช้อยู่จนกว่าคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะมีคำวินิจฉัย

ส่วนที่ ๔

การออกใบแทน

ข้อ ๕๓ ส.ป.ก.จังหวัด มีอำนาจออกใบแทนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันคำสั่งอนุญาตให้เกษตรกรได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินชำรุดในสาระสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ชื่อ-นามสกุล ผู้ได้รับอนุญาต ชื่อผู้มีอำนาจออกหนังสืออนุญาต เลขสารบัญชีทะเบียนที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน และรูปแผนที่ เป็นต้น

(๒) ในกรณีหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินสูญหาย เมื่อผู้มีชื่อในหนังสือ อนุญาตยื่นคำขอและนำพยานหลักฐานมาให้การสอบสวนจนเป็นที่เชื่อถือได้ และ ส.ป.ก.จังหวัด ปิดประกาศผลการสอบสวนมีกำหนดสามสิบวันไว้แล้วในที่เปิดเผย ณ ส.ป.ก.จังหวัด ที่ว่าการอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำการกำนันแห่งท้องที่ และในบริเวณที่ดินนั้นแห่งละหนึ่งฉบับ ถ้ามีผู้คัดค้าน ภายในเวลาที่กำหนดและนำพยานหลักฐานมาแสดง ให้ทำการสอบสวนแล้วส่งการไปตามแต่กรณี ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านภายในเวลาดังกล่าวให้ออกใบแทนไปตามคำขอ

หมวด ๖

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๕๔ บรรดาคำร้อง คำขอ และอุทธรณ์ที่ยื่นไว้ตามระเบียบข้อ ๓ (๑) ถึง (๙) หรือมติคณะกรรมการครั้งที่ ๗/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เรื่อง ปรับปรุงหลักเกณฑ์ ในการพิจารณาการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการพิจารณาคำร้อง คำขอ และอุทธรณ์ตามระเบียบหรือมติคณะกรรมการนั้นต่อไป

ข้อ ๕๕ ให้ ส.ป.ก. จัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศสำหรับตรวจสอบข้อเท็จจริงตามหลักเกณฑ์ ในข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้ประสานหรือเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลของ ส.ป.ก. เข้ากับระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบกัน เช่น

(๑) กรมที่ดิน กรมป่าไม้ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมธนารักษ์ องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อตรวจสอบกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินของบุคคล รวมถึงแนวเขตและสถานะของที่ดิน

(๒) กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อตรวจสอบข้อมูลของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรกรมเป็นหลัก
ในระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

(๓) กรมสรรพากร สำนักงานประกันสังคม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
เพื่อตรวจสอบข้อมูลของผู้ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรกรมเป็นหลัก

(๔) กรมการปกครอง เพื่อตรวจสอบสถานะของบุคคล ความเป็นทายาท และระยะเวลา
ที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินถึงแก่ความตาย

(๕) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เพื่อตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ

ข้อ ๕๖ ให้นำข้อ ๑๗ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับเกษตรกรผู้ได้รับการขึ้นทะเบียน
ขอรับที่ดินทำกินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่เกษตรกร
มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามแต่ยังไม่ได้รับการจัดที่ดิน ให้ประกาศรายชื่อของเกษตรกรดังกล่าว
ไว้ในบัญชีตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง

ข้อ ๕๗ ในกรณีที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินถึงแก่ความตายก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ
ให้วันที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินถึงแก่ความตายตามข้อ ๒๒ และข้อ ๓๐ เริ่มนับตั้งแต่วันที่ระเบียบนี้
มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๕๘ บรรดาประกาศ คำสั่ง แบบและขั้นตอน ตลอดจนหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติ
ที่ ส.ป.ก. ได้กำหนดขึ้นเพื่อปฏิบัติงานตามระเบียบข้อ ๓ (๑) ถึง (๙) หรือมติคณะกรรมการครั้งที่ ๗/๒๕๔๔
เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เรื่อง ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการโอนและการตกทอด
ทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัด
หรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๕๙ หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน สัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ
และสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนระเบียบนี้ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปและถือว่าเป็น
หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน สัญญาเช่าที่ดิน สัญญาเช่าซื้อที่ดิน
และสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ภาคผนวก ๘.๑๓

หนังสือ ส.ป.ก. ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๓๔๔๒ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔
เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตักทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ
และการจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๓๕๕๒

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดที่ดินแทนที่
เกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๓๕๕๑
ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ขอให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดโปรดแจ้งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) รับทราบและถือปฏิบัติตามระเบียบ
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดิน
ให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของ
เกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ส.ป.ก. ขอเรียนว่า เนื่องจากข้อ ๒๒ ข้อ ๒๓ ข้อ ๓๐ ข้อ ๓๑ และข้อ ๕๗ ของระเบียบ
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดิน
ให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของ
เกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้กำหนดให้ทายาทของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งถึงแก่ความตายที่ประสงค์
จะได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเข้ายื่นคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายในระยะเวลาที่กำหนด
ประกอบกับเมื่อได้นำข้อมูลเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากฐานข้อมูลระบบจัดที่ดินออนไลน์ (ALRO Land Online)
จำนวน ๒,๙๘๓,๔๑๐ ราย มาดำเนินการตรวจสอบข้อมูลสถานะการเสียชีวิตกับฐานข้อมูลของกรมการปกครองแล้ว
(ข้อมูล ณ วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓) พบว่า ปัจจุบันมีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจาก ส.ป.ก. เสียชีวิต จำนวน
๒๒๑,๗๗๔ ราย ถูกจำหน่าย (เข้าซื้อ อยู่ทะเบียนบ้านกลาง สาบสูญ ย้าย) จำนวน ๑,๖๑๓ ราย และตรวจสอบ
ไม่พบข้อมูล (เลขประจำตัวประชาชน /ชื่อ-นามสกุล ไม่ถูกต้อง หรือเลขประจำตัวประชาชนเข้าซื้อ) จำนวน
๓๔๕,๙๙๕ ราย ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกและจัดที่ดินตามหมวด ๒ และหมวด ๓ ของระเบียบดังกล่าว
ส.ป.ก. จึงขอชักซ้อมแนวทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดที่ดิน
แทนที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งถึงแก่ความตาย โดยขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดโปรดมอบหมายให้ ส.ป.ก.จังหวัด
ถือปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

๑. การสร้างการรับรู้เป็นการทั่วไป

เพื่อประโยชน์ในการสร้างการรับรู้ให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินและทายาทของเกษตรกร
ซึ่งอาจมีส่วนได้เสียกับหลักเกณฑ์การคัดเลือกและจัดที่ดินข้างต้น ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด มีหนังสือแจ้งไปยังที่ทำการ
กำนันแห่งท้องที่หรือที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินนั้น และ
อาจดำเนินการด้วยวิธีการอื่นใดเพิ่มเติมตามความเหมาะสม เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ดำเนินการ
ประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาในการยื่นคำขอรับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

/กรณี...

กรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินถึงแก่ความตาย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน และทายาทของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน ในท้องที่ดังกล่าวรับทราบและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

๑.๑ เมื่อเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินถึงแก่ความตาย ขอให้ทายาทของเกษตรกรผู้ประสงค์จะขอรับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อจากเกษตรกรดังกล่าวยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่เกษตรกรถึงแก่ความตาย และในกรณีที่เกษตรกรนั้นถึงแก่ความตายก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ (ก่อนวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔) ให้ทายาทของเกษตรกรดังกล่าวยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ทั้งนี้ คำขอที่ยื่นภายหลังระยะเวลาดังกล่าวแต่ไม่เกิน ๒ ปี นับแต่วันที่กำหนดข้างต้น หากปฏิรูปที่ดินจังหวัด ในฐานะผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมายหน้าที่และอำนาจในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมควรจะรับไว้พิจารณาก็ได้

๑.๒ หากเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินได้เคยยื่นหนังสือต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ตามข้อ ๒๓ หรือข้อ ๓๑ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อกำหนดลำดับทายาทผู้ที่จะได้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ หรือกำหนดลำดับทายาทผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดินแทนที่ ไว้ก่อนตายนั้น ขอให้ทายาทผู้มีสิทธิตามหนังสือกำหนดลำดับทายาทดังกล่าวยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจาก ส.ป.ก.จังหวัด อย่างไรก็ตาม หากมีทายาทอื่นประสงค์จะขอรับการจัดที่ดินในกรณีที่ทายาทตามหนังสือกำหนดลำดับข้างต้นไม่ยื่นคำขอหรือไม่มีสิทธิได้รับการจัดที่ดินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ขอให้ทายาทอื่นที่ประสงค์จะขอรับการจัดที่ดินนั้นยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่เกษตรกรถึงแก่ความตาย ทั้งนี้ คำขอที่ยื่นภายหลังระยะเวลาดังกล่าวแต่ไม่เกิน ๒ ปี นับแต่วันที่เกษตรกรถึงแก่ความตาย หากปฏิรูปที่ดินจังหวัดในฐานะผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมาย ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมควร จะรับไว้พิจารณาก็ได้

๒. การสร้างการรับรู้เป็นการเฉพาะราย

เพื่อให้การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เมื่อ ส.ป.ก.จังหวัด ได้รับแจ้งรายชื่อเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งถึงแก่ความตายจาก ส.ป.ก. แล้ว (รายชื่อเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งถึงแก่ความตายภายหลังจากวันที่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับ) หรือเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ว่ามีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินในท้องที่รายใดถึงแก่ความตาย ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำหนังสือประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ตามข้อ ๑ เพื่อให้ทายาทของเกษตรกรดังกล่าวเข้ายื่นคำขอตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยให้ปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ ส.ป.ก.จังหวัด ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน แห่งท้องที่อันเป็นที่ตั้งของที่ดินและท้องที่ตามภูมิลำเนาของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย ทั้งนี้ หากเห็นสมควร ส.ป.ก.จังหวัด จะดำเนินการปักป้ายเพื่อประชาสัมพันธ์ประกาศดังกล่าวไว้ในที่ดินด้วยก็ได้

๓. การคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่ทายาทของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน

๓.๑ เมื่อครบกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่เกษตรกรถึงแก่ความตาย หรือนับแต่วันที่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับ (กรณีเกษตรกรถึงแก่ความตายก่อนวันที่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับ) หรือนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจาก ส.ป.ก.จังหวัด (กรณีเกษตรกรกำหนดลำดับทายาทไว้ก่อนตาย) แล้วแต่กรณี ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด

รวบรวมคำขอของทายาทที่ยื่นภายในกำหนดเวลาดังกล่าวพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและดำเนินการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่ทายาทตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔

๓.๒ ในกรณีที่ยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เมื่อ ส.ป.ก.จังหวัด ได้รับคำขอพร้อมเอกสารหลักฐานที่ถูกต้องครบถ้วนจากคู่สมรสของเกษตรกรผู้ตายในฐานะที่เป็นทายาทผู้มีสิทธิได้รับการคัดเลือกและจัดที่ดินเป็นลำดับแรกแล้ว หาก ส.ป.ก.จังหวัด ได้ปิดประกาศตามแนวทางการสอบสวนสิทธิในหนังสือที่อ้างถึง และไม่มีผู้ใดคัดค้านภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ปิดประกาศ ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่คู่สมรสของเกษตรกรผู้ตายตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔

๓.๓ ในกรณีที่ยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เมื่อ ส.ป.ก.จังหวัด ได้รับคำขอพร้อมเอกสารหลักฐานที่ถูกต้องครบถ้วนจากทายาทลำดับอื่น ซึ่งทายาทผู้อยู่ในลำดับก่อนและลำดับเดียวกันได้ยื่นคำขอหรือได้สละการรับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อหรือสละการขอรับการจัดที่ดินแทนที่ครบถ้วนทุกรายแล้ว หาก ส.ป.ก.จังหวัด ได้ปิดประกาศตามแนวทางการสอบสวนสิทธิในหนังสือที่อ้างถึง และไม่มีผู้ใดคัดค้านภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ปิดประกาศ ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่ทายาทผู้ยื่นคำขอตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔

๔. การประกาศผลการคัดเลือกและจัดที่ดิน

เนื่องจากข้อ ๓๗ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้กำหนดให้ทายาทของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตายซึ่งได้รับการจัดที่ดินตามหมวด ๒ และหมวด ๓ ต้องรับโอนไปทั้งสิทธิและหน้าที่ในทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตายดังกล่าว และหากปรากฏในภายหลังว่าทายาทผู้ได้รับการจัดที่ดินข้างต้นไม่ยอมรับไปซึ่งสิทธิและหน้าที่นั้น ปฏิรูปที่ดินจังหวัดในฐานะผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมายจะต้องมีคำสั่งให้ทายาทผู้ได้รับการจัดที่ดินดังกล่าวสละสิทธิในที่ดินและพิจารณาจัดที่ดินให้แก่ทายาทอื่นที่มีสิทธิจะได้รับการจัดที่ดินตามหมวด ๒ หรือหมวด ๓ ต่อไป ดังนั้น ในการจัดทำประกาศผลการคัดเลือกและจัดที่ดิน กรณีการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ หรือการจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ถึงแก่ความตายจึงขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด ประกาศผลการคัดเลือกและจัดที่ดิน จำแนกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ รายชื่อทายาทซึ่งผ่านการคัดเลือกและได้รับการจัดที่ดินตามคำขอ

ส่วนที่ ๒ รายชื่อทายาทซึ่งผ่านการคัดเลือกแต่ยังไม่ได้รับการจัดที่ดินตามคำขอ ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นรายชื่อสำรองที่อาจได้รับการจัดที่ดินในกรณีทายาทส่วนที่ ๑ ไม่ยอมรับสิทธิและหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย

ส่วนที่ ๓ รายชื่อทายาทซึ่งไม่ผ่านการคัดเลือกและไม่ได้รับการจัดที่ดินตามคำขอ เนื่องจากไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ระเบียบกำหนด

๕. กรณีที่ไม่อาจจัดที่ดินได้ตามหมวด ๒ และหมวด ๓

เมื่อครบกำหนด ๑ ปีนับแต่วันที่ปิดประกาศตามข้อ ๒ หากไม่อาจจัดที่ดินให้แก่ทายาทของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตายได้ ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ ประกาศแจ้งการนำที่ดินแปลงดังกล่าวกลับคืนมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพราะเหตุที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินถึงแก่ความตายโดยไม่อาจจัดที่ดินให้แก่ทายาทได้ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ พร้อมทั้งแจ้งแนวทางการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย (หากมี) และแนวทางการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรรายใหม่ ตามนัยข้อ ๓๘ และข้อ ๑๘ ของระเบียบเดียวกัน โดยปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานที่ที่กำหนดในข้อ ๒ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียมีโอกาสได้รับทราบหรือคัดค้านภายใน ๓๐ วันนับแต่ปิดประกาศ

๕.๒ กรณีมีผู้คัดค้านตามประกาศดังกล่าว หากผู้คัดค้านได้ยื่นคำขอรับการคัดเลือกและจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก. ๔-๒๓ ค) เพื่อขอรับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ หรือขอรับการจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ซึ่งถึงแก่ความตาย แล้วแต่กรณี มาพร้อมกับคำคัดค้านนั้น และ ส.ป.ก.จังหวัด พิจารณาแล้วเห็นว่า คำขอมิเหตุสมควรจะรับไว้พิจารณา และเป็นการยื่นภายใน ๒ ปีนับแต่วันที่เกษตรกรถึงแก่ความตาย ก็ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ออกใบรับคำขอและดำเนินการสอบสวนสิทธิเพื่อพิจารณาคัดเลือกและจัดที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ แต่หากคำขอนั้นไม่มีเหตุสมควรจะรับไว้พิจารณาหรือเป็นการยื่นภายหลัง ๒ ปีนับแต่วันที่เกษตรกรถึงแก่ความตาย ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด ออกคำสั่งปฏิเสธไม่รับคำขอโดยแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบ พร้อมด้วยเหตุผลและสิทธิอุทธรณ์ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่มิคำสั่งดังกล่าว ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๑๒ วรรคหนึ่งของระเบียบเดียวกัน อนึ่ง หากผู้คัดค้านไม่ใช่สิทธิยื่นคำขอรับการคัดเลือกและจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมข้างต้น ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด พิจารณาประเด็นคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบก่อนดำเนินการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย (หากมี) และจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรรายใหม่ต่อไป

๕.๓ หากไม่มีผู้ใดคัดค้านภายในกำหนดระยะเวลาตามประกาศ ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย (หากมี) และจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรรายใหม่ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๒๙๐๔

ภาคผนวก ๘.๑๔

พระราชกำหนด ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓

พระราชกำหนด
ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
พ.ศ. ๒๕๖๓

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓
เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้เรียกว่า “พระราชกำหนดว่าด้วยการประชุมผ่าน
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓”

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๕๗
เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

มาตรา ๔ ในพระราชกำหนดนี้

“การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การประชุมที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการประชุมที่ได้กระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ร่วมประชุมมีได้อยู่ในสถานที่เดียวกันและสามารถประชุมปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็นระหว่างกันได้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

“ผู้ร่วมประชุม” หมายความว่า ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะบุคคลอื่น ตามที่กฎหมายกำหนด และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งต้องชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะบุคคลนั้นด้วย

มาตรา ๕ พระราชกำหนดนี้ไม่ใช่บังคับแก่

(๑) การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา

(๒) การประชุมเพื่อจัดทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(๓) การประชุมเพื่อดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๔) การประชุมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖ การประชุมตามที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการประชุม นอกจากจะดำเนินการตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายแต่ละฉบับแล้ว ผู้ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมจะกำหนดให้จัดการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และให้มีผลเช่นเดียวกับการประชุมตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ห้ามมิให้ประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘ การส่งหนังสือเชิญประชุมและเอกสารประกอบการประชุม จะส่งโดยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ในการนี้ ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมต้องจัดเก็บสำเนาหนังสือเชิญประชุมและเอกสารประกอบการประชุมไว้เป็นหลักฐาน โดยจะจัดเก็บในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

มาตรา ๙ ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมต้อง

(๑) จัดให้ผู้ร่วมประชุมแสดงตนเพื่อร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนร่วมการประชุม

(๒) จัดให้ผู้ร่วมประชุมสามารถลงคะแนนได้ ทั้งการลงคะแนนโดยเปิดเผยและการลงคะแนนลับ

(๓) จัดทำรายงานการประชุมเป็นหนังสือ

(๔) จัดให้มีการบันทึกเสียงหรือทั้งเสียงและภาพ แล้วแต่กรณี ของผู้ร่วมประชุมทุกคน ตลอดระยะเวลาที่มีการประชุมในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่เป็นการประชุมลับ

(๕) จัดเก็บข้อมูลจรรยาบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ร่วมประชุมทุกคนไว้เป็นหลักฐาน

ข้อมูลตาม (๔) และ (๕) ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการประชุม

มาตรา ๑๐ ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หากมีกรณีที่ต้องจ่ายเบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทนไม่ว่าจะเรียกว่าอย่างไรให้แก่ผู้ร่วมประชุม ให้จ่ายเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนนั้นให้แก่ผู้ร่วมประชุมซึ่งได้แสดงตนเข้าร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

มาตรา ๑๑ ให้ถือว่าการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกำหนดนี้เป็นการประชุม โดยชอบด้วยกฎหมาย และห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกำหนดนี้ เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๑๒ ให้มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ออกตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๕๗ เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกำหนดนี้จนกว่าจะมีมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ออกตามพระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๓ บรรดาการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ดำเนินการไปแล้วตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๕๗ เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ ให้ถือว่าเป็นการประชุมที่ชอบด้วยพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรักษาการตามพระราชกำหนดนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันได้เกิดสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในหลายประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย มีจำนวนผู้ติดเชื้อที่ต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลและเสียชีวิตจากโรคดังกล่าวเป็นจำนวนมากเนื่องจากติดเชื้อได้ง่าย องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้เป็นภาวะการแพร่ระบาดใหญ่ทั่วโลก และขณะนี้ยังไม่มีแนวทางการรักษาที่ชัดเจน ทำให้รัฐบาลต้องใช้มาตรการที่เข้มข้นเพื่อควบคุมการระบาดของโรคตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) ทำให้การปฏิบัติงานของภาครัฐและการประกอบกิจกรรมในทางเศรษฐกิจของเอกชนเกือบทุกภาคส่วน ซึ่งต้องมีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือกันเป็นปกติต้องดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ แม้ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๕๗ เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ อันเป็นกฎหมายกลางว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะได้วางหลักเกณฑ์การปฏิบัติในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้แล้ว แต่ผู้เข้าร่วมประชุมอย่างน้อยหนึ่งในสามขององค์ประชุมยังคงต้องอยู่ในสถานที่เดียวกัน ทำให้ผู้ซึ่งต้องเข้าร่วมประชุมในสถานที่เดียวกันดังกล่าวมีความเสี่ยงที่จะติดโรคสูงอันไม่สอดคล้องกับการเว้นระยะห่างทางสังคม นอกจากนี้ หลักเกณฑ์เดิมที่มีอยู่ยังได้กำหนดให้ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดต้องอยู่ในราชอาณาจักร ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพการทำงานทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคเอกชนอย่างรุนแรง ดังจะเห็นได้จากการที่บริษัทต่าง ๆ ต้องเลื่อนประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นออกไปโดยไม่มีกำหนด ในขณะที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคเอกชนต้องปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว และฉับพลันเพื่อตอบสนองต่อสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลงอย่างทันทีทันใด สถานการณ์ดังกล่าวจึงมีผลกระทบต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายสุรียน พัทธครุگانนท์	พัชรครุگانนท์	รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๒. นายสุรชัย ยุทธชนะ	ยุทธชนะ	ผู้อำนวยการสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน

คณะผู้จัดทำ

๑. นายเกียรติยศ ทรงสง่า	ทรงสง่า	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดที่ดิน
๒. นางสาวเยาวลักษณ์ แก้วยอด	แก้วยอด	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการพิเศษ
๓. นายสิทธิศักดิ์ เข้ารุ่งเกียรติ	เข้ารุ่งเกียรติ	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
๔. นางสาวสิรินดา ทวนสุวรรณ	ทวนสุวรรณ	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
๕. นางสาวสุจิตรา ศรีสวัสดิ์	ศรีสวัสดิ์	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
๖. นางสาววันวิสา จงทอง	จงทอง	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
๗. นายเจษฎา นุ่มนัม	นุ่มนัม	เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน
๘. นายวงศธร จอมเลิศ	จอมเลิศ	เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
Agricultural Land Reform Office